

ARTHUR CONAN DOYLE

AVENTURILE LUI SHERLOCK HOLMES VOLUMUL II

AVENTURA CARBUNCULULUI ALBASTRU

L-am vizitat pe prietenul meu Sherlock Holmes în a doua zi de Crăciun, cu intenția de a-i transmite obișnuitele urări. Stătea întins pe sofa, într-un halat violet, cu un suport de pipe în dreapta și o grămadă de ziare mototolite la îndemână, care fuseseră evident citite recent. Lângă canapea se afla un scaun de lemn, iar pe colțul spetezei acestuia atârna o pălărie din fetru tare, foarte ponosită și deloc decentă, care arăta și mai rău din pricina folosinței îndelungate, și era crăpată în câteva locuri. Lupa și forcepsul care se aflau pe scaun indicau că pălăria fusese suspendată în acest mod în scopul examinării.

- Ești ocupat, am spus eu. Poate te întrerup.

- Deloc. Sunt fericit să am un prieten cu care să pot discuta rezultatele cercetărilor mele. Chestiunea este una totalmente neînsemnată, a indicat brusc cu degetul mare pălăria cea veche, însă prezintă unele aspecte care nu sunt în întregime lipsite de interes, și care sunt chiar instructive.

M-am așezat în fotoliul său și mi-am încălzit mâinile în fața focului ce trosnea, căci se lăsase un îngheț pătrunzător, iar ferestrele erau acoperite de cristale de gheață.

- Presupun, am remarcat, că, așa simplu precum pare, acest lucru are legătură cu moartea cuiva, că este indiciul care te va îndruma să găsești soluția vreunui mister și să pedepsești vreo crimă.

- Nu, nu. Nici o crimă, a spus Sherlock Holmes, râzând. Doar unul din acele mici incidente bizare care au loc atunci când patru milioane de ființe se îmbrâncesc una pe alta în perimetrul câtorva kilometri pătrați. Date fiind acțiunile și reacțiile unui asemenea furnicar de oameni, te poți aștepta la orice combinație posibilă de evenimente, și pot apărea o mulțime de mici probleme izbitoare și stranii, fără să fie însă criminale. Am avut deja experiența unora de acest gen.

- Într-o asemenea măsură, am remarcat eu, că din ultimele șase cazuri la care se referă însemnările mele, trei nu au fost, legal vorbind, deloc niște crime.

- Exact. Faci aluzie la încercarea mea de a recupera hârtiile Irenei Adler, la cazul ciudat al domnișoarei Mary Sutherland și la aventura bărbatului cu buza răsfrântă. Ei bine, n-am nici o îndoială că această mică chestiune va intra în aceeași categorie inocentă. Îl știi pe Peterson, comisionarul?

- Da.

- Acest trofeu îi aparține.

- Este pălăria lui?

- Nu, nu, el a găsit-o. Proprietarul ei este necunoscut. Te implor să nu o privești ca pe o pălărie boțită ci ca pe o problemă intelectuală. Dar să-ți spun în primul rând cum a ajuns aici. A apărut în dimineața zilei de Crăciun, însoțită de o găscă grasă, care sunt sigur că se prăjește în acest moment pe foc la Peterson acasă. Faptele sunt acestea: cam pe la patru în dimineața de Crăciun, Peterson, care este, așa cum știi, un tip foarte onest, se întorcea de la un mic chef și se îndrepta spre casă pe drumul Tottenham Court. La lumina gazului, a văzut în fața lui un bărbat mai degrabă înalt, clătînându-se ușor și cărând o găscă albă atârnată de umăr. Când ajunsese la colțul străzii Godge, a izbucnit o ceartă între acest necunoscut și un mic grup de huligani. Unul dintre aceștia i-a răsturnat pălăria, fapt pentru care el și-a ridicat bastonul să se apere și, balansându-l deasupra capului, a făcut țandări vitrina din spatele său. Peterson s-a grăbit înainte pentru a-l apăra pe necunoscut de cei care îl asaltau; dar bărbatul, șocat de faptul că spărsese vitrina și văzând o persoană în uniformă, care arăta oficial, alergând spre el, și-a scăpat găscă, a luat-o la fugă și a dispărut prin labirintul de străduțe care se află în spatele drumului Tottenham Court. La apariția lui Peterson, huliganii au fugit și ei, astfel încât acesta a rămas stăpânul câmpului de bătaie și de asemenea al prăzii în urma victoriei, sub forma acestei pălării boțite și a unei găște de Crăciun absolut ireproșabile.

- Pe care desigur le-a înapoiat proprietarului?

- Dragul meu tovarăș, tocmai asta e problema. Este adevărat că pe o mică felicitare ce fusese legală de piciorul stâng al păsării era scris „Pentru D-na Henry Baker”, și este de asemenea adevărat că inițialele „H.B.” se află și pe căptușeala pălăriei, dar întrucât există câteva mii de

Baker și câteva sute de Henry Baker în acest oraș al nostru, nu este ușor să înapoiezi obiectele pierdute de vreunul dintre ei.

- Ce a făcut atunci Peterson?

- Mi-a adus mie atât pălăria cât și găscă, știind că mă interesează chiar și cele mai mici probleme. Am ținut găscă până în această dimineață, când a devenit vădit că, în ciuda ușorului îngheț, ar fi bine să fie mâncată fără întârziere. Cel care a găsit-o a luat-o prin urmare cu el pentru a-i împlini destinul ultim de găscă, în timp ce eu rețin în continuare pălăria domnului necunoscut, care și-a pierdut cina de Crăciun.

- Nu a dat vreun anunț?

- Nu.

- Atunci, ai vreun indiciu în privința identității sale?

- Numai în măsura în care îl pot deduce.

- Pe baza pălăriei?

- Exact.

- Dar glumești. Ce poți înțelege din acest vechi fetru mototolit?

- Iată-mi lupa. Îmi cunoști metodele. Tu ce poți înțelege privind individualitatea bărbatului care a purtat acest obiect?

Am luat obiectul zdrențuit în mâini și l-am întors cu un fel de milă. Era o pălărie neagră foarte comună, de obișnuită formă rotundă, tare și arătând și mai rău din pricina purtatului. Căptușeala fusese de mătase roșie, dar era foarte decolorată. Nu avea pe ea numele celui care o făcuse, însă, așa cum remarcase Holmes, inițialele „H.B.” erau mâzgălite pe o parte. Borul fusese găurit pentru a se introduce ceva care s-o țină, dar elasticul lipsea. În rest, era crăpată, excesiv de prăfuită și pătată în câteva locuri, deși părea să fi fost făcută o încercare de a ascunde părțile decolorate, mânjindu-le cu cerneală.

- Nu pot vedea nimic, am spus eu, dându-i-o înapoi prietenului meu.

- Din contră, Watson, poți vedea totul. Nu reușești, însă, să raționezi pe baza a ceea ce vezi. Ești prea timid în privința inferențelor pe care le faci.

- Atunci, te rog, spune-mi ce poți infera pe baza acestei pălării?

A ridicat-o și s-a uitat la ea în ciudata sa manieră introspectivă, care îi era caracteristică.

- Este poate mai puțin sugestivă decât ar fi putut fi, a remarcat el, și totuși există câteva inferențe care sunt foarte clare, și altele câteva care sunt cel puțin foarte probabile. Dacă ne luăm după aparențe, este

firește evident că bărbatul era foarte intelectual și de asemenea că a fost cât se poate de prosper în ultimii trei ani, deși trece acum printr-o perioadă foarte proastă. A fost prevăzător, însă acum este mai puțin decât înainte, ceea ce sugerează un regres moral, care luat împreună cu declinul sortii sale, pare să indice influența nefastă a ceva asupra lui, probabil a băuturii. Aceasta poate fi de asemenea explicația faptului evident că soția lui a încetat să-l iubească.

- Dragul meu Holmes!

- Și-a păstrat însă într-o anumită măsură respectul de sine, a continuat el, ignorându-mi protestele. Este un om care duce o viață sedentară, iese puțin, nu mai face sport deloc, este de vârstă mijlocie, are părul cărunt pe care și l-a tăiat de câteva zile și pe care și-l dă cu briantină. Acestea sunt faptele mai evidente care pot fi deduse pe baza acestei pălării. De asemenea, că este extrem de improbabil să aibă gaz în casă.

- Holmes, cu siguranță, glumești.

- Deloc. Este posibil ca, chiar și acum, când îți dau aceste rezultate, să nu fii capabil să vezi cum am ajuns la ele?

- Nu mă îndoiesc deloc că sunt foarte stupid, dar trebuie să-ți mărturisesc că nu sunt capabil să te urmez. De exemplu, cum ai dedus că acest bărbat era intelectual?

Drept răspuns, Holmes și-a trântit pălăria pe cap. I-a venit direct peste frunte, oprindu-i-se pe nas.

- Este o chestiune de volum, a spus el; un om cu un creier atât de mare trebuie că are ceva în el.

- Declinul sortii sale, atunci?

- Această pălărie e veche de trei ani. Aceste boruri plate, răsucite pe margini, au apărut atunci. Este o pălărie de cea mai bună calitate. Uită-te la panglica de mătase în dungi și la căptușeala excelentă. Dacă acest om și-a permis să cumpere o pălărie atât de scumpă acum trei ani, și nu a avut nici o altă pălărie de atunci încolo, cu siguranță a coborât pe scara socială.

- Ei bine, aceasta-i, firește, destul de clar. Dar în privința prevederii și a regresului moral?

Sherlock Holmes a râs.

- Iată prevederea, a spus el, punându-și degetul pe micul disc și copca unde ar fi trebuit să fie prinsă siguranța pălăriei. Nu se află niciodată acolo când o cumperi. Dacă acest om a comandat așa ceva, aceasta semnifică prevedere într-o anumită măsură, dat fiind că s-a

îngrijit să ia această măsură de precauție împotriva vântului. Dar întrucât vedem că a rupt elasticul și nu a încercat să-l înlocuiască, este clar că acum are mai puțin spirit de prevedere decât înainte, ceea ce face dovada unei naturi slăbite. Pe de altă parte, a încercat să ascundă unele din aceste pete de pe fetru mânjindu-le cu cerneală, ceea ce este un semn că nu și-a pierdut total respectul de sine.

- Raționamentul tău este cu siguranță plauzibil.

- Celelalte puncte, cum că este de vârstă mijlocie, că are părul grizonant, pe care și l-a tăiat recent, și că folosește briantină, pot fi toate înțelese examinând cu atenție partea inferioară a căptușelii. Lupa scoate la iveală un mare număr de fire de păr, tăiate de foarfecele bărbierului. Toate par a fi lipicioase și există un miros distinct de briantină. Acest praf vei observa, nu este acela nisipos și gri de pe stradă ci praful pufos și cafeniu din casă, ceea ce arată că a fost atârnată înăuntru în cea mai mare parte a timpului, în timp ce urmele de umezeală de pe interior constituie o dovadă categorică că cel care a purtat-o transpira foarte mult și că, prin urmare, nu prea putea fi într-o stare fizică bună.

- Dar soția lui, ai spus că a încetat să-l iubească.

- Această pălărie nu a fost periată timp de săptămâni. Dacă te văd, dragul meu Watson, cu praful acumulat de o săptămână pe pălărie și dacă soția ta te lasă să ieși într-o asemenea stare, o să mă tem că și tu ai fost îndeajuns de nenorocit să pierzi afecțiunea soției tale.

- Dar poate fi celibatar.

- Nu cred, ducea găscă acasă soției lui ca ofrandă a păcii. Amintește-ți felicitarea de pe piciorul păsării.

- Ai un răspuns la toate. Dar cum naiba ai putut deduce că nu are gaz?

- O pată de seu, sau chiar două pot apărea din întâmplare; dar când văd nu mai puțin de cinci, cred că poate exista puțină îndoială că individul este în contact frecvent cu seul arzând, probabil urcă scările noaptea cu pălăria într-o mână și o lumânare ce se scurge în cealaltă. Oricum, nu putea să se păteze cu seu de la lumina de gaz. Ești satisfăcut?

- Păi, este foarte ingenios, am spus eu, râzând. Dar întrucât, așa cum ai spus acum, nu a fost comisă nici o crimă și nu s-a făcut nici un rău cu excepția pierderii unei găște, toate acestea par a fi mai degrabă o pierdere de energie.

Sherlock Holmes deschisese gura să-mi răspundă, când ușa s-a deschis brusc și Peterson, comisionarul, s-a năpustit în apartament, cu obrajii înroșiți și fața unuia mut de uimire.

- Gâsca, domnule Holmes! Gâsca, domnule!, a căscat el gura.

- Ei? Ce-i cu ea, atunci? A înviat și a zburat pe ușa de la bucătărie? Holmes s-a răsucit pe sofa ca să vadă mai bine fața agitată a omului.

- Iată, domnule! Ia vedeți ce a găsit soția mea în gușa ei! A întins mâna arătându-ne în mijlocul palmei o piatră ce scânteia extrem de puternic, ceva mai mică decât un bob de fasole, dar de o asemenea puritate și strălucire că lucea ca ceva electric în căușul întunecat al mâinii sale.

Sherlock Holmes s-a ridicat cu un fluierat.

- Pe Joe, Peterson!, a spus el, aceasta este realmente o comoară descoperită întâmplător. Presupun că știi ce este?

- Un diamant, domnule? O piatră prețioasă. Taie sticla ca și cum ar fi chit.

- Este mai mult decât o piatră prețioasă. Este piatra prețioasă.

- Nu cumva carbunculul albastru al Contesei de Morcar!, am strigat eu.

- Exact acela. Firește că îi știu dimensiunile și forma, dat fiind că am citit anunțul despre el în The Times în fiecare zi în ultima vreme. Este absolut unic, iar valoarea lui poate fi doar presupusă, dar recompensa de 1.000 de lire nu este cu siguranță nici măcar a douăzecea parte din prețul lui pe piață.

- O mie de lire! Dumnezeuule mare și bun! Comisionarul a căzut pe un scaun, holbându-se de la unul la altul.

- Aceasta este recompensa, și am motivele mele să cred că există niște considerații de ordin sentimental în fundal, care ar face-o pe contesă să renunțe la jumătate din averea ei numai să poată să-și recupereze piatra.

- A fost pierdută, dacă îmi amintesc corect, la hotelul Cosmopolitan, am remarcat eu.

- Chiar așa este, în 22 decembrie, exact acum cinci zile. John Horner, un instalator, a fost acuzat că ar fi sustras-o din cutia de bijuterii a doamnei.

Dovezile împotriva lui au fost atât de puternice că acest caz a fost supus considerației tribunalului. Am o relatare referitoare la aceasta

aici, cred. A scotocit printre ziare, uitându-se la date până când în final a desfăcut unul, l-a împăturit în două și a citit următorul paragraf:

„Furtul bijuteriei de la hotelul Cosmopolitan. John Horner, 26 de ani, instalator, a fost arestat, fiind acuzat de a fi sustras pe 22 a lunii curente din cutia de bijuterii a contesei de Morcar valoroasa piatră cunoscută sub numele de Carbunculul Albastru. James Ryder, servitorul principal al hotelului, a făcut o depozitie potrivit căreia l-a introdus pe Horner în camera de toaletă a contesei de Morcar în ziua furtului, pentru ca acesta să sudeze a doua bară a grătarului, care se desprinsese. A rămas puțin cu Horner, dar a fost, în cele din urmă chemat, altundeva. Când s-a întors, a descoperit că Horner dispăruse, că biroul fusese forțat și că micuța casetă de marochin în care, din câte s-a aflat mai târziu, contesa obișnuia să-și țină bijuteriile, zăcea goală pe masa de toaletă. Ryder a dat imediat alarma, iar Horner a fost arestat în aceeași seară; dar piatra nu a putut fi găsită nici asupra persoanei sale nici în locuința lui. Catherine Cusack, servitoarea contesei, a depus mărturie că a auzit strigătul de consternare al lui Ryder atunci când acesta a descoperit furtul, și că s-a năpustit în cameră unde lucrurile stăteau așa cum au fost descrise de martorul din urmă. Inspectorul Bradstreet din divizia B a depus mărturie cum a decurs arestarea lui Horner, care s-a luptat disperat și și-a susținut cu putere nevinovăția. Existând dovezi ale unei condamnări anterioare, magistratul a refuzat să se ocupe de delict în mod sumar, înaintându-l spre atenție tribunalului. Horner, care dădea semne de emoție puternică în timpul procedurii, a leșinat auzind această decizie și a fost transportat afară din tribunal.”

- Hm! Cam atât în ce privește poliția tribunalului, a spus Holmes gânditor dând ziarul la o parte. Problema pe care o avem de rezolvat acum este șirul evenimentelor ce a dus de la cutia de bijuterii forțată la gușa unei găște de pe drumul Tottenham Court. Vezi, Watson, micile noastre deducții au luat pe neașteptate un aspect mai important și mai puțin nevinovat. Iată piatra; piatra a apărut din găscă, iar găscă a apărut de la domnul Henry Baker, domnul cu o pălărie uzată și toate celelalte caracteristici cu care te-am plictisit. Prin urmare, acum trebuie să încercăm foarte serios să-l găsim pe acest domn și să vedem ce rol a jucat în acest mic mister. Pentru a face aceasta, trebuie să încercăm mai întâi cele mai simple mijloace, iar acestea constau fără îndoială într-un anunț în toate ziarele de seară. Dacă acesta dă greș, o să recurg la alte metode.

- Ce o să spui?

- Dă-mi un creion și bucata aceea de hârtie. Acum, așa: „Găsite la colțul străzii Godge o găscă și o pălărie de fetru neagră. Domnul Henry Baker le poate lua venind la 6:30 în această seară pe strada Baker, nr.221B.” Este clar și concis.

- Foarte. Dar îl va citi?

- Păi sigur o să fie atent la ziare, întrucât pentru un om sărac pierderea a fost una serioasă. Evident, a fost atât de înfricoșat de ghinionul lui de a sparge vitrina și de apropierea lui Peterson că nu s-a gândit la nimic altceva decât să fugă, dar de atunci înapoi trebuie că a regretat amarnic impulsul care l-a făcut să-și scape pasărea. Iar, introducerea numelui său îl va face să vadă anunțul, căci toți cei care-l cunosc îi vor atrage atenția asupra lui. Poftim, Peterson, repede-te la agenția de publicitate și dă acest anunț în ziarele de seară.

- În care din ele, domnule?

- O, în The Globe, Star, Pall Mall, St. James's, EveningNews Standard, Echo și oricare altele care îți vin în minte.

- Foarte bine, domnule. Iar această piatră?

- Ah, da, o să țin piatra. Mulțumesc. Și, Peterson, pur și simplu cumpără o găscă pe drumul de întoarcere și las-o la mine, căci trebuie să avem una pentru a i-o da acestui domn în locul celei pe care o înfulecă acum familia ta.

După ce comisionarul a plecat, Holmes a luat piatra, ținând-o la lumină.

- Este un lucru frumos, a spus el. Uită-te numai cum lucește și scânteiază. Firește, este nucleul și centrul crimei. Orice piatră bună este așa ceva. Sunt momelile favorite ale diavolului. În cazul pietrelor mai mari și mai vechi, fiecare fațetă înseamnă o faptă sângeroasă. Această piatră nu are încă douăzeci de ani. A fost găsită în malul fluviului Amoy în sudul Chinei, și este neobișnuită prin aceea că are toate caracteristicile carbuncului, cu excepția faptului că are culoarea albastră în loc de roșu rubiniu. În ciuda lipsei sale de vechime, a avut deja un trecut sinistru. Această piatră de 2,6 grame din cărbune cristalizat a provocat două crime, un atac cu vitriol, o sinucidere și câteva jafuri. Cine s-ar putea gândi că o jucărie atât de frumoasă ar putea să te ducă la spânzurătoare și închisoare? O s-o închid acum în seiful meu, și o să-i trimit un rând contesei să-i spun că o avem.

- Crezi că acest om, Horner, este nevinovat?

- Nu pot spune.

- Ei bine, atunci, crezi că celălalt, Henry Baker, a avut ceva de-a face cu aceasta?

- Cred că este mai probabil ca Henry Baker să fie un om absolut nevinovat, care n-a avut nici cea mai mică idee că pasărea pe care o ducea avea o valoare mult mai mare decât dacă ar fi fost făcută din aur masiv. Voi afla însă aceasta pe baza unui test foarte simplu, dacă ni se răspunde anunțului.

- Și nu poți face nimic până atunci?

- Nimic.

- În acest caz, o să-mi văd de ocupația obișnuită. Dar o să mă întorc deseară la ora pe care ai menționat-o, căci vreau să văd soluția unei probleme atât de încurcate.

- Voi fi foarte bucuros să te văd. Iau cina la șapte. Cred că o să am sitar. Apropo, date fiind întâmplările din urmă, poate ar trebui să-i cer doamnei Hudson să-i cerceteze gușa.

Am fost reținut de un caz și de abia după șase jumătate am ajuns din nou pe strada Baker. Pe când mă apropiam de casă, am zărit un bărbat înalt cu o bonetă scoțiană și o manta încheiată până la bărbie așteptând afară în semicercul strălucitor proiectat de fereastră. Exact când am sosit, ușa a fost deschisă și am fost conduși în camera lui Holmes.

- Sunteți domnul Henry Baker, presupun, a spus el, ridicându-se din fotoliu și salutându-l pe vizitator, cu aerul său amabil care îi venea atât de ușor și prompt. Vă rog luați acest scaun lângă foc, domnule Baker. Este o noapte rece, și observ că circulația dumitale este mai obișnuită cu vara decât cu iarna. Ah, Watson, ai picat exact la momentul potrivit. Aceasta este pălăria dumitale, domnule Baker?

- Da, domnule, aceasta este fără îndoială pălăria mea.

Era un bărbat mare cu umeri rotunzi, un cap masiv și o față lată, inteligentă, terminându-se într-o barbă castanie, încărunțită și ascuțită. O roșeață pe nas și obraji și tremurul ușor al mâinii întinse mi-au adus în minte presupunerea lui Holmes privind obiceiurile acestuia. Redingota sa neagră demodată era încheiată la toți nasturii, avea gulerul ridicat, iar încheieturile uscate i se iveau din mâneci, fără să se vadă vreo manșetă sau cămașă. Vorbea într-o manieră înceată și sacadată, alegându-și cuvintele cu grijă, și făcea pe ansamblu impresia unui om învățat care a fost bătut de soartă.

- Am păstrat aceste lucruri câteva zile, a spus Holmes, pentru că am așteptat să găsim vreun anunț de la dumneata în care să-ți dai adresa. Nu înțeleg de ce nu ați făcut-o.

Vizitatorul nostru a râs mai degrabă rușinat.

- Nu prea am avut așa de mulți șilingi pe cât obișnuiam să am odată, a remarcat el. N-am avut nici o îndoială că banda de huligani care m-a atacat a luat cu ea atât pălăria cât și găscă. N-am vrut să cheltuiesc mai mulți bani în încercarea lipsită de speranță de a le recupera.

- Foarte firesc. Apropo, în ceea ce privește pasărea, am fost obligați s-o mâncăm.

- Ați mâncat-o?! Vizitatorul s-a ridicat pe jumătate de pe scaunul său, în tulburarea care l-a cuprins.

- Da, n-ar fi folosit nimănui să n-o fi făcut. Dar presupun că această găscă de pe bufet, care are cam aceeași greutate și este absolut proaspătă, va fi la fel de bună pentru dumneata?

- Oh, sigur, sigur, a răspuns domnul Baker cu un oftat de ușurare.

- Firește, avem încă penele, picioarele, gușa și așa mai departe din pasărea dumitale, prin urmare dacă doriți...

Omul a izbucnit într-un râs puternic.

- Aș putea să le folosesc ca suveniruri ale aventurii mele, a spus el, dar dincolo de asta nu pot vedea la ce mi-ar putea sluji părțile împrăștiate ale fostei mele cunoștințe. Nu, domnule, cred că, având permisiunea dumitale, o să-mi limitez atenția la excelenta pasăre pe care o zăresc pe bufet.

Sherlock Holmes mi-a aruncat o privire ascuțită, dând ușor din umeri.

- Iată-vă pălăria, atunci, și pasărea, a spus el. Apropo, v-ar deranja să-mi spuneți de unde ați procurat-o pe cea din urmă? Sunt întrucâtva expert în păsări de curte, și rar am mai văzut o găscă atât de bine făcută.

- Firește, domnule, a spus Baker, care se ridicase și își vârâse posesiunea nou însușită sub braț. Suntem câțiva care frecventăm hanul Alpha, în apropiere de Muzeu, stăm chiar în muzeu în timpul zilei, înțelegeți. În acest an, buna noastră gazdă, pe nume Windigate, a format un club al găștelor, prin intermediul căruia, în schimbul câtorva pence pe săptămână urma să primim fiecare câte o pasăre la Crăciun. Mi-am plătit corect banii, iar restul vă este cunoscut. Vă sunt foarte

îndatorat, domnule, căci o bonetă scoțiană nu se potrivește nici cu vârsta, nici cu seriozitatea mea.

Într-o manieră comic de pompoasă, s-a înclinat solemn în fața noastră și a plecat.

- Asta în ceea ce-l privește pe domnul Baker, a spus Holmes, după ce a închis ușa în urma lui. Este cât se poate de sigur că nu știe absolut nimic despre această chestiune. Ți-e foame, Watson?

- Nu în mod deosebit.

- Atunci îți sugerez să ne transformăm cina în supeu și să urmăm acest indiciu cât este încă cald.

- Neapărat.

Era o noapte extrem de rece, deci ne-am pus mantalele și ne-am înfășurat fulare în jurul gâturilor. Afară, stelele străluceau rece pe cerul fără nori, iar respirația trecătorilor străpungea aerul ca niște împușcături. Pașii noștri răsunau clar și zgomotos pe când ne deplasam ritmic prin cartierul doctorilor, strada Wimpole, strada Harley și astfel prin strada Wigmore în strada Oxford. Într-un sfert de oră am ajuns în Bloomsbury la hanul Alpha, care este un mic han pe colțul uneia din străzile care intră în Holborn. Holmes a deschis ușa bufetului și a comandat două pahare de bere proprietarului rumen la față, cu șorț alb.

- Dacă este la fel de bună ca găștele dumneavoastră, berea dumitale trebuie să fie excelentă, a spus el.

- Găștele mele! Omul a părut a fi surprins.

- Da. Am vorbit numai acum o jumătate de oră cu domnul Henry Baker, care a fost membru al clubului dumneavoastră de găște.

- Ah! Da, înțeleg. Dar vedeți, domnule, nu sunt găștele noastre.

- Așa! Ale cui sunt atunci?

- Păi, am cumpărat două duzini de la un vânzător din Covent Garden.

- Realmente? Îi știu pe unii dintre ei. Despre care e vorba?

- Numele lui este Breckinridge.

- Ah! Nu-l cunosc. Păi în sănătatea dumitale, domnule, și pentru prosperitatea casei dumitale. Noapte bună.

- Acuma, în ceea ce-l privește pe domnul Breckinridge, a continuat el, încheindu-se la manta când am ieșit în aerul înghețat. Ține minte, Watson, că deși avem un lucru atât de simplu ca o găscă la un capăt al acestui lanț, avem la celălalt un om care va primi cu siguranță șapte ani de închisoare, dacă nu îi putem dovedi nevinovăția.

Este posibil ca investigația noastră să-i confirme numai vinovăția, dar în orice caz, urmăm o pistă care a fost trecută cu vederea de poliție și care ne-a fost oferită de o șansă neobișnuită. Hai s-o urmăm până la capăt. Cu fețele spre sud, deci, și marș rapid!

Am traversat Holborn, am luat-o pe strada Endell și astfel, printr-un zigzag de străzi murdare, am ajuns în piața Covent Garden. Una dintre prăvăliile cele mai mari avea pe ea numele lui Breckinridge, iar proprietarul, un bărbat cu o față ascuțită ca de cal și cu niște favoriți îngrijiți ajută un băiat să tragă obloanele.

- Bună seara. Este o noapte rece, a spus Holmes.

Vânzătorul a dat din cap, aruncând o privire întrebătoare spre tovarășul meu.

- Nu mai aveți găște, din câte văd, a continuat Holmes, arătând lespezile de marmură goale.

- O să aveți cinci sute mâine dimineață.

- Asta nu mă ajută.

- Păi, mai sunt câteva pe tejgheaua luminată de gaz.

- Ah, dar dumneavoastră mi-ați fost recomandat.

- De cine?

- De proprietarul lui Alpha.

- O, da. I-am trimis două duzini.

- Au fost niște păsări excelente. De unde le-ați procurat?

Spre surpriza mea, întrebarea i-a provocat vânzătorului o ieșire de furie.

- Acuma, domnule, a spus el, ținând capul ridicat și mâinile în șolduri, unde vreți să ajungeți? Hai să vorbim pe șleau acum.

- Este foarte clar. Aș vrea să știu cine v-a vândut găștele pe care le-ați trimis la Alpha.

- Ei bine, atunci, n-o să vă spun. Ei acum!

- O, nu este ceva important, dar nu înțeleg de ce sunteți atât de nervos din pricina unui astfel de nimic.

- Nervos! Ați fi poate la fel de nervos, dacă ați fi fost la fel de săcâit ca mine. Odată ce am plătit niște bani buni pentru un lucru bun, afacerea ar trebui să se încheie aici. Dar, în loc de asta, sunt asaltat cu „Unde sunt găștele?” și „Cui i le-ai vândut?” și „Ce vrei în schimbul găștelor?” Auzind zarva ce se face în legătură cu ele, ai crede că au fost singurele găște din lume.

- Păi, n-am nici o legătură cu persoanele care v-au pus astfel de

întrebări, i-a spus Holmes indiferent. Dacă nu vreți să ne spuneți, prinsoarea cade, asta-i tot. Dar sunt întotdeauna gata să-mi susțin opiniile în ceea ce privește păsările de curte, și am pariat pe cinci lire că pasărea pe care am mâncat-o a fost crescută la țară.

- Ei bine, atunci, ați pierdut cele cinci lire, căci a fost crescută la oraș, a spus furios vânzătorul.

- Nu poate fi adevărat.

- Vă spun că așa este.

- Nu cred.

- Credeți că știți mai multe despre orătăanii decât mine, care m-am ocupat de ele de când eram mic copil?

- Vă spun că toate acele, păsări care au ajuns la Alpha au fost crescute la oraș.

- N-o să mă convingeți niciodată să cred așa ceva. Vreți să faceți o prinsoare atunci?

- Doar o să vă iau banii, căci știu că am dreptate. Dar pariez pe o liră, numai ca să vă învăț să nu fiți încăpățânat. Vânzătorul a chicotit foarte iritant.

- Adu-mi registrele, Bill, a spus el.

Băiatul a adus un volum mic și subțire și unul mare și unsuros, așezându-le împreună sub lampa ce atârna.

- Acum, domnule Plin de sine, a spus vânzătorul, am crezut că nu mai am găște, dar înainte de a termina veți descoperi că mai este una în prăvălia mea. Vedeți acest registru mic?

- Ei bine?

- Aceasta este lista persoanelor de la care cumpăr. O vedeți? Bine atunci, aici pe această pagină sunt persoanele de la țară, iar numerele de sub numele lor indică locul unde sunt socotelile în registrul cel mare. Acum! Vedeți această pagină scrisă cu cerneală roșie? Bine, aceasta este o listă cu furnizorii mei de la oraș. Acuma, uitați-vă la cel de-al treilea nume. Pur și simplu, citiți-l cu voce tare.

- Doamna Oakshott, drumul Brixton, nr.L17- 249, a citit Holmes.

- Exact. Acuma căutați asta în registru.

Holmes a căutat la pagina indicată.

- Iată, doamna Oakshott, drumul Brixton, nr. L 17, furnizor de ouă și orătăanii.

- Ei, acum, care este ultima însemnare?

- 22 decembrie. Douăzeci și patru de găște cu 7 șilingi și 6 pence.

- Exact. Poftim. Și sub asta?

- Vândute domnului Windigate de la Alpha cu 12 șilingi.

- Ce mai puteți spune acum?

Sherlock Holmes arăta foarte întristat. A scos o liră din buzunar și a aruncat-o pe dale, îndepărtându-se cu aerul unui om al cărui dezgust este prea adânc pentru a fi exprimat în cuvinte. Câțiva metri mai încolo, s-a oprit sub un felinar, răsând încet și cu poftă, după cum îi era felul.

- Când vezi un om cu favoriții tăiați în acel fel și cu sticluta de gin ieșindu-i din buzunar, poți întotdeauna să-l atragi cu un pariu, a spus el. Cred că nici dacă i-aș fi oferit 100 de lire, nu mi-ar fi dat niște informații atât de complete ca acelea pe care mi le-a dat în ideea că îmi făcea rău cu această prinsoare. Ei bine, Watson, cred că ne apropiem de sfârșitul căutărilor noastre, și singurul aspect care rămâne să fie clarificat este dacă ar trebui să mergem la această doamnă Oakshott în seara asta, sau dacă ar trebui s-o facem mâine. Din ceea ce a spus acel tip morocănos, este clar că mai există și alții pe lângă noi care sunt îngrijorați în această privință și ar trebui...

Remarcile sale au fost întrerupte brusc de o gălăgie puternică care venea dinspre teigheaua pe care tocmai o părăsisem. Întorcându-ne, am văzut un individ scund cu fața ca de șobolan stând în mijlocul cercului de lumină gălbuie proiectată de lampa care se bălăngănea, în timp ce Breckinridge, vânzătorul, încadrat de ușa prăvăliei, își agita teribil pumnii la arătarea care se ferea.

- M-am săturat de voi și de găștele voastre, a strigat el. Aș vrea să vă duceți toți dracului. Dacă mai veniți să mă sâcăiți cu discuțiile voastre prostești, o să asmut câinele pe voi. O aduceți pe doamna Oakshott aici și o să-i răspund, dar ce aveți voi de-a face cu asta? Am cumpărat cumva găștele de la voi?

- Nu; dar una din ele a fost a mea, s-a văietat omulețul.

- Ei bine, atunci, cere-i-o doamnei Oakshott.

- Ea mi-a spus să vă întreb pe dumneavoastră.

- Păi, poți să-l întrebi pe regele Prusiei, la cât îmi pasă mie. M-am săturat de povestea asta. Ieși de aici! S-a năpustit sălbatic înainte, iar cel care întreba a dispărut în întuneric.

- Ce bine! Asta s-ar putea să ne scutească de o vizită pe BrixtonRoad, mi-a șoptit Holmes. Vino cu mine și o să vedem care-i treaba cu acest individ.

Trecând printre grupurile risipite de oameni care hoinăreau pe lângă tarabele luminate, tovarășul meu l-a ajuns cu repeziciune pe

omuleț, și l-a atins pe umăr. Acesta s-a întors brusc, și la lumina gazului am putut observa că îi dispăruse de pe față orice urmă de culoare.

- Cine sunteți, atunci? Ce doriți?, a întrebat el cu o voce tremurătoare.

- Mă scuzați, i-a spus Holmes cu blândețe, dar am auzit fără să vreau întrebările pe care tocmai ce i le-ați pus vânzătorului. Cred că v-aș putea fi de ajutor dumneavoastră?

- Cine sunteți dumneavoastră? Cum ați putea ști ceva despre asta?

- Numele meu este Sherlock Holmes. Este ocupația mea să știu ceea ce alți oameni nu știu.

- Dar nu puteți ști ceva despre asta?

- Scuzați-mă, știu totul despre asta. Încercați să dați de urma unei găște care a fost vândută de doamna Oakshott de pe Brixton Road unui negustor numit Breckinridge, iar de acesta, la rândul lui, domnului

Windigate de la Alpha, iar de el clubului său, al cărui membru este domnul Henry Baker.

- O, domnule, dumneavoastră sunteți exact persoana pe care am dorit s-o întâlnesc, a strigat omulețul cu mâinile întinse și degetele-i tremurând. Nici nu vă pot spune cât de interesat sunt de această poveste.

Sherlock Holmes a strigat o trăsură care trecea.

- În acest caz, ar fi mai bine să discutăm despre aceasta într-o cameră confortabilă decât în această piață în care bate vântul, a spus el. Dar înainte de a merge mai departe, vă rog, spuneți-mi pe cine am onoarea de a ajuta.

Omul a ezitat o clipă.

- Numele meu este John Robinson, a răspuns el cu o privire piezișă.

- Nu, nu, numele dumneavoastră adevărat, a spus Holmes amabil. Este întotdeauna inconvenabil să faci afaceri cu o persoană cu nume fals.

O roșeață s-a ivit pe obraji albi ai necunoscutului.

- Ei bine, a spus el, numele meu adevărat este James Ryder.

- Exact. Servitor principal la hotelul Cosmopolitan. Vă rog intrați în această birjă și o să pot să vă spun în curând tot ceea ce doriți să aflați.

Omulețul stătea uitându-se de la unul la celălalt dintre noi, cu niște ochi pe jumătate speriați, pe jumătate plini de speranță, ca unul care n-ar fi fost sigur dacă se afla în fața unui chilipir sau a unei catastrofe. Apoi a intrat în birjă și într-o jumătate de oră eram înapoi în salonul de pe strada Baker. În timpul călătoriei n-am vorbit deloc, dar respirația intensă și firavă a însoțitorului nostru, precum și încleștarea și descleștarea mâinilor sale indicau încordarea nervoasă în care se afla.

- Iată-ne ajunși!, a spus Holmes vesel, pe când intram pe rând în cameră. Focul este foarte binevenit pe o vreme ca asta. Se pare că vă este frig, domnule Ryder. Vă rog, așezați-vă în fotoliul de nuiele. O să-mi încălz papucii înainte de a rezolva această mică problemă a dumneavoastră. Ei bine, deci! Doriți să aflați ce s-a întâmplat cu găștele acelea?

- Da, domnule.

- Sau mai degrabă, îmi închipui, cu gășca aceea. Cred că erați interesat de o pasăre anume albă, cu o dungă neagră de-a curmezișul cozii.

Ryder tremura de emoție.

- O, domnule, a strigat el, puteți să-mi spuneți unde a ajuns?

- A ajuns aici.

- Aici?

- Da, și s-a dovedit a fi o pasăre extrem de neobișnuită. Nu mă mir că sunteți interesat de ea. A făcut un ou după ce murise, cel mai frumos, strălucitor ou albastru care s-a văzut vreodată. Îl am aici în muzeul meu.

Vizitatorul nostru s-a ridicat în picioare clătinându-se, și s-a prins cu mâna dreaptă de polița de deasupra căminului. Holmes a descuiat seiful său și a ridicat carbunculul albastru, care strălucea ca o stea, cu o lucire rece, scânteietoare, multiplicată de fațetele sale. Ryder stătea holbându-se cu fața contractată, nesigur dacă să-l ceară sau să se dezică de el.

- Crima dumneavoastră a fost descoperită, i-a spus Holmes încet. Revino-ți, omule, sau altminteri o să cazi în foc! Dă-i brațul și ajută-l să se așeze pe scaun, Watson. N-are destulă îndrăzneală să-și asume crima făcută nepedepsit. Dă-i puțin brandy. Așa! Acuma mai arată puțin a om. Cao fărămă de om, în orice caz!

Pentru o clipă, acesta s-a clătinat aproape să cadă, dar paharul de brandy i-a adus ceva culoare în obraji, și stătea acum holbându-se cu o privire speriată la acuzatorul său.

- Dispun aproape de toate faptele și de toate dovezile care îmi sunt necesare, deci există puține lucruri pe care e necesar să mi le spunei. Totuși, acele puține fapte pot fi elucidate astfel încât cazul să fie pe deplin rezolvat. Auziseși, Ryder de această piatră albastră a contesei de Morcar?

- Catherine Cusack a fost aceea care mi-a spus de ea, a spus el cu o voce hârâită.

- Înțeleg, servitoarea doamnei. Ei bine, tentația de a face avere pe neașteptate și atât de ușor a fost mai tare decât tine, așa cum a fost pentru oameni mai puternici înaintea ta; dar nu ai fost foarte onest în privința mijloacelor pe care le-ai folosit. Mi se pare, Ryder, că ai stofă de mare nemernic. Ai știut că acest om, Horner, instalatorul, a fost implicat în ceva asemănător înainte, și că bănuiala va fi cu atât mai mult îndreptată împotriva sa. Ce ai făcut atunci? Ați inventat o treabă de făcut în camera doamnei respective, tu și complicea ta, Cusack, și ați făcut în așa fel încât acesta să fie trimis s-o rezolve. Apoi, când a plecat, ați forțat caseta cu bijuterii, ați dat alarma și ați făcut ca acest om nefericit să fie arestat. Apoi ai...

Ryder s-a aruncat brusc pe covor, prinzând genunchii tovarășului meu.

- Pentru Dumnezeu, fie-vă milă!, a țipat el ascuțit. Gândiți-vă la tatăl meu! La mama mea! Asta le va zdrobi inimile. N-am făcut niciodată înainte ceva rău! Și nu o să mai fac vreodată. O să jur pe Biblie. O, nu înștiințați tribunalul! Pentru numele lui Christos, nu o faceți!

- Întoarce-te pe scaun!, i-a spus Holmes poruncitor. Este foarte ușor să îngenunchezi și să te târăști acum, dar nu te-ai gândit deloc la acest biet Horner acuzat de o crimă de care habar nu avea.

- O să dispar, domnule Holmes, o să plec din țară, domnule. Astfel, acuzația împotriva lui va fi retrasă.

- Hm! O să vorbim despre asta. Și acum hai să auzim relatarea exactă a pasului următor. Cum a ajuns piatra în gâscă, și cum a ajuns gâsca în piață? Spune-ne adevărul, căci asta este singura ta șansă de salvare.

Ryder și-a trecut limba peste buzele uscate.

- O să vă spun totul exact cum s-a întâmplat, domnule, a spus el. Atunci când Horner a fost arestat, mi s-a părut că ar fi cel mai bine să dispar imediat cu piatra, căci nu puteam ști în ce moment poliția ar fi putut hotărî să mă percheziționeze pe mine și camera mea. Nu exista nici un loc în hotel unde s-ar fi aflat în siguranță. Am ieșit, ca și cum aș fi avut un comision de făcut, și m-am îndreptat spre casa surorii mele. S-a măritat cu un bărbat numit Oakshott și locuia pe BrixtonRoad, unde creștea orătăniile pentru piață. Fiecare persoană pe care am întâlnit-o pe drum mi s-a părut a fi polițist sau detectiv; și, deși era o noapte rece, până să ajung pe BrixtonRoad, sudoarea îmi șiroia pe față. Sora mea m-a întrebat ce se întâmplase și de ce eram atât de palid; dar i-am spus că eram tulburat din pricina furtului bijuteriei de la hotel. Apoi m-am dus în curtea din spate și am fumat puțin, întrebându-mă ce era cel mai bine de făcut.

Am avut odată un prieten numit Maudsley, care devenise complet imoral și tocmai ce-și executa pedeapsa la Pentonville. Într-o zi m-am întâlnit cu el și a început să-mi vorbească despre procedeele hoților și cum plasau ceea ce furau. Știam că era sincer cu mine căci știam ceva lucruri despre el; deci m-am hotărât să mă duc la Kilburn, unde locuia, și să-i spun ce am făcut. Mi-ar fi putut spune cum să vând piatra. Dar cum să ajung la el în siguranță? Mă gândeam la suferințele prin care trecusem venind de la hotel. Puteam fi arestat și percheziționat în orice moment, și mi-ar fi găsit piatra în buzunarul vestei. În momentul respectiv, mă sprijineam de zid și mă uitam la găștele care mergeau legănat pe lângă picioarele mele, când mi-a venit brusc o idee cum aș fi putut învinge cel mai bun detectiv care a trăit vreodată.

Cu câteva săptămâni în urmă, sora mea îmi spusese că pot avea cea mai bună găscă ca dar de Crăciun, și știam că întotdeauna se ținea de cuvânt.

Aveam să-mi iau găscă acum, și aveam să-mi duc piatra la Kilburn în ea. În curte era un mic șopron, și am împins una din păsări în spatele lui, una mare și frumoasă, albă cu o coadă dungată. Am prins-o, și, deschizându-i cu forța ciocul, i-am împins piatra pe gâtlej în jos, până unde am putut ajunge cu degetul. Pasărea a înghițit-o și am simțit cum piatra a trecut prin gâtlejul ei ajungând în gușă. Dar creatura a început să dea din aripi și să se zbată, și sora mea a ieșit să vadă ce se întâmpla. Când m-am întors să-i vorbesc, animalul a scăpat și a zburat printre celelalte.

- Ce făceau cu pasărea aceea, Jem?, spunea ea.

- Păi, am spus eu, ai zis că-mi dai una de Crăciun și le încercam să văd care este cea mai grasă.

- O, spune ea, pe a ta am pus-o deoparte, o numim pasărea lui Jem. Este cea mare și albă de acolo. Sunt douăzeci și șase, una pentru tine, una pentru noi și două duzini pentru piață.

- Mulțumesc, Maggie, zic eu: dar dacă nu te deranjează, aș vrea-o mai degrabă pe aceea de care tocmai ce mă ocupam.

- Cealaltă este mai grea cu trei livre, a spus ea, și am îngrășat-o special pentru tine.

- Nu contează. O s-o am pe cealaltă și o s-o iau acum, am spus eu.

- O, cum vrei, a spus ea, puțin iritată, pe care o vrei atunci?

- Cea albă cu o dungă pe coadă, cea din mijlocul cârdului.

- O, foarte bine. Omoar-o și ia-o cu tine.

- Ei bine, am făcut ceea ce a spus, domnule Holmes, și am cărat pasărea tot drumul până la Kilburn. I-am spus amicului meu ce făcusem, căci era o persoană căreia îți venea ușor să-i spui așa ceva. A râs până s-a înecat, și am luat un cuțit și am tăiat gâscă. Am înghețat văzând că nu era nici urmă de piatra mea, și mi-am dat seama că făcusem o greșeală teribilă. Am lăsat pasărea, m-am repezit înapoi la sora mea, și m-am năpustit în curtea din spate. Nu mai era nici o pasăre acolo.

- Unde au dispărut toate, Maggie?, am strigat eu.

- La negustor, Jem.

- Care negustor?

- Breckinridge din Covent Garden.

- Dar era vreo alta cu o coadă dungată?, am întrebat, la fel cu aceea pe care am ales-o?

- Da, Jem; au fost două cu dungă pe coadă și n-am putut niciodată să le deosebesc.

Ei bine, atunci, firește că mi-am dat seama ce se întâmplase, și am fugit cât de repede am putut la acest om, Breckinridge; dar vânduse lotul imediat și nu a vrut să-mi spună un singur cuvânt la cine. L-ați auzit dumneavoastră înșivă în seara asta. Totdeauna mi-a răspuns la fel. Sora mea crede că sunt pe cale să înnebunesc. Uneori cred asta chiar și eu. Iar acum, acum sunt etichetat hoț, fără să fi atins vreodată bogăția pentru care mi-am vândut sufletul. Dumnezeu să-mi ajute!

Dumnezeu să-mi ajute! A izbucnit în niște hohote convulsive de plâns, îngropându-și fața în mâini.

A urmat o tăcere îndelungată, întreruptă numai de respirația lui greoaie și de bătăile ritmice făcute de Sherlock Holmes cu vârfurile degetelor pe marginea mesei. Apoi prietenul meu s-a ridicat și a deschis ușa.

- Ieși!, a spus el.

- Ce, domnule! O, Dumnezeu să vă binecuvânteze!

- Nici un cuvânt în plus. Ieși!

Și n-a mai fost nevoie de vreun cuvânt. S-a auzit o forfotă, un tropăit pe scări, pocnetul ușii și pași fugind, răsunând clar pe stradă.

- La urma urmei, Watson, a spus Holmes, întinzându-și mâna după pipa de lut, nu sunt plătit de poliție să-i acopăr lipsurile. Dacă Horner ar fi

în pericol, ar fi altceva; dar acest individ nu va apărea să depună mărturie împotriva lui, iar cazul va fi abandonat. Presupun că de fapt comut o pedeapsă, dar este posibil că salvez un suflet. Acest individ nu va mai face rău; este prea înfricoșat. Trimite-l la închisoare acum, și faci din el un pușcăriaș pe viață. În plus, este sezonul iertării, întâmplarea ne-a scos în cale o problemă extrem de specială și ciudată, iar soluționarea ei este propria-i recompensă. Dacă ai fi atât de bun să tragi de clopoțel, doctore, vom începe o altă investigație în care principala protagonistă va fi tot o pasăre.

AVENTURA BANDEI CU PETE

Aruncând o privire peste însemnările mele despre mai mult de șaptezeci de cazuri în care am studiat în ultimii opt ani metodele prietenului meu Sherlock Holmes, găsesc multe tragice, unele comice, un număr mare doar ciudate, dar nici unul banal, căci lucrând așa cum făcea el, mai degrabă din dragoste pentru arta sa decât pentru a se îmbogăți, refuza să se ocupe de investigațiile care nu aveau ceva neobișnuit sau chiar fantastic. Dintre toate aceste diverse cazuri, însă, nu-mi pot aminti nici unul care să fi prezentat niște trăsături mai ciudate decât acela în care a fost implicată binecunoscuta familie Roylott de la Stoke Moran din Surrey. Evenimentele respective au avut loc la începutul relației mele cu Holmes, când împărțeam, ca celibatari, aceeași locuință pe strada Baker. Probabil le-aș fi povestit înainte, dar promisesem la vremea respectivă că le voi ține secrete, promisiune de care m-am eliberat numai luna trecută, datorită morții premature a doamnei căreia îi fusese făcută. Este probabil mai bine că faptele vor fi acum făcute publice, căci am motive să cred că zvonurile privind

moartea doctorului Grimesby Roylott, care s-au răspândit peste tot, fac povestea mai îngrozitoare chiar decât adevărul.

Pe la începutul lui aprilie 1883, m-am trezit într-o bună dimineată cu Sherlock Holmes stând în picioare, complet îmbrăcat, lângă patul meu. De regulă, se scula târziu și, întrucât ceasul de pe poliță arăta că era doar șapte și un sfert, am clipit spre el surprins și poate puțin resentimentar, căci și eu aveam obiceiuri regulate.

- Regret foarte mult să te trezesc, Watson, a spus el, dar se pare că în această dimineată aceasta-i regula. Doamna Hudson a fost trezită, ea m-a trezit pe mine, și eu te trezesc pe tine.

- Despre ce este vorba atunci, e vreun incendiu?

- Nu, o clientă. Se pare că a sosit o tânără doamnă extrem de agitată, care insistă să mă vadă. Așteaptă acum în salon. Acuma, dacă o tânără doamnă umblă prin oraș la ora asta și scoală oamenii somnoroși din paturi, presupun că are de comunicat ceva foarte urgent. Dacă se dovedește a fi un caz interesant, sunt sigur că vrei să-l urmărești de la început. M-am gândit oricum că ar trebui să te trezesc și să-ți dau această șansă.

- Dragul meu, nu l-aș rata pentru nimic în lume.

Nimic nu-mi provoca vreo plăcere mai intensă decât să-l urmez pe Holmes în investigațiile sale profesionale și să-i admir deducțiile, la fel de rapide ca niște intuiții și totuși construite întotdeauna pe o bază logică, cu care rezolva problemele care îi erau propuse. M-am îmbrăcat repede și în câteva minute eram gata să-mi însoțesc prietenul jos în salon. O doamnă îmbrăcată în negru și complet acoperită de un văl șede la fereastră, și s-a ridicat când am intrat.

- Bună dimineată, doamnă, a spus Holmes vesel. Numele meu este Sherlock Holmes. Acesta este prietenul meu apropiat și asociatul meu, doctorul Watson, față de care puteți vorbi la fel de deschis ca față de mine. Ha! Mă bucur să observ că doamna Hudson a avut prezența de spirit să aprindă focul. Vă rog să vă trageți înspre el, și o să comand să vi se aducă o ceașcă de cafea, căci observ că tremurați.

- Nu tremur de frig, a spus femeia încet, schimbându-și locul după cum i se ceruse.

- De ce anume atunci?

- De frică, domnule Holmes. De groază.

Și-a ridicat vălul în timp ce vorbea, și am putut vedea că se afla într-adevăr într-o stare de agitație demnă de milă, cu fața toată contractată și gri, cu ochii speriați și neliniștiți, ca aceia ai unui animal

vânat. Trăsăturile și silueta ei erau acelea ale unei femei de treizeci de ani, însă părul ei era presărat cu premature fire cărunte, iar fața ei avea o expresie obosită și palidă. Sherlock Holmes a examinat-o cu una din privirile sale rapide și atotcuprinzătoare.

- Nu trebuie să vă fie frică, i-a spus el calmând-o, aplecându-se înainte și atingând-o ușor pe antebraț. Vom pune în curând lucrurile la punct, nu am nici o îndoială. Ați venit cu trenul dimineața asta, după câte văd.

- Mă cunoașteți atunci?

- Nu, dar observ că țineți un bilet de întoarcere în mâna stângă. Trebuie să fi pornit devreme și, totuși, înainte de a ajunge la gară, ați călătorit ceva distanță într-o caretă, pe drumuri noroioase.

Doamna a tresărit puternic și s-a holbat uimită la tovarășul meu.

- Nu e vorba de nici un mister, draga mea doamnă, i-a spus el zâmbind. Mâneca stângă a hainei dumneavoastră este stropită cu noroi în nu mai puțin de șapte locuri. Petele sunt cât se poate de proaspete. Nici un alt mijloc de transport decât o caretă nu împrășcă cu noroi într-un asemenea mod, și asta numai atunci când șezi în stânga vizitiului.

- Indiferent care este raționamentul dumneavoastră, este în întregime corect, a spus ea. Am pornit de acasă la șase, am ajuns la Leatherhead la șase și douăzeci, și am sosit cu primul tren spre Waterloo. Domnule, nu mai rezist la această încordare nervoasă; voi înnebuni dacă mai ține. Nu am pe cine să mă sprijin, cu excepția unei singure persoane, care ține la mine, iar el, bietul om, poate fi de puțin ajutor. Am auzit de dumneavoastră de la doamna Farintosh, pe care ați ajutat-o la ceas de mare nevoie. De la dânsa am obținut adresa dumneavoastră. O, domnule, nu credeți că m-ați putea ajuta și pe mine, sau cel puțin să aruncați puțină lumină în întunericul adânc care mă înconjoară? În prezent n-am posibilitatea să vă recompensez pentru serviciile dumneavoastră, dar peste o lună sau șase săptămâni mă voi căsători și voi fi stăpână pe venitul meu, iar atunci cel puțin nu mă voi dovedi nerecunoscătoare.

Holmes s-a întors spre biroul lui și, descuindu-l, a scos un mic registru pe care l-a consultat.

- Farintosh, a spus el. A, da, îmi amintesc cazul, era în legătură cu o diademă de opal. Cred că a fost dinainte de a ne cunoaște, Watson. Tot ce pot spune, doamnă, este că voi fi fericit să acord cazului dumneavoastră aceeași grijă pe care am acordat-o aceleia al prietenei

dumneavoastră. În ceea ce privește recompensa, profesia mea este propria-i recompensă, dar puteți să-mi plătiți în momentul care vă convine cel mai mult cheltuielile pe care e posibil să trebuiască să le fac. Iar acum vă rog să ne expuneți tot ceea ce ne poate ajuta să ne formăm o opinie în privința cazului dumneavoastră.

- Vai!, a răspuns vizitatoarea noastră, oroarea situației mele constă în faptul că temerile mele sunt atât de vagi, iar bănuielele mele depind în întregime de lucruri mici, care ar putea părea neînsemnate altuia, și chiar și acela căruia dintre toți ceilalți am dreptul să-i cer ajutorul și sfatul consideră tot ceea ce-i spun despre asta ca fiind imaginația unei femei cu nervii slabi. Nu o spune ca atare, dar pot s-o văd din răspunsurile sale calmante și ochii lăsați. Dar am auzit, domnule Holmes, că dumneavoastră puteți pătrunde adânc în multele răutăți din inima omului. Mă puteți sfătui cum să mă descurc printre pericolele care mă înconjoară.

- Sunt numai ochi și urechi, doamnă.

- Numele meu este Helen Stoner, și locuiesc cu tatăl meu vitreg, care este ultimul supraviețuitor al uneia dintre cele mai vechi familii saxone din Anglia, Roylott de la Stoke Moran, de la hotarul vestic al lui Surrey. Holmes a dat afirmativ din cap.

- Numele îmi este familiar, a spus el.

- Familia s-a numărat într-o vreme printre cele mai bogate din Anglia, iar pământurile acesteia se întindeau peste hotare în Berkshire în nord și Hampshire în vest. În secolul trecut, însă, patru moștenitori succesivi au fost desfrânați și risipitori, iar, în zilele regenței, ruina familiei a fost până la urmă dusă la capăt de un jucător de cărți. N-a mai rămas nimic cu excepția câtorva acri de pământ și a casei vechi de două sute de ani, care este ea însăși sufocată de ipotecă. Ultimul proprietar și-a târâit existența acolo, ducând viața groaznică a unui aristocrat sărăcit; dar unicul său fiu, tatăl meu vitreg, văzând că trebuie să se adapteze noilor condiții, a obținut un avans de la o rudă, ce i-a dat posibilitatea să-și ia licența în medicină, și a plecat la Calcutta, unde, datorită îndemnării sale profesionale și tăriei sale de caracter, și-a făcut o clientelă bogată. Însă, într-o izbucnire de furie, datorată unor jafuri comise în casă, și-a bătut majordomul băștinaș până l-a omorât, și a scăpat ca prin urechile acului să fie condamnat la moarte. A stat în schimb mult timp la închisoare, iar apoi s-a întors în Anglia ursuz și dezamăgit.

Pe vremea când domnul Roylott stătea în India, s-a căsătorit cu mama mea, doamna Stoner, tână văduvă a maiorului Stoner din artileria din Bengal. Sora mea Julia și cu mine eram gemene și aveam doar doi ani când mama s-a recăsătorit. Aceasta avea o sumă de bani considerabilă, nu mai puțin de 1.000 de lire pe an, pe care i-a lăsat-o în întregime moștenire doctorului Roylott atâta vreme cât locuiam cu el, cu mențiunea că o anumită sumă anuală trebuia să ne revină fiecareia în caz că ne căsătoream. La scurt timp după întoarcerea noastră în Anglia, mama mea a murit, a fost omorâtă acum opt ani într-un accident de tren, în apropiere de Crewe.

Doctorul Roylott a abandonat atunci încercările sale de a practica medicina la Londra, și ne-a luat să locuim cu el în vechea casă a strămoșilor săi la StokeMoran. Bani pe care ni i-a lăsat mama erau suficienți pentru nevoile noastre și nu părea să existe vreun obstacol în calea fericirii noastre.

Dar la vremea respectivă, tatăl nostru vitreg s-a schimbat teribil. În loc să-și facă prieteni și să se viziteze cu vecinii noștri, care au fost la început extrem de bucuroși să vadă un Roylott din StokeMoran înapoi în vechea reședință a familiei sale, s-a închis în casă și ieșea rareori altfel decât pentru a se certa sălbatic cu oricine îi ieșea în cale. Temperamentul violent atingând mania, a fost ereditar printre bărbații din familia sa, iar în cazul tatălui meu vitreg a fost cred intensificat de șederea sa îndelungată la tropice. Au avut loc o serie de încăierări rușinoase care au ajuns la tribunalul de poliție, până când în cele din urmă acesta a devenit teroarea satului, iar oamenii fugeau când se apropia, căci este un om extrem de puternic și absolut de necontrolat când se înfurie.

Săptămâna trecută l-a aruncat pe fierarul din sat peste un parapet într-un pârâu și, numai plătind toți banii pe care i-am putut aduna, am putut să evit o altă expunere în public. Nu are nici un prieten cu excepția țiganilor rătăcitori, și le permite acestor vagabonzi să se așeze pe cei câțiva acri de pământ acoperiți cu muri care reprezintă domeniul familiei, primind în schimb ospitalitatea corturilor acestora, și uneori peregrinând împreună cu ei săptămâni în șir. Manifestă de asemenea o pasiune pentru animalele indiene, care îi sunt trimise de acolo, și are la momentul de față un leopard și un babuin care rătăcesc liberi pe pământurile sale, și care le inspiră sătenilor aproape tot atât de multă frică ca și stăpânul lor.

Vă puteți imagina, din ceea ce vă spun, că biata mea soră Julia și cu mine nu aveam prea mari plăceri în viață. Nici un servitor nu vroia să rămână la noi, și multă vreme am făcut toată munca în casă. Aveam doar treizeci de ani când a murit, și totuși părul ei începuse deja să se albească, exact ca și al meu.

- Sora dumitale a murit, deci?

- A murit acum doi ani și despre moartea ei vreau să vă vorbesc. Puteți înțelege că trăind viața pe care v-am descris-o, era puțin probabil să cunoaștem pe cineva de aceeași vârstă și poziție. Aveam totuși o mătușă, sora necăsătorită a mamei mele, domnișoara Honoria Westphail, care locuiește aproape de Harrow, și ni se permitea ocazional să-i facem scurte vizite acasă. Julia a mers acolo de Crăciun acum doi ani, și a întâlnit un maior de marină cu jumătate de soldă cu care s-a logodit. Tatăl meu a aflat de logodnă când sora mea s-a întors, și nu s-a opus căsătoriei; dar cu două săptămâni înainte de ziua fixată pentru căsătorie, a avut loc evenimentul teribil care m-a lipsit de singura mea tovarășă.

Sherlock Holmes stătea pe spate pe scaun, cu ochii închiși și capul îngropat într-o pernă, dar la asta și-a ridicat pe jumătate pleoapele, aruncând o privire vizitatoarei noastre.

- Vă rog să fiți precisă în privința detaliilor, i-a spus el.

- Îmi este ușor să fiu astfel, căci fiecare eveniment din acea perioadă îngrozitoare îmi este întipărit pe veci în memorie. Conacul este, așa cum am spus deja, foarte vechi, iar acum este locuită doar o singură aripă. Dormitoarele din această aripă sunt la parter, camerele de zi fiind în partea din mijloc a clădirii. Dintre aceste dormitoare, primul îi aparține doctorului Roylott. Cel de-al doilea surorii mele, iar al treilea mie. Acestea nu comunică unul cu celălalt, dar toate se deschid în același coridor. Sunt destul de clară?

- În întregime.

- Ferestrele celor trei camere dau înspre gazon. În acea noapte fatală, doctorul Roylott s-a retras devreme în camera sa, deși știam că nu se culcase, căci sora mea era deranjată de mirosul puternicelor trabuce indiene pe care acesta le fuma de obicei. A plecat prin urmare din camera ei și a venit într-a mea, unde a rămas pentru un timp, sporovăind despre nunta ce se apropia. La ora unsprezece s-a ridicat să plece, dar s-a oprit la ușă și s-a uitat înapoi.

- Spune-mi Helen, mi-a spus ea, ai auzit vreodată pe cineva fluierând târziu în noapte?

- Niciodată, i-am spus eu.

- Presupun că nu e posibil ca tu să fluieri în timpul somnului?

- Cu siguranță nu. Dar de ce?

- Pentru că în ultimele câteva nopți am auzit întotdeauna cam la trei dimineața un fluierat încet și clar. Nu dorm adânc și m-a trezit. Nu pot spune de unde venea, poate din camera de alături, poate de pe gazon. M-am gândit să te întreb dacă l-ai auzit.

- Nu, nu l-am auzit. Trebuie să fie vorba de nenorociții aceia de țigani de pe plantație.

- Foarte posibil. Și totuși, dacă ar fi venit de pe gazon, mă mir că tu nu l-ai auzit.

- A, dar eu dorm mai adânc decât tine.

- Păi, oricum, nu este ceva important.

Mi-a zâmbit, a închis ușa și câteva momente mai târziu, am auzit cum a întors cheia în broască.

- Așa, a spus Sherlock Holmes. Vă stătea în obicei să încuiiți întotdeauna ușa în timpul nopții?

- Totdeauna.

- Și de ce?

- Cred că am menționat că doctorul ținea un leopard și un babuin. Nu ne simțeam în siguranță dacă nu încuiam ușile.

- Înțeleg. Vă rog să vă continuați povestea.

- N-am putut să dorm în noaptea respectivă. Aveam senzația vagă a unei nenorociri iminente. Sora mea și cu mine, vă amintiți, eram gemene și știți cât de subtile sunt legăturile dintre două suflete atât de apropiate. Era o noapte sălbatică. Afară vântul urla, iar ploaia bătea și plescăia pe ferestre. Brusc, prin tot acest vacarm al furtunii, a răzbătut țipătul teribil al unei femei îngrozite. Am știut că era vocea surorii mele. Am sărit din pat, m-am înfășurat într-un șal, și m-am repezit pe coridor. Când am deschis ușa, mi s-a părut că aud un fluierat încet, așa cum îl descriesese sora mea, și câteva momente mai târziu un zăngănit, ca și cum ar fi căzut un obiect de metal. Când am fugit pe coridor, am văzut că ușa surorii mele era descuiată și se întorcea încet în balamale. M-am holbat la ea copleșită de spaimă, neștiind ce o să apară pe acolo. La lumina lămpii din coridor, am văzut-o ieșind pe sora mea, cu fața albită de groază, cu mâinile băjbâind după ajutor, întregul ei corp bălăbănindu-se înainte și înapoi, ca și cum ar fi fost beată. Am fugit spre ea și am prins-o în brațe, dar în acel moment genunchii ei au părut a ceda și a căzut la pământ. S-a zvârcolit ca și cum ar fi simțit o durere

groaznică, iar membrele ei s-au convulsionat îngrozitor. La început am crezut că nu m-a recunoscut, dar, când m-am aplecat deasupra ei, a strigat ascuțit cu o voce pe care nu o voi uita vreodată „O, Dumnezeule! Helen! A fost banda! Banda cu pete!” Ar mai fi vrut să spună ceva, și a arătat cu degetul în direcția camerei doctorului, dar o nouă convulsie a pus stăpânire pe ea și i-a sufocat cuvintele. M-am năpustit afară, strigându-l tare pe tatăl meu vitreg, și l-am întâlnit repezindu-se din camera sa în halat. Când a ajuns la căpătâiul surorii mele, aceasta își pierduse cunoștința, și, deși el i-a turnat brandy pe gât și a trimis după ajutor medical în sat, toate eforturile au fost zadarnice, căci aceasta s-a prăbușit încet și a murit fără să-și recapete cunoștința. Acesta a fost îngrozitorul sfârșit al iubitei mele surori.

- Un moment, a spus Holmes, sunteți sigură în privința fluieratului și a sunetului metalic? Puteți jura că așa au fost?

- Asta m-a întrebat și procurorul când s-a cercetat cazul. Am impresia puternică că le-am auzit, însă date fiind zgomotul furtunii și scârțâiturile casei vechi, este posibil să mă fi înșelat.

- Sora dumitale era îmbrăcată?

- Nu, era în cămașă de noapte. În mâna ei dreaptă s-a găsit un băț ars de chibrit, iar în stânga o cutie de chibrituri.

- Ceea ce arăta că a aprins lumina și s-a uitat în jur când a avut loc alarma. Aceasta este important. Și la ce concluzii a ajuns procurorul?

- A investigat cazul cu mare atenție, căci comportamentul doctorului Royslott devenise de mult timp faimos în comitat, dar nu a putut găsi nici o cauză satisfăcătoare a morții acesteia. Mărturia mea a arătat că ușa a fost încuiată pe dinăuntru și că ferestrele erau blocate de niște obloane de modă veche cu bare late defier care erau lăsate în fiecare noapte. S-au ciocănit ca atenție toți peretii, dar s-au dovedit a fi cât se poate de solizi peste tot, iar podeaua a fost de asemenea examinată în întregime, cu același rezultat.

Hornul este lat, dar este blocat de patru scoabe mari. Este prin urmare sigur ce sora mea fusese singură când a ajuns-o moartea. În plus nu existau nici un fel de urme de violență pe corpul ei.

- Dar otravă?

- Doctorii au examinat-o în acest scop, dar fără succes.

- Atunci de ce credeți că a murit această biată femeie?

- Cred că a murit pur și simplu de frică și din pricina șocului nervos, deși nu-mi pot imagina ce anume a înspăimântat-o.

- Țigarii se aflau pe plantație la vremea respectivă?
- Da, aproape întotdeauna se află unii pe acolo.
- A, și ce înțelegeți prin această aluzie la o bandă cu pete?
- Uneori m-am gândit că erau doar vorbe nebunești ale delirului, alteori că se putea referi la orice bandă de oameni, poate chiar la țigarii de pe plantație. Nu știu dacă nu cumva batistele cu pete pe care atât de mulți dintre ei le poartă pe cap i-au sugerat ciudatul adjectiv pe care l-a folosit.

Holmes a dat din cap ca unul care este departe de a fi satisfăcut.

- Acestea sunt niște dificultăți foarte mari, a spus el; vă rog, continuați-vă povestea.

- Au trecut doi ani de atunci, iar viața mea a fost până recent mai singuratică decât oricând. Acum o lună însă, un prieten drag pe care îl cunoșteam de mulți ani mi-a făcut cinstea de a-mi cere mâna. Numele său este Armitage. Percy Armitage al doilea fiu al domnului Armitage din Crane Water, în apropiere de Reading. Tatăl meu vitreg nu s-a opus căsătoriei, și urmează să ne căsătorim în decursul primăverii. Acum două zile a început să facă reparații în aripa vestică a clădirii, iar zidul dormitorului meu a fost găurit, astfel încât a trebuit să mă mut în camera în care a murit sora mea și să dorm chiar în patul în care a dormit ea. Imaginați-vă atunci spaima mea când noaptea trecută, în timp ce stăteam trează în pat, gândindu-mă la teribila ei soartă, am auzit brusc în liniștea nopții fluieratul încet care a fost mesagerul propriei ei morți. Am sărit din pat și am aprins lampa, dar n-am putut vedea nimic în cameră. Am fost prea tulburată ca să mă mai culc, însă, deci m-am îmbrăcat și, imediat ce s-a luminat de zi, am fugit afară, am luat o caretă de la hanul Crown care se află vis-a-vis, și m-am dus la Leatherhead, de unde am sosit în această dimineață cu scopul de a vă întâlni și a vă cere sfatul.

- Ați procedat înțelept, i-a spus prietenul meu. Dar mi-ați spus totul?

- Da, totul.

- Domnișoară Roylott, nu ați făcut-o. Vă protejați tatăl vitreg.

- De ce, ce vreți să spuneți?

Drept răspuns, Holmes i-a ridicat manșeta de dantelă neagră ce-i mărginea mâna aflată pe genunchi. Cinci mici pete livide, urmele a patru degete și a degetului mare erau imprimate pe încheietura albă.

- Ați fost tratată cu cruzime, i-a spus Holmes.

Doamna s-a înroșit puternic și și-a acoperit încheietura rănită.

- Este un om violent, a spus ea, și poate nu își dă seama cât de puternic e.

A urmat o tăcere îndelungată, în timpul căreia Holmes și-a sprijinit bărbia în mâini, privind pierdut focul ce trosnea.

- Aceasta este o afacere foarte complicată, a spus el în cele din urmă. Există o mie de detalii pe care aș dori să le cunosc înainte de a decide ce măsuri să adoptăm. Totuși nu avem un singur moment de pierdut. Dacă am merge azi la Stoke Moran, am putea să vizităm aceste camere, fără știrea tatălui dumitale vitreg?

- Din întâmplare, a menționat că va merge azi în oraș cu o treabă de cea mai mare importanță. Este probabil să lipsească întreaga zi. Și nimic nu vă va deranja. Avem acum o menajeră, dar este bătrână și stupidă, și pot s-o țin cu ușurință la distanță.

- Excelent. Nu te împotrivești acestei călătorii, Watson?

- Deloc.

- Atunci vom veni amândoi. Dumneavoastră ce o să faceți?

- Am unul sau două lucruri pe care aș dori să le fac acum, că mă aflu în oraș. Dar o să mă întorc cu trenul de ora douăsprezece, astfel încât să fiu acolo când veniți.

- Și ne puteți aștepta la începutul după-amiezii. Și eu am ceva mici afaceri de rezolvat. Nu doriți să așteptați și să serviți micul dejun?

- Nu, trebuie să plec. De când v-am mărturisit necazul meu, îmi simt inima mai ușoară. De abia aștept să vă întâlnesc din nou după-amiază.

Și-a lăsat vâlul gros și negru peste față și s-a strecurat afară din cameră.

- Și ce crezi despre toate astea, Watson?, m-a întrebat Sherlock Holmes, lăsându-se pe spate pe scaun.

- Mi se pare a fi o afacere extrem de întunecată și sinistră.

- Totuși, dacă doamna nu se înșală când afirmă că podeaua și pereții sunt în regulă și că ușa, fereastra și hornul sunt de netrecut, atunci sora ei trebuie să fi fost fără îndoială singură când și-a găsit misteriosu-i sfârșit.

- Dar aceste fluierături nocturne și cuvintele foarte ciudate ale femeii dinaintea morții?

- Nu îmi dau seama.

- Când pui laolaltă ideea unor fluierături noaptea, a prezenței unei bande de țigani care sunt în relații de prietenie cu acest bătrân doctor, faptul că avem toate motivele să credem că doctorul are

interesul să împiedice căsătoria fiicei lui vitrege, aluzia dinaintea morții la o bandă și, în final, faptul că domnișoara Helen Stoner a auzit un zăngănit metalic, care ar fi putut fi provocat de una din acele bare de metal ce protejează obloanele când a căzut la loc, cred că există motive serioase să ne gândim că misterul poate fi explicat folosindu-ne de această pistă.

- Dar ce au făcut atunci țigani?

- Nu-mi pot închipui.

- Văd multe obiecții împotriva unei astfel de teorii.

- Și eu la fel. Este exact motivul pentru care ne ducem astăzi la Stoke Moran. Vreau să văd dacă obiecțiile sunt majore sau dacă pot fi justificate. Dar, ce naiba se întâmplă?!

Exclamația tovarășului meu a fost iscată de faptul că ușa noastră a fost deschisă pe neașteptate cu putere, iar un bărbat imens a apărut în cadrul ei. Costumația sa era un amestec ciudat între o ținută profesională și una țărănească, constând dintr-un joben negru, o lungă redingotă și o pereche de ghete înalte, plus o cravașă balansându-i-se în mână. Era atât de înalt încât pălăria sa atinge de fapt stînghia ușii, iar respirația sa părea să se întindă dintr-o parte în cealaltă a cadrului ușii. Și-a întors de la unul la celălalt dintre noi fața mare, marcată de o mie de riduri, galbenă din pricina soarelui și purtând semnele tuturor pasiunilor josnice, în timp ce ochii săi adânciți în orbite și plini de iritare și nasul său lung, subțire și descărnat îl făceau să semene cu o pasăre de pradă bătrână și sălbatică.

- Care dintre voi este Holmes? a întrebat această apariție.

- Este numele meu, domnule, dar n-am onoarea să vă cunosc, i-a spus încet tovarășul meu.

- Sunt doctorul Grimesby Roylott din Stoke Moran.

- Așa, doctore, i-a spus Holmes cu blândețe. Vă rog luați loc.

- N-o să fac nimic de felul acesta. Fiica mea vitregă a fost aici. Am urmărit-o. Ce v-a spus?

- Este puțin rece pentru vremea asta a anului, a spus Holmes.

- Ce v-a spus? a țipat furios bătrânul.

- Însă am auzit că șofranul s-a făcut, a continuat imperturbabil tovarășul meu.

- Ha! Îmi distragi atenția, nu-i așa?, a spus noul nostru vizitator, făcând un pas înainte și fluturându-și cravașa. Te cunosc, nemernicule! Am auzit de tine dinainte. Ești Holmes, intrigantul.

Prietenul meu a zâmbit.

- Holmes, băgărețul!
Zâmbetul său s-a lărgit.
Holmes a chicotit vesel.

- Holmes, funcționarul de la Scotland Yard, care face pe grozavul.

- Conversația dumitale este foarte amuzantă, i-a spus el. Când ieșiți, închideți ușa, căci este categoric curent.

- O să plec după ce spun ce am de spus. Nu îndrăzni să te amesteci în treburile mele. Știu că domnișoara Stoner a fost aici. Am urmărit-o! Sunt un om periculos de înfruntat! Ia uite.

A pășit cu repeziciune înainte, a înșfăcat vătraiul și l-a curbat cu mâinile sale imense și bronzate.

- Ferește-te să pun mâna pe tine, a mârâit, și, aruncând vătraiul îndoit în cămin, a ieșit cu pași mari din cameră.

- Pare a fi o persoană foarte prietenoasă, a spus Holmes râzând. Nu sunt tot atât de corpolent, dar, dacă ar fi rămas, aș fi putut să-i arăt că puterea mea nu este cu mult mai prejos decât a lui.

În timp ce vorbea, a ridicat vătraiul de oțel și, cu o sfortare bruscă, l-a îndreptat la loc.

- Închipuie-ți, să aibă neobrăzarea de a mă confunda cu un detectiv oficial! Acest incident dă însă Savoare investigației noastre, și sper că micuța noastră prietenă nu va avea de suferit de pe urma imprudenței de a lăsa această brută să o urmărească. Și acum, Watson, o să comandăm micul dejun, iar apoi o să mă duc la Doctors' Commons, unde sper să obțin niște informații ce ne pot fi de folos în acest caz.

Se făcuse aproape unu până când Sherlock Holmes s-a întors din incursiunea sa. Ținea în mână o foaie de hârtie albastră, mângălită cu însemnări și numere.

- Am văzut testamentul soției decedate, a spus el. Pentru a stabili înțelesul lui precis, am fost obligat să calculez valoarea actuală a investițiilor la care se referă. Venitul total, care la vremea morții soției era de aproape 1 100 de lire, este acum, datorită scăderii prețurilor în agricultură, nu mai mult de 750 de lire. Fiecare fiică poate pretinde o rentă de 250 de lire, în caz că se mărită. Este evident, prin urmare, că dacă ambele fiice s-ar fi măritat, această frumusețe ar fi rămas cu un venit neînsemnat, și chiar și numai una dintre ele l-ar prejudicia foarte serios. N-am muncit degeaba în această dimineață, căci mi s-a dovedit că are cele mai puternice motive pentru a sta în calea unui astfel de lucru. Și acum, Watson, acest caz este prea serios să ne moșmondim,

mai ales dat fiind că bătrânul știe că suntem interesați de treburile lui; deci dacă ești gata, o să comandăm o birjă și o să mergem la Waterloo. Ți-aș fi foarte recunoscător dacă ți-ai lua revolverul în buzunar. Un Eley numărul 2 este un argument excelent în fața domnilor care pot face noduri din vătraie. Acela și o periută de dinți, cred, sunt tot ceea ce ne trebuie.

La Waterloo, am fost îndeajuns de norocoși să prindem un tren spre Leatherhead, unde am închiriat o brișcă de la hanul din gară, cu care am mers șapte sau opt kilometri prin încântătoarele locuri din Surrey. Era o zi superbă, cu un soare strălucitor și câțiva nori pufoși pe cer. Copacii și gardurile vii de pe marginea drumului tocmai ce scoteau primii lăstari verzi, iar aerul era plin de mirosul plăcut de pământ umed. Pentru mine cel puțin exista un contrast ciudat între dulcea promisiune de primăvară și această investigație sinistrală pe care o începusem. Tovarășul meu stătea în față în brișcă, cu brațele încrucișate, cu pălăria trasă peste ochi și bărbia căzută în piept, adâncit în gânduri. Brusc, a tresărit, m-a bătut pe umăr și a arătat cu degetul peste pajiști.

- Uită-te acolo!, a spus el.

Pe o pantă lină se întindea un parc cu mulți copaci, care formau o dumbravă în locul cel mai înalt. Din mijlocul crengilor răzbătea coama casei și acoperișul înalt al unui conac foarte vechi.

- Stoke Moran? a spus el.

- Da, domnule, aceea este casa doctorului Grimesby Roylott, a remarcat vizitiul.

- Acolo se construiește ceva, a spus Holmes; într-acolo mergem.

- Iată satul, a spus vizitiul, arătând un grup de acoperișuri la ceva distanță în stânga; dar dacă doriți să ajungeți la casă, va fi mai scurt să treceți peste acest pârleaz și s-o luați pe cărarea peste câmpuri. Este acolo unde merge doamna aceea.

- Iar doamna, cred, este domnișoara Stoner, a observat Holmes, punându-și mâna la ochi. Da, cred că am face mai bine să procedăm cum sugerați.

Ne-am dat jos, ne-am plătit drumul, iar brișcă a huruit înapoi pe drumul spre Leatherhead.

- Am gândit bine, a spus Holmes, în timp ce treceam pârleazul, că acest individ va crede că am venit aici ca arhitecți sau cu vreo treabă anume. Îl poate opri să clevească. Bună ziua, domnișoară Stoner. Vedeți că ne-am ținut de cuvânt.

Clienta noastră de dimineață s-a grăbit înainte să ne întâmpine, cu fața plină de bucurie.

- V-am așteptat cu atâta nerăbdare, a strigat ea, strângându-ne călduros mâinile. Totul s-a potrivit cum nu se poate mai bine. Doctorul Roylott s-a dus în oraș și probabil nu se va întoarce până deseară.

- Am avut plăcerea să facem cunoștință cu el, a spus Holmes, și a rezumat în câteva cuvinte ce anume se întâmplase. Domnișoara Stoner s-a făcut albă ca varul în timp ce asculta.

- Dumnezeu!, a exclamat, m-a urmărit, atunci.

- Așa se pare.

- Este atât de viclean că nu știi niciodată când sunt în siguranță. Ce va spune când se va întoarce?

- Trebuie să se păzească, căci poate afla că există cineva mai viclean decât el care este pe urmele lui. Trebuie să vă încuiați în cameră în noaptea asta. Dacă este violent, vă vom lua la mătusa dumneavoastră din Harrow. Acuma, trebuie să ne folosim foarte judicios timpul, prin urmare vă rog să fiți amabilă să ne luați imediat în camerele pe care trebuie să le examinăm.

Clădirea era din piatră gri, pătată de licheni, cu o porțiune înaltă în centru și două aripi pe fiecare parte, curbate ca cleștii unui crab. Într-una din aceste aripi, ferestrele erau sparte și barate cu scânduri de lemn, în timp ce acoperișul era parțial prăbușit, o imagine a ruinei. Porțiunea centrală era într-o stare ceva mai bună, și blocul din dreapta era comparativ modern, iar obloanele din ferestre și fumul albastru răsucindu-se în sus din hornuri arătau că acolo locuia familia. Pe peretele din capăt fusese ridicată o schelă, iar zidăria fusese spartă, dar nu exista nici urmă de muncitori în momentul vizitei noastre. Holmes mergea încet înainte și înapoi pe gazonul neatent tăiat, examinând cu mare atenție partea dinafară a ferestrelor.

- Aceasta, presupun, aparține camerei în care obișnuiți să dormiți, cea din mijloc surorii dumneavoastră, iar cea de lângă clădirea principală camerei doctorului Roylott?

- Exact. Dar acum dorm în cea din mijloc.

- Până când se fac reparațiile, după câte înțeleg. Apropo, nu pare a exista vreo nevoie presantă de reparații pe peretele acela de la capăt.

- Nici nu s-a făcut vreuna. Cred că a fost o scuză ca să fiu mutată din camera mea.

- A! Aceasta este relevant. Acuma, pe cealaltă parte a acestei aripi înguste trece coridorul din care se deschid aceste trei camere. Există ferestre și acolo, firește?

- Da, dar unele foarte mici. Prea înguste ca să treacă cineva prin ele.

- Întrucât ambele dintre voi v-ați încuiat ușile în timpul nopții, nu se putea ajunge în camerele voastre dinspre partea aceea. Acuma, ați fi atât de amabilă să mergeți în camera dumneavoastră și să zăvorâți obloanele?

Domnișoara Stoner a făcut ce i s-a cerut, iar Holmes, după o examinare atentă prin fereastra deschisă, a încercat în toate felurile să deschidă cu forța oblonul, dar fără succes. Nu exista nici o crăpătură prin care s-ar fi putut introduce un cuțit pentru a ridica bara. Apoi a examinat balamalele cu lupa, dar erau din fier masiv, și erau încastrate în zidăria solidă.

- Hm!, a spus el, scărpinându-și perplex bărbia, teoria mea întâmpină cu siguranță niște dificultăți. Nimeni nu poate trece prin aceste obloane, când sunt zăvorâte. Ei bine, o să vedem dacă interiorul aruncă mai multă lumină asupra acestei afaceri.

O mică ușă laterală se deschidea spre coridorul văruiat în care se aflau cele trei dormitoare. Holmes n-a vrut să examineze cea de-a treia odaie, deci am trecut imediat la a doua, aceea în care dormea acum domnișoara Stoner și în care își aflase sfârșitul sora sa. Era o cameră mică și simplă, cu un tavan jos și un cămin deschis în stilul caselor vechi de țară. Un dulap cafeniu cu sertare se afla într-un colț, un pat îngust cu învelitoare albă într-altul și o toaletă în stânga ferestrei. Aceste obiecte, laolaltă cu două scaune mici de nuiete constituiau toată mobila din cameră, la care se adăuga un covor pătrat Wilton în mijloc. Scândurile de pe jos și de pe pereți erau dintr-un stejar cafeniu mâncat de cari, atât de vechi și decolorat că putea să fi fost de pe vremea primei clădiri a casei. Holmes a tras unul din scaune într-un colț și stătea liniștit pe el, în timp ce ochii îi rătăceau împrejur, în sus și jos, observând fiecare detaliu al apartamentului.

- Cu ce comunică acel clopoțel? a întrebat el în cele din urmă, indicând un șnur gros de clopoțel ce atârna lângă pat, ciucurul acestuia aflându-se de fapt pe pernă.

- Cu odaia menajerei.

- Pare a fi mai nou decât celelalte lucruri?

- Da, a fost pus acolo numai acum câțiva ani.

- Presupun că sora dumneavoastră a cerut-o?

- Nu, n-am auzit să-l folosească vreodată. Obişnuiam să ne luăm întotdeauna singure ceea ce doream.

- Aşa deci, punerea unui şnur atât de frumos acolo pare să fi fost inutilă. O să mă scuzaţi câteva minute până când cercetez podeaua.

S-a pus pe burtă cu lupa în mână, târându-se cu repeziciune înainte şi înapoi, examinând minuţios crăpăturile dintre scânduri. Apoi a făcut acelaşi lucru cu lemnăria care îmbrăca odaia. În final, s-a dus la pat şi a petrecut un timp holbându-se la el şi trecându-şi privirea în susul şi josul zidului. La sfârşit, a luat şnurul clopoţelului în mână şi l-a smucit energic.

- Păi este un simulacru, a spus el.

- Nu sună?

- Nu, nici măcar nu este legat de un cablu electric. Aceasta este foarte interesant. Puteţi vedea acum că este legat de un cârlig chiar deasupra micii deschizături pentru ventilator.

- Cât de absurd! N-am observat asta până acum.

- Foarte ciudat!, a mormăit Holmes, trăgând de şnur. De exemplu, cât de nebun trebuie să fie un constructor să facă o gaură de aerisire către o altă cameră, când tot cu atât efort ar fi putut să o facă să aibă acces la aerul de afară!

- Asta este pe de altă parte ceva destul de modern, a spus doamna.

- A fost făcută cam la aceeaşi vreme ca şi şnurul clopoţelului? a remarcat Holmes.

- Da, s-au făcut câteva mici modificări la vremea respectivă.

- Par a fi fost extrem de interesante, şnururi false de clopoţel şi găuri de aerisire care nu aerisesc. Cu permisiunea dumneavoastră, domnişoară Stoner, o să facem acum cercetări în apartamentul doctorului.

Odaia doctorului Grimesby Roylott era mai mare decât aceea a ficei sale vitrege, dar la fel de sărăcăcios mobilată. Un pat de campanie. Un mic raft de lemn plin de cărţi, majoritatea tehnice, un fotoliu lângă pat, un scaun de lemn lângă perete, o masă rotundă şi un seif mare de fier erau principalele obiecte care se înfăţişau privirii. Holmes mergea încet împrejur, cercetând cu cel mai mare interes fiecare obiect.

- Ce se află înăuntru?, a întrebat el, ciocănind seiful.

- Hârțiile de afaceri ale tatălui meu vitreg.

- O!, ați văzut atunci interiorul?

- Numai o dată, acum câțiva ani. Îmi amintesc că era plin de hârtii.

- Nu există, de pildă, o pisică în el?

- Nu. Ce idee ciudată!

- Ei bine, uitați-vă la asta! A ridicat o mică farfurioară cu lapte ce se afla pe el.

- Nu, nu ținem pisici. Dar există un leopard și un babuin.

- A, da, firește! Păi, un leopard este pur și simplu o pisică mare, și totuși o farfurioară cu lapte nu prea îi poate satisface nevoile, îndrăznesc să cred. Există un aspect pe care aș dori să-l clarific.

S-a așezat pe vine în fața scaunului de lemn, examinându-i fundul cu cea mai mare atenție.

- Mulțumesc. Este cât se poate de clar acum, a spus el, ridicându-se și băgându-și lupa în buzunar Hei! Iată ceva interesant!

Obiectul care îi atrăsese privirea era o mică lesă de câine atârnată de unul din colțurile patului. Lesa era însă îndoită și legată astfel încât forma un laț de curea.

- Ce crezi că-i asta, Watson?

- Este o lesă destul de obișnuită. Dar nu înțeleg de ce este legată.

- Asta nu este ceva chiar atât de obișnuit, nu-i așa? A, vai de mine! Trăim într-o lume rea, iar cel mai rău este când un om inteligent își pune mintea să comită crime. Cred că am văzut destule pentru moment, domnișoară Stoner, și cu permisiunea dumitale vom merge afară pe gazon.

N-am mai văzut fața prietenului meu niciodată înainte atât de posomorâtă sau fruntea lui atât de întunecată ca atunci când ne-am întors de la locul acestei investigații. Ne-am plimbat de câteva ori în susul și în josul gazonului, nici domnișoara Stoner și nici eu nedorind să-i întrerupem gândurile, înainte de a se trezi din reveria în care se cufundase.

- Este de cea mai mare importanță, domnișoară Stoner, a spus el, să-mi urmați sfaturile îndeaproape, în cel mai mic detaliu.

- Cu siguranță, așa o să fac.

-Chestiunea este prea serioasă pentru a ezita. Viața dumneavoastră poate depinde de respectarea a ceea ce vă spun.

- Vă asigur că sunt la dispoziția dumneavoastră.

- În primul rând, eu și cu prietenul meu trebuie să ne petrecem noaptea în camera dumneavoastră.

Și eu și domnișoara Stoner ne-am holbat uluiți la el.

- Da, trebuie să procedăm astfel. Dați-mi voie să vă explic. Cred că acela de acolo este hanul din sat?

- Da, acela este hanul Crown.

- Foarte bine. Ferestrele dumneavoastră se văd de acolo?

- Sigur.

- Atunci când tatăl dumneavoastră vitreg se întoarce, trebuie să vă închideți în cameră, pretinzând că vă doare capul. Apoi, când îl auziți că se retrage pentru noapte, trebuie să deschideți obloanele ferestrei dumneavoastră, să ridicăți zăvorul, să puneți lampa acolo ca un semnal pentru noi, și apoi să vă retrageți în liniște cu tot ceea ce credeți că vă va fi necesar în camera pe care obișnuiți s-o ocupați. Nu am nici o îndoială că, în ciuda reparațiilor, vă puteți descurca acolo pentru o noapte.

- O, sigur, cu ușurință.

- Veți lăsa restul în mâinile noastre.

- Dar ce veți face?

- O să ne petrecem noaptea în camera dumneavoastră, și vom investiga cauza acestui zgomot care v-a tulburat.

- Cred, domnule Holmes, că știți deja despre ce este vorba, i-a spus domnișoara Stoner, punându-și mâna pe mâneca tovarășului meu.

- Poate că da.

- Atunci, fie-vă milă, și spuneți-mi care a fost cauza morții surorii mele.

- Aș prefera să dispun de dovezi mai clare înainte de a vorbi.

- Puteți să-mi spuneți cel puțin dacă propria mea idee este corectă, și dacă a murit de o spaimă neașteptată.

- Nu, nu cred asta. Cred că a existat probabil o cauză mai concretă. Și acum, domnișoară Stoner, trebuie să vă părăsim, căci, dacă doctorul Roylott se întoarce și ne vede, călătoria noastră va fi fost inutilă. La revedere, și fiți curajoasă, căci dacă veți face ceea ce v-am spus, puteți fi sigură că vom elimina în curând pericolele care vă amenință.

Sherlock Holmes și cu mine nu am întâmpinat nici o dificultate să închiriem un dormitor și un salon la hanul Crown. Se aflau la etaj, iar de la fereastra noastră puteam vedea poarta de pe alee și aripa locuită a conacului Stoke Moran. În amurg, l-am văzut pe doctorul Grimesby Roylott trecând pe lângă noi, ființa lui uriașă deslușindu-se

amenințătoare alături de băiatul mic de statură care conducea cabrioleta. Băiatul a deschis porțile grele de fier cu oarecare greutate, și am auzit urlatul răgușit al doctorului și am văzut furia cu care l-a amenințat cu pumnii încheștați. Brișca a mers mai departe și, câteva minute mai târziu, am observat o lumină bruscă ivindu-se printre copaci, făcută probabil de lampa ce fusese aprinsă într-unul din saloane.

- Știi, Watson, mi-a spus Holmes pe când ședeam în întunericul crescând, îmi fac, realmente, scrupule dacă să te iau cu mine în seara asta. Există un pericol clar.

- Pot fi de ajutor?

- Prezența ta ar fi de neprețuit.

- Atunci cu siguranță voi veni.

- Este foarte drăguț din partea ta.

- Vorbești de pericol. Evident ai văzut în aceste camere mai multe decât am văzut eu.

- Nu, dar îmi închipui că probabil am dedus puțin mai multe. Cred că ai văzut tot ceea ce am văzut și eu.

- N-am văzut nimic deosebit, cu excepția șnurului clopoțelului, și mărturisesc că nu-mi pot imagina în ce scop se afla acolo.

- Ai văzut și gaura de aerisire?

- Da, dar nu cred că este un lucru atât de neobișnuit să ai o mică deschizătură între două camere. Era atât de mică că de abia ar fi putut trece un șobolan.

- Am știut că o să găsim o gaură de aerisire înainte chiar de a veni la StokeMoran.

- Dragul meu Holmes!

- O, da, am știut. Îți amintești că în relatarea ei a spus că sora ei a simțit mirosul trabucului doctorului Royslott. Acuma, firește, aceasta sugera din capul locului că trebuia să existe o comunicare între cele două camere. Putea fi numai una mică, sau altminteri ar fi fost remarcată în investigația procurorului. De unde am dedus existența unei găuri de aerisire.

- Dar ce rău poate face așa ceva?

- Păi, există cel puțin o coincidență curioasă în privința datelor problemei. Se face o gaură de aerisire, se atârână un șnur, iar o doamnă care doarme în pat moare. Nu ți se pare izbitor?

- Până acum nu pot observa nici o conexiune.

- Ai remarcat ceva foarte ciudat în privința aceluia pat?

- Nu.

- Era prins de podea. Ai văzut vreodată un pat fixat astfel?

- Nu pot spune că am văzut.

-Doamna nu putea să-și mute patul. Trebuia să rămână întotdeauna în aceeași poziție în raport cu gaura de aerisire și frânghia căci o putem numi astfel, dat fiind că evident n-a fost niciodată menită să fie un șnur de clopoțel.

- Holmes, am strigat, mi se pare că întrezăresc la ce faci aluzie. Am ajuns exact la timp să împiedicăm o crimă subtilă și oribilă.

- Îndeajuns de subtilă și îndeajuns de oribilă. Atunci când un doctor o ia pe căi greșite este cel mai bun criminal. Are curaj și cunoștințe. Palmer și Pritchard au fost printre cei mai buni în profesia lor. Acest om merge chiar mai departe, dar cred, Watson, că vom putea să-i dejucăm planurile. Însă vom avea parte de destule orori înainte ca noaptea să ia sfârșit; pentru Dumnezeu, hai să fumăm liniștiți o pipă și să ne gândim câteva ore la ceva mai vesel.

Cam la nouă, lumina dintre copaci a fost stinsă și totul era întunecat în direcția conacului. Două ore s-au scurs încet, iar apoi brusc, exact când ceasul a bătut ora unsprezece, o singură lumină strălucitoare s-a aprins exact în fața noastră.

- Acela este semnalul, a spus Holmes, sărind în picioare; vine de la fereastra din mijloc.

Pe drumul de afară a schimbat câteva cuvinte cu proprietarul, explicându-i că mergeam să vizităm o cunoștință și că era posibil să ne petrecem noaptea acolo. Un moment mai târziu, ne aflam pe drumul întunecat, cu vântul rece suflându-ne în față, și cu o lumină galbenă licărind în întuneric în fața noastră, pentru a ne îndruma în sumbra noastră escapadă.

Am întâmpinat ceva dificultate în pătrunderea pe domeniu, pentru că în vechiul zid ce împrejmuia parcul se căscau niște spărturi nereparate.

Descurcându-ne printre copaci am ajuns pe gazon, l-am străbătut, și eram pe punctul de a pătrunde pe fereastră, când dintre tufișurile de laur a țâșnit ceea ce a părut a fi un copil hidos și diform, care s-a aruncat pe iarbă sucindu-și membrele, iar apoi a străbătut cu repeziciune gazonul, dispărând în întuneric.

- Dumnezeule!, am șoptit. L-ai văzut?

Holmes a fost pentru un moment la fel de șocat ca și mine. În tulburarea sa, mâna lui m-a prins de încheietură ca o menghină. Apoi a izbucnit într-un râs încet, și și-a pus buzele la urechea mea.

- Frumoasă familie, a murmurat el. Acela este babuinul.

Uitasem de ciudatele animale de companie ale doctorului. Există și un leopard; ne puteam trezi cu el pe umeri în orice moment. Mărturisesc că mi-am simțit mintea mai ușoară când, după ce am urmat exemplul lui Holmes scoțându-mi pantofii, am ajuns în dormitor. Tovarășul meu a închis fără zgomot obloanele, a mutat lampa pe masă, și a aruncat o privire prin cameră. Totul era așa cum îl văzusem în timpul zilei. Apoi, furișându-se spre mine și făcându-și mâna pâlnie, mi-a șoptit în ureche, din nou atât de încet că m-am sforțat să-i disting cuvintele:

- Cel mai mic zgomot ne poate compromite planurile.

Am dat din cap ca să-l înștiințez că auzisem.

-Trebuie să stăm fără lumină. El o poate vedea prin gaura de aerisire.

Am dat din nou din cap.

- Nu adormi. Viața ta însăși poate depinde de asta. Ține pistolul pregătit în caz că vom avea nevoie de el. Eu o să șed pe marginea patului, iar tu pe scaunul de acolo.

Mi-am scos revolverul și l-am pus pe colțul mesei.

Holmes adusese un baston lung și subțire pe care l-a pus pe pat lângă el. Lângă acesta a pus cutia de chibrituri și o lumânare. Apoi a stins lampa și am rămas în întuneric.

Cum aș putea uita vreodată acea veghe îngrozitoare? Nu puteam auzi vreun zgomot, nici măcar o respirație, și totuși știam că tovarășul meu stătea cu ochii deschiși la câțiva centimetri de mine, în aceeași stare de încordare nervoasă în care eram și eu. Obloanele împiedicau și cea mai mică rază de lumină, și așteptam astfel într-un întuneric deplin.

De afară se auzea țipătul rar al vreunei păsări de noapte, și o dată chiar la fereastra noastră s-a auzit un scâncet ca de pisică, lung și crispat, ce ne înștiința că leopardul era într-adevăr liber. În depărtare puteam auzi notele adânci ale ceasului parohiei, care bubuia la fiecare sfert de oră. Cât de lungi păreau acele sferturi! A bătut de douăsprezece, de unu, de două și de trei, și noi încă stăteam așteptând tăcuți să se întâmple ceva.

Brusc s-a văzut o lumină scurtă în direcția găurii de aerisire, care a dispărut imediat, dar care a fost urmată de un miros puternic de ulei arzând și metal încălzit. Cineva a aprins o lampă în camera de alături. Am auzit un sunet sau mișcare ușoară, iar apoi totul a redevenit tăcut, deși mirosul s-a făcut mai puternic. Timp de o jumătate de oră am rămas cu urechile ciulite. Apoi pe neașteptate s-a auzit un alt sunet, un sunet foarte delicat și reconfortant ca acela produs de un mic jet de aburi ieșind în continuu dintr-un ibric. În clipa în care l-am auzit, Holmes a sărit din pat, a aprins un chibrit, și a izbit furios cu bastonul în șnurul clopoțelului.

- Îl vezi, Watson?, a țipat el. Îl vezi?

Dar eu nu vedeam nimic. În clipa în care Holmes a aprins chibritul, am auzit un șuierat încet și clar, dar lumina bruscă arzând în ochii-mi oboseți m-a pus în imposibilitatea de a vedea în ce anume izbea atât de sălbatic prietenul meu. Am putut totuși vedea că fața lui era palidă ca moartea și plină de groază și dezgust. A încetat să izbească și se uita în sus la gaura de aerisire, când deodată, în liniștea nopții, a izbucnit cel mai oribil țipăt pe care l-am auzit vreodată. A devenit din ce în ce mai puternic, un țipăt aspru de durere și frică și furie, amestecate toate într-un urlat înspăimântător. Am auzit mai târziu că departe în sat și chiar în îndepărtata casă parohială acel țipăt i-a sculat pe oameni din pat. Inimile ne-au înghețat, și am rămas holbându-mă la Holmes iar el la mine până când ultimele ecouri ale acestuia s-au stins în tăcerea din care se ivise.

- Ce poate însemna asta?, am spus eu cu răsuflarea tăiată.

- Înseamnă că totul s-a terminat, mi-a răspuns Holmes. Și poate la urma urmei este mai bine așa. Ia-ți pistolul, și o să intrăm în camera doctorului Roylott.

Cu o față gravă a aprins lampa, luând-o înainte pe coridor. A bătut de două ori la ușa odăii, fără să primească vreun răspuns dinăuntru. Apoi a întors clanța și a intrat, iar eu în urma lui, cu pistolul având cocoșul tras.

Ne-a întâmpinat o priveriște ciudată. Pe masă se afla o lampă pe jumătate acoperită, aruncând o lumină strălucitoare asupra seifului de fier, a cărui ușă era întredeschisă. Lângă masă, pe scaunul de lemn, ședea doctorul Grimesby Roylott, îmbrăcat într-o cămașă de neaptea lungă și gri, cu gleznele-i goale văzându-se sub ea și picioarele în papuci turcești roșii, joși. În poala sa se afla bățul scurt cu biciul lung pe care îl observasem în timpul zilei. Avea bărbia ridicată, iar ochii lui

fixau colțul tavanului cu o privire înspăimântătoare și rigidă. În jurul frunții avea o ciudată bandă galbenă cu pete cafenii, care părea a fi legată strâns în jurul capului. N-a scos nici un sunet și nici n-a făcut vreo mișcare când am intrat.

- Banda! Banda cu pete!, a șoptit Holmes.

Am făcut un pas înainte. Într-o clipă, panglica cea bizară a început să se miște, și din părul său s-a ridicat capul bondoc și romboidal și gâtul umflat al unui șarpe dezgustător.

- Este o viperă de mlaștină!, a strigat Holmes; cel mai mortal șarpe din India. A murit la zece secunde după ce a fost mușcat. Este adevărat că violența se întoarce împotriva celui violent, și că cel care sapă groapa altuia cade el însuși în ea. Hai să băgăm această creatură înapoi în bârlogul ei, și apoi o putem lua pe domnișoara Stoner în vreun adăpost și informa poliția despre ceea ce s-a întâmplat.

În timp ce vorbea, a luat cu repeziciune cravașa din poala mortului și, aruncând lațul în jurul gâtului reptilei, a tras-o pe aceasta de pe îngrozitoarea-i stinghie și, purtând-o la o lungime de braț, a aruncat-o în seiful de fier pe care l-a închis în urma ei.

Acestea sunt adevăratele împrejurări ale morții doctorului Grimesby Roylott din Stoke Moran. Nu este necesar să mai lungesc o poveste care este deja prea lungă spunându-vă cum am împărtășit fetei îngrozite veștile cele triste, cum am trimis-o cu trenul de dimineață în grija bunei sale mătuși din Harrow, sau cum procesul încet al investigației oficiale a ajuns la concluzia că doctorul și-a găsit moartea în timp ce se juca neatent cu un animal periculos. Puținul pe care l-am mai aflat despre caz mi-a fost spus de Sherlock Holmes, în timp ce călătoream înapoi în ziua următoare.

- Am ajuns, mi-a spus el, la o concluzie complet greșită, ceea ce arată, dragul meu Watson, cât de periculos este întotdeauna să raționezi pe baza unor date insuficiente. Prezența țiganilor și folosirea cuvântului „bandă”, care a fost întrebuițat de biata fată, fără îndoială pentru a explica apariția pe care a văzut-o într-o străfulgerare grăbită la lumina chibritului ei, au fost suficiente să mă pună pe o pistă în întregime greșită. Pot pretinde numai că am avut meritul de a-mi reconsidera imediat poziția, când mi-a devenit totuși clar că, indiferent ce pericol amenința ocupanta camerei, acesta nu putea veni nici dinspre fereastră, nici dinspre ușă. Atenția mi-a fost atrasă cu repeziciune, așa cum ți-am spus deja, de această gaură de aerisire și de șnurul clopoțelului ce atârna pe pat. Descoperirea că acesta era fals și

că patul era prins de podea mi-a trezit imediat bănuiala că frânghia se afla acolo ca o punte pentru ceva ce trecea prin gaură și ajungea în pat. Ideea unui șarpe mi-a venit instantaneu în cap și, când am asociat-o cu faptul că știam că doctorul dispunea de niște creaturi din India, am simțit că mă aflam probabil pe pista cea bună. Ideea de a folosi o formă de otravă care nu putea fi descoperită de nici o analiză chimică era exact tipul de idee care i-ar fi venit unui om deștept și crud, care fusese educat în Orient. Rapiditatea cu care o astfel de otravă acționa constituia de asemenea un avantaj din punctul său de vedere. Ar fi trebuit să fie un procuror cu privirea ascuțită acela care ar fi putut să distingă două mici înțepături întunecate arătând pe unde și-au făcut lucrarea dinții otrăviți. Apoi m-am gândit la fluierat. Firește, trebuia să cheme șarpele înapoi, înainte ca lumina dimineții să-l dezvăluie victimei. L-a învățat, probabil folosind laptele pe care l-am văzut, să se întoarcă la el când era chemat. Îl puna în această gaură de aerisire la ora pe care o considera potrivită, fiind sigur că acesta se va târi în josul frânghiei și se va lăsa pe pat. Putea să muște sau nu ocupanta patului, aceasta putea scăpa în fiecare noapte timp de o săptămână, dar mai degrabă sau mai târziu avea să-i cadă victimă. Am ajuns la aceste concluzii înainte de a fi intrat în camera lui. Examinarea scaunului acestuia mi-a arătat că avea obiceiul să stea în picioare pe el, ceea ce firește era necesar pentru a ajunge la gaura de aerisire. Vederea seifului, a farfurioarei cu lapte și a lațului de frânghie au fost suficiente să-mi risipească în final orice îndoieli pe care le-aș mai fi putut avea. Zgomotul metalic auzit de domnișoara Stoner era evident cauzat de tatăl ei vitreg când închidea grăbit ușa seifului în spatele teribilului lui ocupant. Odată ce m-am decis, știi pașii pe care i-am urmat pentru a-mi testa veracitatea ideilor. Am auzit creatura șuierând, așa cum nu mă îndoiesc că ai auzit-o și tu, și am aprins imediat lumina și am atacat-o.

- Cu rezultatul că ai făcut-o s-o ia înapoi prin gaura de aerisire.

- Și de asemenea cu rezultatul că l-a atacat pe stăpânul ei pe partea cealaltă. Unele din loviturile bastonului meu au nimerit-o și au infuriat-o, astfel încât s-a aruncat asupra primei persoane pe care a văzut-o. Astfel, sunt fără îndoială responsabil de moartea doctorului Grimesby Roylott, dar nu pot spune că asta o să-mi apese foarte tare conștiința.

AVENTURA DEGETULUI MARE AL INGINERULUI

Dintre toate problemele care i-au fost propuse spre rezolvare prietenului meu, domnul Sherlock Holmes, în decursul anilor noștri împreună, au existat doar două pe care eu însumi i le-am supus observației, aceea a degetului mare al domnului Hatherley și aceea a nebuniei colonelului War Burton. Dintre acestea, ultima ar fi putut oferi un teren mai subtil unui observator atent și original, dar cealaltă a fost atât de ciudată la debutul ei și atât de dramatică în detaliile sale că este poate mai demnă de a fi povestită, chiar dacă i-a oferit prietenului meu mai puține ocazii pentru acele metode deductive de raționament prin care ajungea la niște rezultate atât de remarcabile. Povestea a fost spusă, cred, nu o dată în ziare, dar, ca toate relatările de acest fel, efectul ei este mult mai puțin percutant atunci când este prezentată toată într-o jumătate de coloană tipărită decât atunci când faptele evoluează încet în fața ochilor noștri și misterul se clarifică treptat, pe măsură ce fiecare nouă descoperire constituie un pas ce duce spre întregul adevăr. Împrejurările mi-au făcut o impresie puternică la vremea respectivă, iar faptul că au trecut doi ani de atunci nu a diminuat acest efect.

Evenimentele pe care o să le rezum acum au avut loc în vara lui 1889, nu la multă vreme după căsătoria mea. Am reînceput să-mi practic meseria ca civil, și, în cele din urmă, l-am abandonat pe Holmes în camerele lui de pe strada Baker, deși am continuat să-l vizitez, și din când în când chiar l-am convins să renunțe la obiceiurile sale boeme într-atâta încât să ne viziteze la rândul lui. Consultațiile mele s-au înmulțit constant și, cum locuiam din întâmplare nu foarte departe de gara Paddington, aveam câțiva clienți printre persoanele oficiale. Unul dintre aceștia, pe care l-am vindecat de o boală dureroasă și îndelungată, era neobosit în a-mi lăuda talentul și în a încerca să-mi trimită orice suferind asupra căruia avea vreo influență.

Într-o dimineață, puțin înainte de șapte, am fost trezit de servitoarea care bătea la ușă pentru a mă anunța că au venit doi bărbați din Paddington, care mă așteptau în camera de consultații. M-am îmbrăcat în grabă, căci știam din experiență că trenul îmi aducea rareori cazuri neînsemnate, și m-am repezit jos. În timp ce coboram scările, vechiul meu aliat, paznicul, a ieșit din cameră, închizând ușa în spatele lui.

- Îl am aici, mi-a șoptit el, arătând cu degetul mare peste umăr, se

simte bine.

- Despre ce este vorba atunci? l-am întrebat, căci felul său de a se comporta sugera că era vorba de vreo creatură ciudată pe care o închisese în camera mea.

- Un nou pacient, mi-a șoptit. M-am gândit să-l aduc eu însumi; astfel, nu putea să o șteargă. Este acolo, în siguranță și sănătos. Acuma trebuie să plec, doctore; am și eu îndatoririle mele, la fel ca și dumneata. Și această persoană de încredere care-mi făcea reclamă a plecat, fără să-mi lase măcar timpul să-i mulțumesc.

Am intrat în camera mea de consultații unde am găsit un domn așezat la masă. Era îmbrăcat sobru într-un costum de tweed, iar șapca din material moale și-o pusese pe cărțile mele. În jurul uneia din mâini avea înfășurată o batistă, care era pătată peste tot cu sânge. Era tânăr, nu avea mai mult de douăzeci și cinci de ani, cred, cu o față puternică și masculină, dar era excesiv de palid, și mi-a făcut impresia unui om care suferea de o tulburare puternică, având nevoie de toată puterea minții pentru a o ține sub control.

- Regret să vă trezesc atât de devreme, doctore, mi-a spus el, dar am avut un accident foarte serios în timpul nopții. Am sosit cu trenul în această dimineață și, întrebând în Paddington unde pot găsi un medic, un domn de treabă, m-a acompaniat cu multă amabilitate aici. I-am dat servitoarei cartea mea de vizită, dar văd că a lăsat-o pe bufet.

Am luat-o și m-am uitat la ea. Domnul Victor Hatherley, inginer hidraulic, strada Victoria, nr. 16A, et... Acesta era numele, stilul și locuința vizitatorului meu din acea dimineață.

- Regret că v-am făcut să așteptați, am spus eu, așezându-mă pe scaun. Din câte înțeleg, ați călătorit în timpul nopții, ceea ce este în sine o ocupație monotonă.

- O, noaptea petrecută de mine nu poate fi numită monotonă, a spus el râzând. Rădea cu multă poftă, cu o voce înaltă și zgomotoasă, lăsându-se pe spate pe scaun, și zguduindu-și întreg corpul.

Toate instinctele mele medicale s-au ridicat împotriva aceluia răs.

- Opriți-vă!, i-am strigat, reveniți-vă! Și i-am turnat niște apă din carafă.

Însă a fost inutil. Se afla pradă uneia dintre acele izbucniri isterice care apar în cazul unei naturi puternice, atunci când o criză extremă se termină și dispare. Și-a revenit încă o dată, arătând foarte obosit și palid.

- M-am făcut de răs, a spus el gâfâit.

- Deloc. Beți asta.

I-am pus puțin brandy în apă și culoarea i s-a ivit din nou în obrajii livizi.

- Așa e mai bine!, a spus el. Și, acum, doctore, poate sunteți atât de amabil să vă ocupați de degetul meu mare, sau mai degrabă de locul unde obișnuia să se afle.

A desfăcut batista și mi-a întins mâna. Cu toți nervii mei încercați, m-am înfiorat când am văzut-o. Existau patru degete distincte și o suprafață oribilă, umedă, unde ar fi trebuit să fie degetul mare. A fost tăiat sau rupt din rădăcină.

- Dumnezeu!, am exclamat eu, aceasta este o rană teribilă. Trebuie să fi sângerat o groază.

- Da, a sângerat. Am leșinat când s-a întâmplat, și cred că trebuie să fi fost inconștient multă vreme. Când mi-am revenit, am văzut că încă sângera, prin urmare, am legat un capăt de batistă foarte strâns în jurul încheieturii, și am sprijinit-o cu o crenguță.

- Excelent! Ar fi trebuit să vă faceți chirurg.

- Este o problemă de hidraulică, vedeți, eram deci în domeniul meu.

- Aceasta a fost făcută, am spus eu, examinând rana, de un instrument foarte greu și ascuțit.

- Un obiect ca un satâr, a spus el.

- Presupun că a fost vorba de un accident?

- Deloc.

- Ce! Un atac criminal?

- Realmente foarte criminal.

- Mă îngroziți.

Am șters rana cu buretele, am curățat-o, bandajat-o și, în final, am acoperit-o cu tampoane de bumbac și pansamente sterilizate. Pacientul n-a tresărit deloc, deși și-a mușcat din când în când buzele.

- Cum vă simțiți?, l-am întrebat când am terminat.

- Strașnic! Datorită brandy-ului și bandajului, mă simt un cu totul alt om. Am fost foarte slăbit, dar am trecut prin multe.

- Poate ar fi mai bine să nu vorbiți despre acest subiect. Este evident chinuitor pentru nervii dumneavoastră.

- O, nu, nu acum. Va trebui să-mi spun povestea poliției; dar între noi fie vorba, dacă nu ar exista dovada convingătoare a acestei răni, m-ar surprinde ca aceștia s-o creadă, căci este una cu totul ieșită din comun, și nu prea am multe dovezi cu care să o sprijin; și chiar dacă m-

ar crede, indiciile pe care pot să le dau sunt atât de vagi încât mă îndoiesc că se va face dreptate.

- Ha!, am exclamat eu, dacă este cumva vorba de o problemă pe care doriți să o vedeți rezolvată, v-aș recomanda călduros să veniți la prietenul meu, domnul Sherlock Holmes, înainte de a merge la poliția oficială.

- O, am auzit de acest domn, mi-a răspuns vizitatorul meu, și aș fi foarte fericit dacă s-ar ocupa de asta, deși, firește, trebuie să apelez și la serviciile poliției oficiale. Ați fi atât de bun să mă prezentați?

- O să fac mai mult. O să vă iau eu însumi la el.

- V-aș fi extrem de îndatorat.

- O să comandăm o birjă și o să mergem împreună. Vom ajunge exact la timp să servim micul dejun cu el. Vă simțiți capabil de asta?

- Da; n-o să mă simt ușurat până nu-mi voi fi spus povestea.

- Atunci servitoarea mea va chema o birjă, și eu o să fiu gata într-o clipă.

M-am repezit sus, i-am explicat pe scurt soției mele despre ce era vorba, și în cinci minute mă aflam înăuntrul unei birji, îndreptându-mă cu noua mea cunoștință spre strada Baker.

Sherlock Holmes era, așa cum mă așteptam, tolănit în halat în salon, citind rubrica dispăruților din *The Times* și fumând pipa sa dinainte de micul dejun, care era formată din toate foile de tutun și tutunul nefumat rămas în ea din ziua dinainte, toate uscate cu grijă și strânse pe colțul poliței de deasupra căminului. Ne-a primit în maniera sa liniștită și prietenoasă, a comandat niște felii proaspete și ouă, și ni s-a alăturat, mâncând toți cu poftă. Când am terminat, a așezat noua noastră cunoștință pe sofa, i-a pus o pernă sub cap, și un pahar cu brandy și apă la îndemână.

- Se vede cu ușurință că experiența dumneavoastră nu a fost una obișnuită, domnule Hatherley, a spus el. Vă rog să vă întindeți și simțiți-vă ca acasă. Spuneți-ne, cât puteți, dar opriți-vă când vă simțiți obosit, și reînnoiți-vă puterile cu ceva stimulant.

- Mulțumesc, a spus pacientul meu, dar mă simt cu totul alt om de când doctorul m-a bandajat, și cred că micul dejun pe care mi l-ați oferit a completat vindecarea. O să vă rețin cât mai puțin cu puțință din timpul dumneavoastră prețios, prin urmare o să încep imediat să vă povestesc bizarele mele experiențe.

Holmes stătea așezat în fotoliul său mare, cu expresia sa obosită și pleoapele grele care ascundeau natura sa alertă și energetică, în timp

ce eu stăteam în fața lui, ascultând amândoi în tăcere povestea stranie pe care o relata vizitatorul nostru.

- Trebuie să știți, a spus el, că sunt orfan și celibatar, și locuiesc singur în Londra. Sunt inginer hidraulic de profesie, și mi-am câștigat o experiență profesională considerabilă în decursul celor șapte ani în care mi-am făcut ucenicia la Venner&Matheson, binecunoscuta firmă din Greenwich. Acum doi ani, încheindu-mi anii de ucenicie și intrând în posesia unei sume frumoase de bani la moartea bietului meu tată, m-am hotărât să încep să lucrez pe cont propriu, și am închiriat în acest scop niște camere pe strada Victoria.

Presupun că toată lumea știe că un debut independent în afaceri este o experiență dezolantă. În cazul meu a fost extrem de dezolantă. Pe parcursul a doi ani am oferit trei consultații și mi s-a încredințat o treabă neînsemnată, și asta-i absolut tot ce mi-a adus profesia, încasările mele brute au fost de 27 de lire și 10 pence. În fiecare zi, așteptam în micul meu adăpost de la nouă dimineața până la patru după-amiaza, până când în final curajul m-a părăsit, și am ajuns să cred că nu voi avea niciodată vreun client.

Însă ieri, exact când mă gândeam să plec de la birou, a intrat secretarul meu, să-mi spună că mă aștepta un domn care dorea să-mi vorbească de o afacere. A adus o carte de vizită tipărită cu numele colonelului Lysander Stark. Colonelul însuși s-a ivit imediat în spatele său, un bărbat mai degrabă mai înalt decât media, dar extrem de slab. Nu cred să fi văzut vreodată un om atât de costeliv, întreaga sa față se reducea la nas și bărbie, iar pielea de pe obraji îi era cât se poate de întinsă pe oasele proeminente. Totuși, atrofierea sa părea să fi fost naturală, și nu datorată unei boli, căci ochii îi străluceau, pășea vioi, și avea o ținută sigură. Era îmbrăcat simplu dar curat, și cred că avea mai degrabă spre patruzeci decât spre treizeci de ani.

- Domnul Hatherley? a spus el cu un ușor accent nemțesc. Mi-ați fost recomandat, domnule Hatherley, ca fiind un om care este nu numai priceput în meseria sa, dar care este și discret și capabil să țină un secret.

M-am înclinat, simțindu-mă flatat, ca oricare tânăr căruia i s-ar fi vorbit astfel.

- Pot să vă întreb cine mi-a dat niște referințe atât de bune?

- Păi, poate este mai bine să nu vă spun asta la momentul de față. Știu dintr-o anumită sursă că sunteți atât orfan cât și celibatar, și că locuiți singur în Londra.

- Este absolut adevărat, i-am răspuns; dar mă veți scuza dacă spun că nu pot înțelege ce legătură au toate acestea cu pregătirea mea profesională. Am înțeles că doriți să-mi vorbiți despre o chestiune profesională?

- Fără îndoială. Dar veți vedea că tot ce spun este realmente la obiect. Am o sarcină profesională pentru dumneavoastră, dar un secret absolut este cât se poate de esențial, un secret absolut, mă înțelegeți, și firește putem să așteptăm așa ceva mai degrabă de la un om care este singur decât de la unul care locuiește în sânul familiei.

- Dacă promit să țin secretul, am spus eu, puteți să aveți deplină încredere că o s-o fac.

Se uita intens la mine în timp ce vorbeam, și mi s-a părut că nu văzusem vreodată o privire mai bănuitoare și întrebătoare.

- Promiteți atunci?, a spus el în final.

- Da, promit.

- O tăcere absolută și deplină înainte, în timpul, și după? Nici o referire la această treabă, fie verbală sau în scris?

- V-am dat deja cuvântul meu.

- Foarte bine.

A sărit brusc în picioare și, țâșnind ca fulgerul prin cameră, a deschis larg ușa. Afară, holul era gol.

- Este în regulă, a spus el, venind înapoi. Știu că secretarii sunt uneori curioși în privința afacerilor stăpânului lor. Acum putem vorbi în siguranță. Și-a tras scaunul foarte aproape de al meu, și a început să se holbeze din nou la mine, cu aceeași privire gânditoare și întrebătoare.

Un sentiment de repulsie și de ceva înrudit cu frica a început să mă invadeze, văzând ciudatele maimuțări ale acestui om descărnat. Până și teama mea de a pierde un client nu m-a putut face să mă abțin să-mi arăt nerăbdarea.

- Vă rog să-mi spuneți despre ce treabă este vorba, domnule, i-am spus eu; timpul meu este prețios. Dumnezeu să mă ierte pentru cea ultimă propoziție, dar cuvintele îmi ieșiseră din gură.

- Cum vi s-ar părea cincizeci de guinee pentru o noapte de lucru? m-a întrebat.

- Excelente.

- Spun o muncă de o noapte, dar o oră ar fi mai aproape de adevăr. Pur și simplu am nevoie de opinia dumneavoastră în privința unei mașini hidraulice de presare, care s-a defectat. Dacă ne spuneți ce

nu este în regulă, vom îndrepta-o noi înșine în curând. Ce credeți despre o astfel de slujbă?

- Munca pare să fie ușoară, iar plata generoasă.

- Exact. Dorim să veniți în această seară cu ultimul tren.

- Unde?

- La Exford, în Berkshire. Este o așezare mică în apropierea hotarului cu Oxfordshire, la peste unsprezece kilometri de Reading. Un tren din Paddington vă va duce acolo la 11:15.

- Foarte bine.

- O să vin cu o trăsură să vă aștept.

- Deci avem de mers și cu trăsura?

- Da, micuța noastră așezare este la țară. La peste unsprezece kilometri de gara din Exford.

- Atunci nu putem ajunge acolo înainte de miezul nopții. Presupun că nu voi avea un tren cu care să mă întorc la ora aceea. O să fiu obligat să rămân la dumneavoastră peste noapte.

- Da, vă putem improviza cu ușurință un culcuș.

- Aceasta este foarte incomod. Nu pot veni la o oră mai convenabilă?

- Ne-am gândit că e cel mai bine să veniți târziu. Pentru a vă recompensa pentru orice inconvenient, vă plătim dumneavoastră, unui om tânăr și necunoscut, niște bani care ne-ar procura opinia celor mai buni în profesia dumneavoastră. Totuși, firește, dacă doriți să renunțați la afacere, aveți tot timpul s-o faceți.

M-am gândit la cele cincizeci de guinee și la cât de folositoare mi-ar fi fost.

- Deloc, i-am spus eu, aș fi foarte fericit să vă urmez îndeaproape dorințele. Aș vrea însă să înțeleg puțin mai clar ce anume doriți să fac.

- Exact. Este foarte firesc ca promisiunea de a ține secretul pe care v-am cerut-o să vă fi stârnit curiozitatea. N-am nici cea mai mică dorință să vă fac să vă angajați în vederea a ceva, fără a ști în prealabil despre ceea ce este vorba. Presupun că suntem în deplină siguranță în ceea ce-i privește pe aceia care trag cu urechea?

- Deplină.

- Atunci lucrurile stau astfel. Știți probabil că argila este un produs de preț și că se găsește numai într-un loc sau două în toată Anglia?

- Am auzit că așa stau lucrurile.

- Cu puțin timp înainte, am cumpărat un mic loc, un loc foarte mic, la șaisprezece kilometri de Reading. Am avut norocul să descopăr că exista un zăcământ de argilă pe unul din terenurile mele. Însă examinându-l, am realizat că era comparativ unul mic și că se afla între alte două mult mai mari la dreapta și la stânga, ambele aflate însă pe terenurile vecinilor mei. Acești oameni de treabă erau absolut neștiutori că pământul lor conținea ceva care era la fel de prețios ca o mină de aur. Firește, era în interesul meu să le cumpăr pământul, înainte ca aceștia să-i descopere adevărata valoare, dar din păcate nu aveam banii necesari să fac asta. Le-am încredințat secretul câtorva prieteni de-ai mei, iar aceștia mi-au sugerat să lucrăm în liniște și în secret propriul nostru zăcământ, câștigând în acest mod banii care să ne dea posibilitatea să cumpărăm terenurile vecinilor. Făceam asta de ceva timp, și am construit o presă hidraulică care să ne ajute în munca noastră. Această presă, așa cum am explicat deja, s-a defectat, și dorim sfatul dumneavoastră în privința acestui subiect. Ne păstrăm secretul cu mult zel, iar dacă s-ar afla că niște ingineri hidraulici au venit la noi, s-ar face curând cercetări, iar apoi, dacă faptele ar ieși la suprafață, adio oricărei șanse de a pune mâna pe aceste terenuri și a ne realiza planurile. De aceea v-am făcut să-mi promiteți că nu o să spuneți nici unei ființe că mergeți la Eyford în această seară. Sper că v-am prezentat totul clar?

- Vă înțeleg, am spus eu. Singurul aspect pe care nu-l înțeleg prea bine este la ce poate folosi o presă hidraulică pentru a excava argilă, care, după câte înțeleg, este scoasă ca pietrișul dintr-o carieră.

- Ah!, a spus el degajat, urmăm propriul nostru procedeu. Comprimăm pământul în cărămizi, pentru a le transporta fără să dezvăluim ce sunt. Dar acesta este numai un detaliu. V-am încredințat secretul complet acum, domnule Hatherley, și v-am arătat cât de multă încredere am în dumneavoastră. S-a ridicat în timp ce vorbea. Vă aștept atunci la Eyford la 11:15.

- Cu siguranță voi fi acolo.

- Și nici un cuvânt nimănui. Mi-a aruncat o ultimă privire lungă și întrebătoare, iar apoi, prinzându-mi mâna și apăsându-mi-o cu mâna sa rece și jilavă, a ieșit grăbit din cameră.

Ei bine, când m-am gândit din nou cu mintea limpede la toate astea, am fost foarte uimit, așa cum vă puteți da seama, de această comandă bruscă care îmi fusese încredințată. Pe de o parte, firește, eram fericit, căci banii erau cel puțin de zece ori mai mulți decât aș fi

cerut dacă aş fi fixat eu însumi preţul pentru serviciile mele, şi era posibil ca această comandă să ducă la altele. Pe de altă parte, faţa şi comportamentul patronului meu mi-au făcut o impresie neplăcută, şi nu puteam crede că explicaţia lui referitoare la argilă era suficientă pentru a justifica necesitatea sosirii mele acolo la miezul nopţii, şi anxietatea sa extremă ca nu cumva să spun cuiva de sarcina mea. Cu toate acestea, am renunţat la temerile mele, am servit o cină consistentă, am luat o trăsură spre Paddington, şi am urmat strict de la început porunca de a-mi ţine gura.

La Reading a trebuit să schimb nu numai trăsura ci şi gara. Cu toate acestea, am ajuns la timp pentru ultimul tren spre Eyford, şi m-am dat jos în mica gară slab luminată după ora unsprezece. Eram singurul călător care coborâse acolo, şi nu se afla nimeni pe peron, cu excepţia unui paznic somnoros cu un felinar. Când am ieşit însă pe poartă, mi-am găsit cunoştinţa de dimineaţă, aşteptându-mă în umbră pe partea cealaltă. Fără un cuvânt, m-a înşfăcat de braţ şi m-a luat grăbit spre o trăsură, a cărei uşă era deschisă. A închis ferestrele laterale, a bătut în lemn, şi am luat-o la goană pe cât de repede putea merge calul.

- Un singur cal?, a intervenit Holmes.

- Da, numai unul.

- Aţi observat ce culoare avea?

- Da, l-am văzut la lumina felinarelor laterale când m-am urcat în trăsură. Era unul murg.

- Arăta obosit ori odihnit?

- O, odihnit şi lucios.

- Mulţumesc, regret că v-am întrerupt. Vă rog, continuaţi-vă atât de interesanta relatare.

- Am mers astfel cel puţin o oră. Colonelul Lysander Stark spusese că era vorba numai de unsprezece kilometri, însă cred că, dată fiind viteza pe care o aveam şi timpul ce s-a scurs, trebuie să fi fost vorba de aproape nouăsprezece kilometri. A stat lângă mine tăcut în tot acest timp, şi mi-am dat seama nu o dată, uitându-mă în direcţia lui, că mă privea foarte intens. Drumurile de ţară nu păreau să fie foarte bune în acea parte de lume, căci ne legănam şi hurducam înfiorător. Am încercat să mă uit afară pe geam, ca să-mi fac o idee unde ne aflam, dar acestea erau făcute din sticlă mată, şi n-am putut să descopăr nimic, cu excepţia strălucirii vagi a câte unei lumini pe lângă care treceam. Din când în când făceam câte o remarcă, pentru a întrerupe monotonia

călătoriei, dar colonelul răspundea doar monosilabic, iar conversația lânzezea curând. În cele din urmă, însă, zdruncinăturile drumului au fost înlocuite de netezimea distinctă a unei alei pietruite, iar trăsura s-a oprit. Colonelul Lysander Stark a sărit afară și, când l-am urmat, m-a tras repede sub un portic care se deschidea în fața noastră. Am intrat cum s-ar zice din trăsură direct în hol, astfel încât nu am putut să arunc nici cea mai rapidă privire la fațada casei. În momentul în care am trecut pragul, ușa s-a închis cu zgomot în urma noastră, și am auzit nedeslușit huruiala roților trăsurii care se îndepărta.

- În casă era un întuneric ca smoala, iar colonelul bâjbâia în jur, căutând chibrituri, și mormăind încet. Pe neașteptate, s-a deschis o ușă la celălalt capăt al coridorului, și o lungă dără aurie de lumină s-a îndreptat spre noi. S-a făcut mai lată, și a apărut o femeie cu o lampă în mână, pe care o ținea deasupra capului, ținându-și fața înaintea și uitându-se la noi. Am putut vedea că era drăguță și, din felul în care se reflecta lumina pe rochia ei închisă la culoare, mi-am dat seama că aceasta era făcută dintr-un material scump. A spus câteva cuvinte într-o limbă străină, pe un ton întrebător, iar, când însoțitorul meu i-a răspuns monosilabic și posac, a tresărit atât de puternic încât lampa era aproape să-i cadă din mână. Colonelul Stark s-a îndreptat spre ea, i-a șoptit ceva la ureche, iar apoi, împingând-o înapoi în camera de unde ieșise, a venit din nou spre mine cu lampa în mână.

- Poate o să aveți amabilitatea să așteptați câteva minute în această cameră, mi-a spus el, deschizând o altă ușă. Era o odaie liniștită, mică, mobilată sumar, cu o masă rotundă în mijloc, pe care erau împrăștiate câteva cărți nemțești. Colonelul Stark a pus lampa pe armoniul de lângă ușă. Nu o să vă las să așteptați prea mult, a spus el, și a dispărut în întuneric.

M-am uitat la cărțile de pe masă, și, în ciuda faptului că nu știam germană, mi-am putut da seama că două dintre ele erau niște tratate științifice, celelalte fiind volume de poezie. Apoi m-am dus la fereastră, sperând să văd câte ceva din peisajul de țară, dar un oblon de stejar, bine zăvorât, m-a împiedicat. Era o casă extraordinar de tăcută. Un ceas vechi ticăia tare undeva în hol, dar, cu excepția lui, domnea o tăcere de moarte. Un vag simțământ de neliniște a început să pună stăpânire pe mine. Cine erau acești nemți, și cu ce se ocupau în acest loc ciudat și izolat în care locuiau? Și unde se afla acest loc? Mă aflam la șaisprezece kilometri sau cam atât de Eyford, asta era tot ceea ce știam, dar dacă în nord, sud, est sau vest, n-aveam nici cea mai mică idee.

Dealtminteri, Reading și probabil alte orașe mari se aflau la aceeași distanță, deci poate că locul nu era atât de retras, la urma urmei. Totuși, dată fiind tăcerea absolută, era cât se poate de sigur că ne aflam la țară. Mă plimbam înapoi și încolo prin cameră, fredonând încet o melodie, pentru a mă îmbărbăta și a mă convinge că cele cincizeci de guinee îmi reveneau pe drept. Dintr-odată, fără nici un alt zgomot preliminar, în mijlocul liniștii depline, camera ușii mele s-a deschis încet. Femeia stătea în cadrul ușii, încadrată de întunericul din holul din spatele ei și cu lumina galbenă căzându-i pe fața pasionată și frumoasă. Am putut observa dintr-o privire că era moartă de frică, iar aceasta m-a înfiorat și pe mine. A ridicat un deget tremurător pentru a mă avertiza să tac, și mi-a spus câteva cuvinte șoptite într-o engleză stricată, aruncând priviri înapoi, în întunericul din spatele ei, ca un cal înspăimântat.

- Aș pleca, în locul dumneavoastră, a spus ea, încercând cu multă greutate, după cât mi s-a părut, să vorbească calm. Aș pleca. N-aș sta aici. Nu vi se poate întâmpla nimic bun.

- Dar, doamnă, i-am spus eu, n-am făcut încă lucrul pentru care am venit. Nu pot pleca până când nu văd mașina.

- Nu merită să așteptați, a continuat ea. Puteți ieși pe ușă; nimeni nu vă împiedică. Iar apoi, văzând că zâmbeam și dădeam din cap, a renunțat brusc la reținerea ei și a făcut un pas înainte, frângându-și mâinile. Pentru numele lui Dumnezeu! a șoptit ea. Plecați de aici înainte de a fi prea târziu!

Dar sunt întrucâtva încăpățânat de la natură și cu atât mai dornic să mă bag în ceva cu cât există vreun obstacol în drum. M-am gândit la cele cincizeci de guinee, la călătoria obositoare și la noaptea neplăcută ce părea să mă aștepte. Trebuia ca toate astea să fie degeaba? De ce să mă furișez fără să-mi fi îndeplinit treaba încredințată, și fără să primesc plata ce mi se cuvenea? Această femeie putea fi monomaniacă. Prin urmare, cu o atitudine hotărâtă, deși comportamentul său m-a zguduit mai mult decât îndrăzneam s-o recunosc, am continuat să dau din cap, și mi-am exprimat intenția de a rămâne unde eram. Era pe cale să mă roage din nou, când o ușă deasupra a fost trântită, iar sunetul câtorva pași s-a auzit pe scări. A ascultat pentru o clipă, și-a ridicat mâinile într-un gest disperat, și a dispărut la fel de brusc și tăcut precum apăruse.

Noii veniți erau colonelul Lysander Stark și un bărbat scund și gras, cu o barbă ca de șinșilă crescând din pliurile bărbiei sale duble, care mi-a fost prezentat drept domnul Ferguson.

Acesta este secretarul și managerul meu, a spus colonelul. Apropo, am avut impresia că am lăsat închisă această ușă când am plecat. Mă tem că v-a deranjat curentul.

- Din contră, am spus eu, am deschis eu însumi ușa pentru că am simțit că atmosfera era întrucâtva înăbușitoare.

Mi-a aruncat una din privirile sale suspicioase.

- Poate ar fi mai bine să trecem la treabă, atunci, a spus el, domnul Ferguson și cu mine o să vă luăm sus să vedeți mașina.

- Presupun că ar fi mai bine să-mi pun pălăria.

- O, nu, se află în casă.

- Ce, extrageți argilă în casă?

- Nu, nu. Aici doar o comprimăm. Dar lăsați asta. Tot ceea ce vrem să faceți este să examinați mașina și să ne spuneți ce este în neregulă cu ea.

Am mers împreună sus, colonelul primul cu lampa, managerul cel gras și cu mine în spatele lui. Era o casă veche și întortocheată, plină de coridoare, pasaje, scări înguste și spiralate și uși mici și joase, ale căror praguri erau lăsate din pricina generațiilor care trecuseră pe ele. Nu existau covoare și nici urmă de mobilă deasupra parterului, iar ipsosul de pe pereți era scorjit, și umezeala străbătea prin petele verzi și nesănătoase. Am încercat să așez un aer pe cât de degajat posibil, dar nu uitasem avertismentele doamnei, chiar dacă le ignorasem, și eram cu ochii pe cei doi însoțitori ai mei. Ferguson părea să fie un om morocănos și tăcut, dar am putut observa din puținele lucruri pe care le-a spus că era cel puțin un conațional. Colonelul Lysander Stark s-a oprit în cele din urmă în fața unei uși joase, pe care a descuiat-o. Aparținea unei odăi mici, pătrate, în care am fi putut pătrunde cu greu toți trei deodată. Ferguson a rămas afară, iar colonelul m-a condus înăuntru.

- Acum ne aflăm, de fapt, înăuntrul presei hidraulice, a spus el, și ar fi extrem de neplăcut dacă cineva ar pune-o în mișcare. Tavanul acestei mici camere este în realitate capătul pistonului care coboară, și se lasă în jos cu forța multor tone pe această podea de metal. Afară există mici coloane laterale de apă, care primesc această forță și care o transmit și o multiplică într-o manieră care vă este familiară. Mașina funcționează prompt dar o face cumva țeapăn, și și-a pierdut puțin din

forță. Poate veți avea amabilitatea să o examinați și să ne arătați cum o putem îndrepta.

I-am luat lampa și am examinat mașina cu multă atenție. Era într-adevăr una uriașă și capabilă de a exercita o presiune imensă. Când am ieșit afară, însă, și am apăsat mânerele care o controlau, mi-am dat seama imediat, datorită sâsâitului pe care îl scotea, că undeva exista o mică scurgere, care permitea apei să țâșnească înapoi printr-unul din cilindrii laterali. O altă examinare mi-a arătat că una din benzile de cauciuc care înconjură capul tijei se strânsese astfel încât nu mai umplea complet adâncitura de-a lungul căreia funcționa. Aceasta era în mod clar cauza pierderii forței, și le-am destăinuit-o însoțitorilor mei, care mi-au urmărit observațiile cu multă atenție și mi-au pus câteva întrebări de ordin practic referitoare la ce trebuiau să facă pentru a îndrepta stricăciunea. După ce le-am explicat totul, m-am întors în încăperea principală a mașinii și m-am uitat bine la ea pentru a îmi satisface propria curiozitate. Era evident la o simplă privire că povestea cu argila era doar o invenție, căci ar fi fost absurd să presupui că un motor atât de puternic ar fi fost conceput pentru un scop atât de nepotrivit. Peretii erau din lemn, dar fundul consta dintr-un jgheab de fier, și, când l-am examinat, am putut observa peste tot o crustă de depuneri metalice. M-am aplecat, și tocmai ce o râcăiam pentru a vedea ce este mai exact, când am auzit o exclamație mormăită în germană și am văzut fața cadaverică a colonelului uitându-se în jos la mine.

- Ce faceți acolo?, m-a întrebat el.

Eram mânios că fusesem dus de nas cu o poveste atât de alambicată ca aceea pe care mi-o spusese.

- Admiram argila dumneavoastră, i-am spus; cred că v-aș fi putut sfătui mai bine în privința mașinii, dacă aș fi știut scopul exact în care este folosită.

Am regretat nechibzuința vorbelor mele chiar în clipa în care am rostit aceste cuvinte. Fața i s-a întunecat și o lumină amenințătoare i-a apărut în ochii gri.

- Foarte bine, a spus el, veți ști totul despre mașină.

A făcut un pas în spate, a trântit ușița, și a învărtit cheia în broască. M-am năpustit spre ea și am tras de mâner, dar era bine fixat, și nu a cedat câtuși de puțin împinsăturilor și loviturilor mele.

- Hei!, am țipat. Hei! Colonele! Lasă-mă afară!

Iar apoi, în acea liniște, am auzit dintr-odată un zgomot care m-a înghețat. Era zăngănitul mânerelor și șuieratul cilindrului crăpat.

Dăduse drumul motorului. Lampa se mai afla încă pe podea, unde o pusesem când examinam jgheabul. La lumina acesteia, am văzut că tavanul negru se lăsa peste mine, încet, sacadat, dar, așa cum nimeni nu știa mai bine decât mine, cu o forță ce trebuia ca într-un minut să mă toace într-o pastă informă. M-am aruncat țipând în ușă și am tras cu unghiile de încuietore. L-am implorat pe colonel să mă lase afară, dar zgomotul nemilos al mânerelor mi-a acoperit strigătele. Tavanul se afla numai la vreo treizeci sau șizeci de centimetri deasupra capului meu și am putut pipăi cu mâna ridicată suprafața sa tare și aspră. Apoi mi-a trecut prin minte că suferința pe care urma s-o simt la moarte depindea foarte mult de poziția în care mă aflam atunci. Dacă mă puneam pe burtă, greutatea avea să se lase pe coloana mea vertebrală, și m-am cutremurat la gândul trosniturii înspăimântătoare. Poate era mai bine în celălalt fel; însă aveam oare curajul să stau întins și să mă uit în sus la umbra aceea neagră și mortală, coborând asupra mea? Deja nu mai puteam să stau în picioare, când privirea mi-a fost atrasă de ceva ce m-a umplut de speranță.

V-am spus că deși tavanul și podeaua erau din fier, pereții erau din lemn. Pe când aruncam o ultimă privire grăbită în jurul meu, am văzut o dungă îngustă de lumină galbenă între două din scânduri, care se lățea și se lățea pe măsură ce un panou mic era tras în spate. Pentru o clipă n-am putut crede că acolo se afla realmente o ușă care mă putea scăpa de moarte. În momentul următor m-am aruncat prin ea, zăcând pe jumătate leșinat pe partea cealaltă. Panoul a fost împins din nou în urma mea, dar zdrobirea lămpii și, câteva momente mai târziu, zăngănitul celor două plăci de metal mi-au dat de știre cât de aproape mă aflasem de moarte.

Mi-am revenit în simțiri la o smucitură frenetică de tâmplă, și m-am trezit întins pe podeaua de piatră a unui coridor îngust, în timp ce o femeie stătea aplecată deasupra mea, trăgând de mine cu mâna stângă, și ținând o lumânare în dreapta. Era aceeași prietenă bună al cărei avertisment îl neglijasem atât de prosteste.

- Vino! Vino!, a strigat ea pierzându-și răsuflarea. Vor fi aici într-un moment. Vor vedea că nu ești acolo. O, nu risipi timpul atât de prețios, ci vino!

De data asta, cel puțin, nu i-am disprețuit sfatul. M-am ridicat în picioare clătinându-mă, și am fugit cu ea pe coridor, coborând o scară în spirală. Aceasta ducea într-un alt coridor lat, și, tocmai ce ajunsesem acolo, când am auzit zgomot de picioare alergând și strigătele a două

voci, una răspunzându-i alteia, de la etajul unde ne aflam și de la acela de dedesubt. Îndrumătoarea mea s-a oprit și s-a uitat în jur, ca și cum nu mai știa ce să facă. Apoi a deschis cu putere o ușă care dădea într-un dormitor, prin fereastra căruia luna strălucea luminos.

- Este singura dumitale șansă, mi-a spus ea. Este sus, dar poate poți să sari.

În timp ce vorbea, s-a ivit o lumină la celălalt capăt al coridorului, și am văzut figura slabă a colonelului Lysander Stark năpustindu-se înainte cu o lampă în mână și o armă de felul unui satâr de măcelar în cealaltă. Am traversat în viteză dormitorul, am deschis fereastra și m-am uitat afară. Cât de liniștită, dulce și sănătoasă arăta grădina în lumina lunii, și nu puteau fi mai mult de zece metri până jos. M-am cățărat pe pervaz, dar am ezitat să sar până n-am auzit ce se petrecea între salvatoarea mea și ticălosul care mă urmărea. Dacă urma să fie maltrată, atunci eram hotărât să mă întorc în ajutorul ei cu toate riscurile. De abia ce mi-a trecut acest gând prin minte, că acesta se afla la ușă, trecând pe lângă ea; dar femeia l-a înconjurat cu brațele, încercând să-l rețină.

- Fritz! Fritz!, striga ea în engleză, adu-ți aminte că mi-ai promis după ultima oară. Ai spus că nu se va întâmpla din nou. Va tăcea! O, va tăcea!

- Ești nebună, Elise!, a strigat el, luptându-se să scape de ea. Ne vei ruina. A văzut prea multe. Lasă-mă să trec, îți spun!

A împins-o într-o parte și, năpustindu-se spre fereastră, a încercat să mă taie cu arma sa solidă. M-am lăsat să alunec și atârnam cu mâinile de pervaz, când a căzut lovitura. Am simțit o durere nu prea puternică, strânsoarea mea a cedat, și am căzut în grădina de dedesubt.

Am fost zguduit, dar nu rănit de cădere; prin urmare, m-am ridicat în picioare și m-am repezit printre tufișuri cât de repede am putut alerga, căci mi-am dat seama că eram încă departe de a fi scăpat de pericol. Pe neașteptate, însă, m-au invadat o ameteală și o greutate de moarte. M-am uitat în jos la mâna mea, care pulsa dureros, și atunci pentru prima dată am văzut că degetul meu mare fusese retezat și că sângele curgea din belșug din rană. Am încercat să-mi leg batista în jurul ei, dar brusc urechile au început să-mi zumzăie, iar în momentul următor am căzut printre tufe de trandafir, într-un leșin de moarte.

Nu-mi dau seama cât timp am zăcut inconștient. Trebuie să fi fost un timp îndelungat, căci, când mi-am revenit în simțiri, luna apusese și o dimineață luminoasă își făcuse apariția. Hainele îmi erau toate

îmbibate de rouă iar măneca hainei îmi era impregnată de sângele de la degetul rănit. Durerea ascuțită pe care o resimțeam acolo mi-a adus într-o clipă în minte toate detaliile aventurii mele nocturne, și am sărit în picioare cu sentimentul că nu eram încă la adăpost de urmăritorii mei. Dar spre uimirea mea, când m-am uitat în jurul meu, n-am văzut nici urmă de casă sau grădină. Zăceam într-un colț al gardului viu aproape de drum, și doar puțin mai încolo se afla o clădire lungă, care s-a dovedit a fi, când m-am apropiat de ea, exact gara în care ajunseseam în noaptea precedentă. Dacă nu ar fi fost rana urâtă de la mâna mea, tot ceea ce s-a petrecut în timpul acelor ore înspăimântătoare ar fi putut fi un vis urât.

Pe jumătate amețit am intrat în gară și am întrebat de trenul de dimineață. Urma să fie unul spre Reading în mai puțin de o jumătate de oră. Era de serviciu același paznic care se afla acolo când sosisem. L-am întrebat dacă auzise vreodată de colonelul Lysander Stark. Numele îi era necunoscut. Observase o trăsură așteptându-mă în noaptea dinainte? Nu, nu observase. Exista vreo stație de poliție undeva în apropiere? Se afla una cam la cinci kilometri distanță.

Era prea departe pentru mine să merg într-acolo, slăbit și bolnav cum eram. M-am hotărât să aștept să-mi spun povestea la poliție la întoarcerea în oraș. Era puțin după șase când am ajuns, prin urmare am mers mai întâi să mi se bandajeze rana, iar apoi doctorul a fost atât de amabil să mă aducă aici. V-am prezentat cazul și o să fac exact ceea ce mă sfătuiți.

Am rămas ambii tăcuți câțiva timp după ascultarea acestei povestiri extraordinare. Apoi Sherlock Holmes a luat de pe raft una din cărțile obișnuite și voluminoase în care își punea tăieturile din ziare.

- Iată un anunț care vă va interesa, i-a spus. A apărut în toate ziarele cam acum un an. Ascultați aici: „Dispărut pe 9 a lunii curente domnul Jeremiah Hayling, în vârstă de douăzeci și șase de ani, inginer hidraulic. A plecat de acasă la zece seara și nu s-a mai auzit de el de atunci. Era îmbrăcat în...” etc, etc.

- Ha! Acea a fost ultima dată când colonelul a avut nevoie să-i fie reparată mașina, îmi închipui.

- Fără îndoială. Este cât se poate de clar că domnul colonel era un om disperat, cu sânge rece, care era absolut hotărât să nu lase nimic să stea în calea micului său joc, ca acei pirați care merg până la capăt și nu lasă nici un supraviețuitor de pe un vas capturat.

- Dumnezeu!, a strigat pacientul meu. Atunci asta explică ceea ce a spus fata.

- Ei bine, fiecare moment este acum prețios, deci, dacă vă simțiți capabil, o să mergem imediat la Scotland Yard, ca un preliminarium înainte de a o porni spre Eyford.

Cam trei ore mai târziu ne aflam cu toții împreună în tren, îndreptându-ne dinspre Reading spre micul sat din Berkshire. Era Sherlock Holmes, inginerul hidraulic, inspectorul Bradstreet de la Scotland Yard, un polițist în haine civile și eu însumi. Bradstreet întinsese o hartă a comitatului pe banchetă și era ocupat cu trasarea unui cerc cu ajutorul compasului, având

Eyford în centru.

- Iată, a spus el. Cercul are o rază de șaisprezece kilometri din sat. Locul pe care îl căutăm trebuie să se afle undeva în apropiere de linia aceea. Ați spus șaisprezece kilometri, cred, domnule.

- A fost o călătorie de o oră bună.

- Și credeți că v-au adus înapoi tot acel drum, în timp ce erați inconștient?

- Trebuie s-o fi făcut. Nu prea îmi amintesc să fi fost ridicat și transportat undeva.

- Ceea ce nu pot să înțeleg, am spus eu, este de ce v-au lăsat în viață, când v-au găsit zăcând leșinat în grădină. Poate că ticălosul a fost convins de rugămintile femeii.

- Nu prea cred că asta ar fi fost posibil. N-am văzut niciodată în viața mea o față mai neînduplecată.

- O să clarificăm în curând toate astea, spus Bradstreet. Păi, mi-am trasat cercul și tot ce-aș vrea să știu este în ce punct de pe el pot fi găsiți oamenii pe care îi căutăm.

- Cred că pot să-l indic cu degetul, a spus Holmes liniștit.

- Chiar așa, acum!, a strigat inspectorul, v-ați făcut o idee! Hai să vedem cine este de acord cu dumneavoastră. Eu spun că este în sud, căci locurile dintr-acolo sunt mai izolate.

- Iar eu spun est, a spus pacientul meu.

- Eu sunt pentru vest, a remarcat polițistul în haine civile. Există câteva sate liniștite pe acolo.

- Iar eu sunt pentru nord, am spus eu, pentru că nu exista nici un deal acolo, iar prietenul nostru spune că nu a observat ca trăsura să o fi luat în sus.

- Haideti, a exclamat inspectorul, râzând; așa o diversitate de opinii. Am făcut un cerc complet. Cui îi dați votul decisiv?

- Toți vă înșelați, a spus Holmes.

- Dar nu putem să ne înșelăm cu toții.

- O, ba da, puteți. Acesta este punctul meu. Și-a pus degetul în centrul cercului. Aici o să-i găsim.

- Dar călătoria de douăzeci de kilometri?, a întrebat gâfâit Hatherley.

- Zece încolo și zece înapoi. Nimic mai simplu. Dumneavoastră înșivă spuneți despre cal că era odihnit și lucios când ați intrat în trăsură. Cum ar fi putut fi astfel după douăzeci de kilometri pe drumuri proaste?

- Într-adevăr, este un șiretlic foarte probabil, a observat Bradstreet pe gânduri. Firește, nu poate exista nici o îndoială în privința naturii acestei bande.

- Nici una, a spus Holmes. Sunt falsificatori de bani pe scară largă, și au folosit mașina pentru a forma amestecul care înlocuia argintul.

- Știam de ceva vreme că acționa o bandă deșteaptă, a spus inspectorul. Produceau jumătăți de coroană cu miile. Am mers pe urmele lor până la Reading, dar nu am putut merge mai departe, căci și-au acoperit urmele într-un mod care arăta că aveau foarte multă experiență. Dar acum, mulțumită acestei șanse, cred că am pus mâna pe ei.

Însă inspectorul se înșela, căci n-a fost ca acei criminali să ajungă pe mâinile justiției. Pe când ajunsesem în gara din Eyford, am văzut o coloană uriașă de fum care urca în sus din spatele unui mic pâlț de copaci din apropiere și atârna ca o pană imensă de struț deasupra peisajului.

- O casă arzând?, a întrebat Bradstreet, pe când trenul își continua drumul.

- Da, domnule!, a spus șeful gării.

- Când a izbucnit?

- Am auzit că s-a întâmplat în timpul nopții, domnule, dar s-a înrăutățit, și întregul loc este în flăcări.

- A cui este casa?

- A doctorului Becher.

- Spune-mi, a intervenit inginerul, domnul Becher este un neamț foarte slab, cu un nas lung și ascuțit?

- Șeful gării a râs cu poftă. Nu, domnule, doctorul Becher este englez, și nu există vreun om în parohie care să aibă o vestă mai bine captușită. Dar există un domn care locuiește la dânsul, un pacient, după câte înțeleg, care este străin și arată ca și cum nu i-ar strica puțină carne de vită din Berkshire.

Șeful gării nici nu-și sfârșise bine povestea că ne grăbeam cu toții în direcția focului. Drumul urca pe un deal jos, și exista o clădire mare și întinsă în fața noastră, ce scuipa flăcări prin fiecare crăpătură și fereastră, în timp ce în grădina din față trei mașini ale pompierilor încercau în van să țină flăcările sub control.

- Asta este!, a strigat Hatherley, extrem de agitat. Iată aleea de pietriș, și tufele de trandafir unde am zăcut. Cea de-a doua fereastră este aceea de pe care am sărit.

- Ei bine, a spus Holmes, cel puțin v-ați răzbunat pe ei. Nu poate exista nici o îndoială că pereții de lemn au luat foc datorită lămpii dumneavoastră cu ulei, strivite în presă, deși, firește, au fost prea ocupați să vă urmărească ca să observe asta la vremea respectivă. Acuma uitați-vă cu atenție în această mulțime pentru a-i identifica pe prietenii dumneavoastră de noaptea trecută, deși mă tem foarte tare că aceștia se află la o sută șaiszeci de kilometri distanță până acum.

Iar temerile lui Holmes s-au dovedit a fi întemeiate, căci din acea zi până astăzi nu s-a mai auzit vreun cuvânt fie despre frumoasa femeie, fie despre sinistrul neamț sau morocănosul englez. În dimineața aceea devreme un țăran a întâlnit o căruță în care se aflau câțiva oameni și niște cutii foarte voluminoase, îndreptându-se rapid spre Reading, însă acolo toate urmele fugarilor au dispărut, și chiar și perspicacitatea lui Holmes a eșuat să descopere vreodată cel mai mic indiciu privind locul în care se aflau.

Pompierii au fost foarte tare tulburați de aranjamentele pe care le-au găsit înăuntru, și mai mult încă, de descoperirea unui deget omenesc proaspăt tăiat pe pervazul unei ferestre de la etajul al doilea. Pe la apusul soarelui însă, eforturile lor au fost în cele din urmă încununat de succes, și au înăbușit flăcările, dar nu înainte ca acoperișul să se prăbușească și ca întregul loc să fie redus la o ruină deplină, căci, în afara unor cilindri îndoți și a țevăriei de fier, nu mai rămăsese nimic din mașinăria care o costase atât de scump pe nenorocoasa noastră cunoștință. Cantități mari de nichel și cositor au fost găsite depozitate într-o aripă a clădirii, dar nu s-au găsit monede,

ceea ce ar putea explica prezența acelor cutii voluminoase la care s-a făcut referință deja.

Dacă nu ar fi fost pământul moale care să ne clarifice lucrurile, ar fi putut rămâne pentru totdeauna un mister cum a fost transportat inginerul nostru hidraulic din grădină în locul unde și-a revenit în simțiri. A fost evident transportat de două persoane, dintre care una avea un picior extrem de mic, iar cealaltă unele neobișnuit de mari. Pe ansamblu, era extrem de probabil ca tăcutul englez, fiind mai puțin curajos sau mai puțin criminal decât tovarășul său, s-o fi ajutat pe femeie să-l transporte pe bărbatul inconstient în afara pericolului.

- Păi, a spus inginerul nostru cu tristețe pe când ne așezam pe banchete pentru a ne întoarce din nou la Londra, a fost o afacere bună pentru mine! Mi-am pierdut degetul de la mână și cincizeci de guinee, și ce am câștigat?

- Experiență, a spus Holmes, râzând. Indirect, poate fi valoroasă, știți, n-aveți decât s-o puneți în cuvinte pentru a vă câștiga reputația de a constitui o companie excelentă pentru tot restul existenței.

AVENTURA CELIBATARULUI NOBIL

Căsătoria lordului St. Simon și curiosu-i sfârșit au încetat demult să mai fie un subiect de interes în acele cercuri sus puse în care se mișca nenorocosul mire. Scandaluri noi au împins-o în umbră, iar detaliile lor mai picante au îndepărtat clevetirile de această dramă veche de patru ani. Dat fiind însă că am motive să cred că faptele n-au fost niciodată deplin dezvăluite publicului larg, și întrucât prietenul meu Sherlock Holmes a jucat un rol considerabil în elucidarea poveștii respective, simt că aventurile lui nu ar fi complete fără o schiță a acestui episod remarcabil.

Era cu câteva săptămâni înaintea propriei mele căsătorii, pe vremea când încă mai împărțeam locuința de pe strada Baker cu Sherlock Holmes, acesta se întorsese dintr-o plimbare de după-amiază când a găsit o scrisoare așteptându-l pe masă. Eu stătusem toată ziua în casă, căci vremea se decisese brusc spre ploaie, cu vânturi de toamnă, puternice, iar glonte

Jezaïl, pe care l-am adus înapoi într-unul din membrele mele, ca o reminiscență a campaniei mele din Afganistan, persista să pulseze, provocându-mi o durere continuă. Cu trupul pe un balansoar și picioarele pe un altul, m-am înconjurat cu un vraf de ziare până când în cele din urmă, saturat de știrile zilei, le-am pus pe toate deoparte;

zăceam lipsit de energie, privind blazonul imens și monograma de pe plicul de pe masă, și întrebându-mă leneș cine putea fi corespondentul nobil al prietenului meu.

- Iată o scrisoare din lumea bună, am remarcat când a intrat. Scrisorile tale de dimineață erau de la un negustor de pește și un vameș de vas.

- Da, corespondența mea are cu siguranță farmecul de a fi variată, mi-a răspuns el, zâmbind, iar cei mai umili sunt de obicei mai interesanți. Aceasta arată ca una din acele ordine care invită un om fie să se plictisească, fie să mintă.

A rupt sigiliul și a aruncat o privire peste conținutul acesteia.

- O, se poate dovedi a fi ceva interesant, la urma urmei.

- Nu e ceva social, atunci?

- Nu, clar profesional.

- Și de la un client nobil?

- Unul dintre cei mai nobili din Anglia.

- Dragul meu. Te felicit.

- Te asigur, Watson, fără să-mi dau aere, că poziția socială a clientului meu este o chestiune mai puțin importantă pentru mine decât interesul prezentat de cazul său. Este însă posibil ca acest aspect să nu lipsească nici din această nouă investigație. Ai citit cu sârg ziarele în vremea din urmă, nu-i așa?

- Așa se pare, am spus eu trist, arătându-i o grămadă imensă în colț. N-am avut nimic altceva de făcut.

- Este bine. Căci vei fi capabil poate să mă informezi și pe mine. N-am citit nimic cu excepția știrilor criminale, și a rubricii celor dispăruți. Ultima este întotdeauna instructivă. Dar dacă ai urmărit atât de aproape evenimentele recente, trebuie să fi citit despre lordul St. Simon și căsătoria acestuia.

- O, da, cu cel mai mare interes.

- Asta-i bine. Scrisoarea pe care o țin în mână, este de la lordul St. Simon. Ți-o voi citi, iar tu în schimb, trebuie să răsfoiești aceste ziare și să-mi oferi tot ce ar legătură cu acest caz. Iată ce spune:

„DRAGUL MEU DOMN, SHERLOCK HOLMES Lordul Backwater îmi spune că pot să am încredere în judecata și discreția dumitale. M-am hotărât, prin urmare, să apelez la dumneavoastră și să vă consult în legătură cu un eveniment foarte dureros, referitor la căsătoria mea. Domnul Lestrade de la Scotland Yard se ocupă deja de acest lucru, dar mă asigură că nu vede nicio obiecție să cooperați cu el,

crezând chiar că aceasta ar putea fi de ceva ajutor. Vă voi vizita la patru după-amiaza, iar dacă aveți o altă întâlnire stabilită pentru ora respectivă, sper s-o amânați, întrucât această chestie, este de cea mai mare importanță. Al dumneavoastră, cu respect, ST. SIMON”

- Este trimisă din Grosvenor Mansions, scrisă cu pană de găscă, iar nobilul lord a avut ghinionul să mânjească cu cerneală pe partea exterioară a degetului mic de la mâna dreaptă, a remarcat Holmes în timp ce împătorea epistola.

- Spune ora patru. Acum este trei. Va fi aici într-o oră.

- În acest caz, avem exact timpul necesar să mă pui la curent în privința acestui subiect. Deschide acele ziare și aranjează fragmentele în ordinea în care au avut loc evenimentele, în timp ce eu arunc o privire să văd ce este cu noul nostru client. A luat un volum cu învelitoare roșie dintr-un rând de cărți de referință de lângă cămin. Iată-l, a spus el, așezându-se și punându-și-l pe genunchi, Lordul Robert Walsingham de Vere St. Simon, al doilea fiu al ducelui de Balmoral. Hm! Blazonul azuriu, ghiulele în șir deasupra unui samur. Născut în 1846. Are patruzeci și unu de ani, ceea ce înseamnă copt pentru căsătorie. A fost subsecretar responsabil de colonii în administrația din urmă. Ducele, tatăl său, a fost la un moment dat secretar însărcinat cu afacerile externe. Moștenesc sângele Plantagenetilor pe linie directă, iar al Tudorilor pe linie feminină. Ha! Păi, nu există nimic realmente instructiv în toate astea. Cred că trebuie să apelez la tine, Watson, pentru ceva mai consistent.

- Am puține dificultăți să găsesc ceea ce vreau, am spus eu, căci faptele sunt cât se poate de recente, iar povestea m-a izbit prin neobișnuitul ei. Mi-a fost teamă săle menționez, însă, întrucât știam că te ocupai de o investigație, și că-ți displace intruziunea altor cazuri.

- O, te referi la micul caz al camionului de mobilă din Piața Grosvenor. Acela este îndeajuns de elucidat acum, deși a fost realmente evident de la început. Te rog, dă-mi rezultatele selecției tale din ziare.

- Acesta este primul anunț pe care l-am putut găsi. Se află la anunțurile personale din *Morning Post*, și este, așa cum poți vedea, de acum câteva săptămâni: „O căsătorie a fost aranjată, spune, și va avea loc, dacă zvonurile sunt corecte, foarte curând, între lordul Robert St. Simon, cel de-al doilea fiu al ducelui de Balmoral, și domnișoara Hatty Doran, singura fiică a domnului Aloysius Doran din San Francisco, California, S.U.A.” Asta-i tot.

- Concis și la subiect a remarcat Holmes, întinzându-și picioarele sale lungi și subțiri spre foc.

- A existat un paragraf ce dezvoltă acest anunț într-unul din ziarele mondene din aceeași săptămână. Ah, iată-l: „Va exista în curând o cerere de protecție pe piața matrimonială, căci principiul actual al libertății comerțului pare a acționa din plin împotriva produselor noastre interne. Managementul caselor nobile din Marea Britanică ajunge rând pe rând pe mâinile frumoaselor noastre verișoare de peste Atlantic. În săptămâna din urmă, a fost făcută o importantă adăugire în acest sens la această listă a premiilor care au fost duse cu ele de aceste fermecătoare invadatoare. Lordul St. Simon, care s-a dovedit a fi timp de peste douăzeci de ani un exemplu împotriva săgeților micului zeu, a anunțat acum ca sigură căsătoria sa apropiată cu domnișoara HattyDoran, fascinanta fiică a unui milionar californian. Domnișoara Doran, a cărei siluetă grațioasă și față izbitoare a atras multă atenție la festivitățile de la WestburyHouse este singurul copil, și în prezent se spune că zestrea sa va depăși considerabil șase cifre, cu speranțe de viitor. Întrucât este un secret dezvăluit că ducele de Balmoral a fost obligat să-și vândă tablourile în anii din urmă, și că lordul St. Simon nu deține nici o proprietate cu excepția micului domeniu din Birchmoor, este evident că moștenitoarea californiană nu va fi singura câștigată datorită acestei alianțe, care îi va da posibilitatea să treacă cu ușurință și firesc de la o doamnă republicană la o lady britanică.”

- Altceva?, a întrebat Holmes, căscând.

- O, da; din belșug. Apoi există o altă notă în *The Morning Post* în care se spune că ceremonia de căsătorie va fi una absolut discretă, că va avea loc la St. George în Piața Hanovra, că vor fi invitați numai șase prieteni apropiați și că aceștia se vor întoarce la casa mobilată din Lancaster Gate, care a fost cumpărată de domnul AloysiusDoran. Două zile mai târziu, adică miercurea trecută, există un scurt anunț că nunta a avut loc și că luna de miere va fi petrecută la lordul Backwater, în apropiere de Petersfield. Acestea sunt toate anunțurile care au apărut înainte de dispariția miresei.

- Înainte de ce?, a întrebat Holmes tresărind puternic.

- Dispariția doamnei.

- Când a dispărut deci?

- În timpul nunții.

- Chiar așa. Asta este mai interesant decât se anunța a fi, chiar dramatic, de fapt.

- Da, m-a izbit ca fiind întrucâtva neobișnuit.
- Ele dispar adesea înainte de ceremonie și ocazional în timpul lunii de miere, dar nu-mi pot aminti de nimic atât de prompt. Te rog, dă-mi detaliile.

- Te avertizez că acestea sunt foarte incomplete.

- Poate le putem face mai puțin astfel.

- Așa cum sunt, acestea sunt oferite într-un singur articol dintr-un ziar de dimineață de ieri, pe care ți-l voi citi. Este intitulat „O întâmplare ciudată la o nuntă aristocrată”.

„Familia lordului Robert St. Simon a fost pradă celei mai mari consternări datorită evenimentelor ciudate și dureroase care au avut loc la nunta acestuia. Ceremonia, așa cum a fost anunțat succint în ziarele de ieri, avusese loc în dimineața dinainte; dar numai acum a devenit posibil să confirmăm zvonurile ciudate care s-au vehiculat cu atâta insistență. În ciuda încercărilor prietenilor de a impune tăcerea, atenția publicului a fost într-atât de mult atrasă de acest subiect că nu poate servi la nimic bun să ne prefacem că ignorăm ceea ce a devenit un subiect obișnuit de conversație.

Ceremonia, care a fost oficiată la St. George, în piața Hanovra, a fost una foarte discretă, nefiind prezenți decât tatăl miresei, domnul AloysiusDoran, ducesa de Balmoral, lordul Backwater, lordul Eustace și lady Clara St. Simon (fratele și sora mirelui), și lady Alicia Whittington. Toți participanții s-au îndreptat după-aceea spre casa domnului AloysiusDoran din Lancaster Gate, unde a fost pregătită masa. Se pare că o femeie, al cărei nume nu a fost stabilit, a provocat un mic incident, încercând să pătrundă în casă după ceremonie, susținând că avea niște pretenții justificate în privința lordului St. Simon. Aceasta a putut fi scoasă afară de majordom și valet numai după o scenă dureroasă și îndelungată. Mireasa, care din fericire a intrat în casă înainte de această întrerupere neplăcută, se așezase la masă cu restul comensalilor, când s-a plâns de o indispoziție bruscă și s-a retras în camera sa. Absența sa prelungită provocând comentarii, tatăl său s-a dus după ea, dar a fost înștiințat de cameristă că aceasta urcase în camera sa numai pentru o clipă, pentru a lua o manta și o bonetă, repezindu-se apoi în hol. Unul din valeți a declarat că a văzut o doamnă plecând, care era îmbrăcată astfel, dar a refuzat să-și închipuie că este stăpâna lui, crezând că aceasta se afla împreună cu ceilalți. Văzând că fiica sa a dispărut, domnul AloysiusDoran împreună cu mirele au intrat imediat în legătură cu poliția, și au fost făcute niște

investigații foarte serioase, care vor duce probabil la elucidarea rapidă a acestei povești foarte neobișnuite. Însă, până astă-noapte târziu, nu apăruse nici un indiciu referitor la locul unde se află doamna dispărută. Există zvonuri că ar fi ceva murdar în toate acestea, și se spune că poliția a arestat femeia care provocase scandalul inițial, crezând că din gelozie sau vreun alt motiv aceasta ar fi putut fi implicată în ciudata dispariție a miresei.”

- Și asta-i tot?

- Mai există doar o mică specificare într-un alt ziar de dimineață, dar este una relevantă.

- Iar aceasta este...

- Că domnișoara Flora Miliar, doamna care a provocat scandalul, a fost de fapt arestată. Se pare că a fost înainte dansatoare la Allegro, și că îl cunoștea pe mire de ceva ani. Nu există alte detalii, și întregul caz este acum în mâinile noastre, în măsura în care a fost prezentat în presă.

- Și pare a fi un caz extrem de interesant. Nu l-aș fi ratat pentru nimic în lume. Dar se aude clopoțelul sunând, Watson, și întrucât ceasul arată câteva minute după ora patru, nu am nici o îndoială că acesta se va dovedi a fi nobilul nostru client. Nici nu te gândeai să pleci, Watson, căci țin foarte mult să am un martor, fie și numai ca să verifiche că rețin corect faptele.

- Lordul Robert St. Simon, a anunțat valetul nostru, deschizând larg ușa.

A intrat un domn cu o față plăcută și palidă, de om cultivat, cu un nas mare și poate cu o oarecare iritare în jurul gurii, și având privirea sigură, limpede a unui om care făcea parte din tagma celor care comandă și sunt ascultați. Maniera sa era energică, și totuși înfățișarea sa de ansamblu lăsa o impresie nepotrivită de bătrânețe, căci era ușor adus de spate, iar genunchii i se îndoiau când mergea. Atunci când și-a scos pălăria foarte încrețită, am putut vedea că părul său de asemenea era încărunțit pe la margini și rărit pe creștetul capului. În ceea ce privește îmbrăcămintea lui, era foarte îngrijită, fiind aproape spilcuită, cu un guler înalt, o redingotă neagră, o vestă albă, mănuși galbene, pantofi de piele și jambiere de culoare deschisă. A înaintat încet în cameră, întorcându-și capul de la stânga la dreapta, și balansându-și în mână dreaptă șnurul care îi ținea ochelarii de aur.

- Bună ziua, lordule St. Simon, i-a spus Sherlock Holmes, ridicându-se și făcând o plecăciune. Vă rog să vă așezați pe scaunul de

nuiele. Acesta este prietenul și colegul meu, doctorul Watson. Trageți-vă puțin mai spre foc, și vom vorbi despre toate astea.

- O poveste extrem de dureroasă pentru mine, așa cum vă puteți cu ușurință imagina, domnule Holmes. Am fost rănit adânc. Înțeleg că dumneavoastră ați rezolvat deja câteva cazuri delicate de acest gen, domnule, deși presupun că nu se refereau la aceeași clasă socială.

- Nu, cobor.

- Nu înțeleg.

- Ultimul meu client de acest fel a fost un rege.

- O, realmente! N-am știut. Și care rege?

- Regele Scandinaviei.

- Ce! Și-a pierdut soția?

- Puteți înțelege, i-a spus Holmes afabil, că aplic în privința afacerilor celorlalți clienți ai mei același secret pe care vi-l promit și dumneavoastră în cazul ce vă privește.

- Firește! Foarte corect! Foarte corect! Îmi cer, realmente, scuze. În ceea ce privește cazul meu, sunt gata să vă ofer orice informații care vă pot fi de ajutor pentru a vă forma o opinie.

- Mulțumesc, am aflat deja tot ceea ce a fost publicat, nimic în plus. Presupun că pot să-l consider corect, acest articol, de exemplu, referitor la dispariția miresei.

Lordul St. Simon a aruncat o privire peste el.

- Da, este corect, într-o anumită măsură.

- Dar necesită multe informații suplimentare înainte ca cineva să poată să-și facă o părere. Cred că pot obține cel mai direct datele de care am nevoie punându-vă întrebări.

- Vă rog s-o faceți.

- Când ați întâlnit-o pentru prima oară pe domnișoara HattyDoran?

- Acum un an, în San Francisco.

- Călătoreți în Statele Unite?

- Da.

- V-ați logodit atunci?

- Nu.

- Dar erați prieteni?

- Mă amuza compania ei și ea a observat acest lucru.

- Tatăl ei este foarte bogat?

- Se spune că este cel mai bogat om de pe coasta Pacificului.

- Și cum și-a făcut averea?

- Din minerit. Nu avea nimic acum câțiva ani. Apoi a găsit aur, l-a investit și a progresat foarte rapid.

- Acuma care este propria dumneavoastră impresie privind caracterul tinerei doamne, a soției dumneavoastră?

Nobilul și-a balansat ochelarii puțin mai repede, uitându-se fix la foc.

- Vedeți, domnule Holmes, a spus el, soția mea împlinise douăzeci de ani până când tatăl ei să devină bogat. În tot acel timp se mișca liberă prin tabăra de la mine, hoinărea prin pădure sau munți, astfel încât a fost educată mai degrabă de natură decât de un profesor. Este ceea ce numim în Anglia un băiețoi, cu o natură puternică, sălbatică și liberă, neîncătușată de nici un fel de tradiții. Este impetuoasă, vulcanică, așa putea spune. Ia decizii rapide, pe care le pune fără teamă în practică. Pe de altă parte, nu i-aș fi dat numele pe care am onoarea sa-l port, a tușit scurt și demn, dacă nu aș fi considerat-o ca fiind o femeie nobilă în străfundul său. Cred că este capabilă de un sacrificiu eroic și că i-ar repugna orice lucru necinstit.

- Aveți fotografia sa?

- Am adus-o cu mine.

A deschis un medalion și ne-a arătat fața unei femei foarte frumoase. Nu era o fotografie ci o miniatură din fildeș, iar artistul a evidențiat cu mare precizie părul negru și lucios, ochii întunecați și mari și gura fină. Holmes s-a uitat lung și atent la ea. Apoi a închis medalionul și i l-a dat înapoi lordului St. Simon.

- Tânăra doamnă a venit apoi la Londra și v-ați întâlnit din nou?

- Da, tatăl ei a adus-o când înalta societate se afla în Londra. Am întâlnit-o de câteva ori, ne-am logodit și ne-am căsătorit.

- Din câte înțeleg, a avut o zestre considerabilă?

- O zestre frumoasă. Nu mai mult decât se obișnuiește în familia mea.

- Iar aceasta vă rămâne, firește, întrucât căsătoria a avut loc?

- Realmente n-am făcut nici un fel de investigații în această privință.

- Firește că nu. Ați văzut-o pe domnișoara Doran în ziua dinaintea nunții?

- Da.

- Era într-o dispoziție bună?

- N-a fost niciodată într-una mai bună. Continua să vorbească despre ce ar trebui să facem în viitor.

- Așa! Aceasta este foarte interesant. Iar în dimineața nunții?
- A fost cât se poate de veselă, cel puțin până după ceremonie.
- Și atunci ați observat vreo schimbare la ea?

- Păi, ca să vă spun adevărul, am văzut primele semne pe care le-am observat vreodată că avea un temperament puțin impulsiv. Incidentul a fost însă prea neînsemnat pentru a fi povestit și nu poate avea nici o însemnătate pentru caz.

- Vă rog să ni-l povestiți, cu toate acestea.

- O, este pueril. Și-a scăpat buchetul când mergeam spre sacristie. Trecea pe lângă rândul din față la momentul respectiv, iar acesta a căzut acolo. A fost o întrerupere de o clipă, însă domnul de acolo i l-a înapoiat și nu părea să se fi stricat în cădere. Totuși, când i-am vorbit de asta mi-a răspuns abrupt; iar în trăsura pe drumul spre casă părea a fi disproporționat de tulburată din pricina aceluia incident neînsemnat.

- Chiar așa! Spuneți că un domn se afla în primul rând. Atunci erau prezente și alte persoane?

- O, da. Este imposibil să le ții la distanță când biserica este deschisă.

- Acest domn nu era cumva unul din prietenii soției dumneavoastră?

- Nu, nu. Îl numesc domn din curtoazie, însă era o persoană care arăta cât se poate de comun. N-am remarcat cum arăta. Dar realmente cred că ne îndepărtăm prea mult de subiect.

- Doamna St. Simon, atunci, s-a întors de la cununie într-o dispoziție mai puțin veselă decât aceea pe care o avea la plecare. Ce a făcut când s-a întors în casa tatălui său?

- Am văzut-o conversând cu camerista ei.

- Și cine este camerista ei?

- Se numește Alice. Este americană și a venit cu ea din California.

- O servitoare căreia i se destăinuie?

- Un pic prea mult. Mi s-a părut că stăpâna ei îi permite să-și ia mari libertăți. Totuși, firește, în America lucrurile acestea sunt văzute diferit.

- Cât timp a vorbit cu Alice?

- O, câteva minute. Aveam alte lucruri la care trebuia să mă gândesc.

- Nu ați auzit ce-și spuneau?

- Doamna St. Simon a spus ceva despre „a prelua ilegal un teren” Obişnuia să folosească un limbaj de acest fel. Nu ştii la ce se referea.

- Jargonul american este uneori foarte expresiv. Şi ce a făcut soţia dumneavoastră când a terminat de vorbit cu servitoarea ei?

- A intrat în camera unde se servea masa.

- La braţul dumneavoastră?

- Nu, singură. Era foarte independentă în detalii de acest fel. Apoi, după ce a stat cam zece minute, s-a ridicat grăbită, a mormăit câteva scuze şi a părăsit încăperea. Nu s-a mai întors vreodată.

- Dar această servitoare, Alice, după câte înţeleg, mărturiseşte că doamna a mers în camera ei, a îmbrăcat o manta peste rochia de mireasă, şi-a pus boneta şi a ieşit.

- Exact. Şi după aceea a fost văzută plimbându-se prin Hyde Park cu Flora Miliar, o femeie care este acum arestată şi care provocase deja un scandal în casa domnului Doran în acea dimineaţă.

- A, da. Aş dori câteva amănunte referitoare la această tânără doamnă şi relaţiile dumneavoastră cu ea.

Lordul St. Simon a dat din umeri şi a ridicat din sprâncene.

- Am fost prieteni timp de câţiva ani aş putea spune prieteni foarte buni. Obişnuia să lucreze la Allegro. Am tratat-o cu generozitate, prin urmare n-avea nici un motiv bine întemeiat să se plângă de mine, dar ştiţi cum sunt femeile, domnule Holmes. Flora era o persoană dulce, dar extrem de impulsivă şi devotată mie. Mi-a scris nişte scrisori teribile când a auzit că urma să mă căsătoresc, şi ca să vă spun adevărul, motivul pentru care mi-am celebrat căsătoria atât de discret este că mi-a fost teamă de un scandal în biserică. A venit la uşa domnului Moran imediat după ce ne-am întors, şi a încercat să pătrundă înăuntru, rostind nişte expresii foarte jignitoare la adresa soţiei mele şi chiar ameninţând-o, însă am prevăzut posibilitatea unui astfel de lucru, şi am chemat doi poliţişti în haine civile care au scos-o în curând afară. S-a liniştit când a văzut că nu avea nici un rost să provoace un scandal.

- Soţia dumneavoastră a auzit toate acestea?

- Nu, slavă cerului, nu le-a auzit.

- Şi a fost văzută plimbându-se cu această femeie după aceea?

- Da. Aceasta este ceea ce domnul Lestrade de la Scotland Yard consideră ca fund atât de grav. Se presupune că Flora a atras-o pe soţia mea afară şi i-a întins o capcană teribilă.

- Păi, este o presupuziţie posibilă.

- Și dumneavoastră credeți asta?

- Nu, am spus că este una probabilă. Dar dumneavoastră înșivă nu o considerați drept probabilă?

- Nu cred că Flora ar fi capabilă să facă rău nici măcar unei muște.

- Totuși, gelozia este o ciudată transformatoare de caractere. Vă rog să-mi spuneți care este teoria dumneavoastră referitoare la ceea ce s-a întâmplat.

- Ei bine, realmente, am venit să caut o teorie, nu să avansez una. V-am dat toate faptele. Totuși, întrucât mă întrebați, vă pot spune că mi-a trecut prin cap ca fiind posibil ca tulburarea pricinuită de această poveste, conștientizarea faptului că făcuse un pas social atât de imens să fi avut efectul de a provoca o tulburare nervoasă.

- Pe scurt, credeți că a înnebunit dintr-odată?

- Păi, într-adevăr, când iau în considerare faptul că a întors spatele, nu o să spun mie, dar la atâtea lucruri la care multe au aspirat fără succes, nu pot s-o explic în nici un alt mod.

- Ei bine, cu siguranță aceasta este de asemenea o ipoteză posibilă, a spus Holmes, zâmbind. Și acuma, lordule St. Simon, cred că am aproape toate datele necesare. Pot să vă întreb dacă ați fost plasat la masă astfel încât puteați vedea pe fereastră?

- Puteam vedea cealaltă parte a drumului și parcul.

- Așa. Atunci nu cred că e necesar să vă rețin mai mult. O să vă țin la curent.

- Sper să fiți atât de norocos încât să rezolvați această problemă, a spus clientul nostru, ridicându-se.

- Am rezolvat-o.

- Ei! Ce ați spus?

- Spun că am rezolvat-o.

- Atunci unde se afla soția mea?

- Acesta este un detaliu pe care o să-l aflu repede.

Lordul St. Simon a scuturat din cap.

- Mi-e teamă că ar fi necesare niște minți mai înțelepte decât a dumneavoastră sau a mea, a remarcat el, și, făcând o plecăciune maiestuoasă și demodată, a plecat.

- Este foarte amabil din partea lordului St. Simon să-mi onoreze mintea punând-o pe aceeași treaptă cu a sa, a spus Sherlock Holmes, râzând. Cred că o să beau un whisky cu sifon și o să fumez un trabuc

după tot acest interogatoriu. Am ajuns la niște concluzii în privința cazului înainte ca clientul nostru să apară aici.

- Dragul meu Holmes!

- Am însemnări referitoare la cazuri similare, deși nici unul, așa cum am remarcat înainte, nu a fost așa de prompt. Toată examinarea mea a servit la a-mi transforma presupuziția în certitudine. Dovezile indirecte sunt ocazional foarte convingătoare, ca și atunci când găsești un păstrăv în lapte, ca să citez exemplul lui Thoreau.

- Dar am auzit tot ceea ce ai auzit și tu.

- Fără să cunoști însă cazurile anterioare care mă ajută atât de mult. A existat cu câțiva ani în urmă un caz similar în Aberdeen, și ceva foarte asemănător în Munchen în anul de după încheierea războiului dintre Franța și Prusia. Este unul dintre aceste cazuri, dar, hei, iată-l pe Lestrade! Bună ziua, Lestrade! O să găsești un pahar pe bufet și trabuce în cutie.

Detectivul oficial era îmbrăcat într-o haină scurtă de postav și avea un fular la gât, ceea ce îi dădea hotărât o înfățișare marinărească, iar în mână ținea o geantă neagră de pânză. Cu un salut scurt, s-a așezat și și-a aprins trabucul care îi fusese oferit.

- Ce mai e nou? l-a întrebat Holmes cu un licăr în ochi. Arăți nemulțumit.

- Și mă simt astfel. Din cauza acestui caz infernal referitor la căsătoria lui St. Simon. Nu pot să înțeleg nimic din această poveste.

- Realmente! Mă surprinzi.

- Cine a mai auzit vreodată de o afacere atât de complicată? Fiecare indiciu pare a-mi scăpa printre degete. Am lucrat la asta toată ziua.

- Și se pare că asta te-a udat foarte tare, i-a spus Holmes, atingând mâneca scurtei de postav.

- Da, am dragat Serpentine.

- Pentru Dumnezeu, în ce scop?

- Pentru a căuta trupul doamnei St. Simon.

Sherlock Holmes s-a aplecat pe spate pe scaunul său și a râs cu poftă.

- Ai dragat și bazinul fântâniei din Piața Trafalgar? l-a întrebat.

- De ce? Ce vrei să spui?

- Pentru că ai avea tot atâtea șanse s-o găsești pe această doamnă într-unul ca și într-altul.

Lestrade i-a aruncat o privire mânioasă:

- Presupun că știi totul despre asta, a mârâit el.
- Păi, de abia ce am auzit faptele, dar sunt elucidat.
- O, chiar așa! Atunci crezi că Serpentine nu joacă nici un rol în asta?

- Cred că este foarte puțin probabil.

- Atunci poate vei fi atât de amabil să-mi explici și mie cum se face că am găsit astea acolo? A deschis geanta în timp ce vorbea, și a aruncat pe podea o rochie de mireasă de moar, o pereche de pantofi albi de satin, o coroniță de mireasă și un văl, toate decolorate și îmbibate de apă. Uite, a spus el, punând o verighetă nouă deasupra grămezii. Iată o mică dificultate pe care trebuie să o rezolvați, maestre Holmes.

- O, realmente!, a spus prietenul meu, scoțând rotocoale albastre din trabuc. Le-ai scos din Serpentine?

- Nu. Au fost găsite plutind în apropierea malului, de către un paznic al parcului. Au fost identificate ca fiind hainele acesteia, și mi se pare că dacă hainele erau acolo, corpul nu putea fi mult mai departe.

- Prin același raționament strălucit, corpul oricărui om trebuie să se găsească în apropierea garderobei. Și spune-mi te rog la ce speri să ajungi cu toate astea?

- La niște dovezi care să o implice pe Flora Miliar în dispariția doamnei.

- Mi-e teamă că îți va fi dificil.

- Chiar așa, acum?, a strigat Lestrade înciudat întrucâtva. Mi-e frică, Holmes, că nu ești foarte practic cu deducțiile și inferențele tale. Ai făcut două gafe în tot atâtea minute. Această rochie o implică pe domnișoara Flora Miliar.

- Și cum?

- Rochia are un buzunar. În buzunar se află un portvizit. În portvizit este un bilet. Și iată acest bilet. L-a aruncat pe masă, în fața lui. Ascultă aici: „O să mă vezi când totul va fi gata. Vino imediat. F.H.M.” Acum teoria mea a fost de la început că doamna St. Simon a fost ademenită undeva de Flora Miliar, și că aceasta, fără îndoială împreună cu niște complici, este responsabilă de dispariția ei. Aici, semnat chiar cu inițialele ei, se află biletul care a fost cu certitudine strecurat discret în mâna victimei la ușă, și care a momit-o în raza lor de acțiune.

- Foarte bine, Lestrade, i-a spus Holmes, râzând. Ești realmente foarte fin. Lasă-mă să-l văd. A ridicat hârtia apatic, însă aceasta i-a

atras imediat atenția, și a scos un mic strigăt de satisfacție. Acesta este într-adevăr important, a spus el.

- Ha! Așa crezi?

- Extrem de important, te felicit călduros.

Lestrade s-a ridicat triumfător și și-a aplecat capul să se uite.

- Păi, a țipat el ascuțit, te uiți pe partea cealaltă a hârtiei!

- Din contră, aceasta este partea care ne trebuie.

- Partea care ne trebuie? Ești nebun! Iată biletul scris cu creionul aici.

- Iar pe cealaltă parte este ceea ce pare a fi un fragment dintr-o notă de plată de la hotel, care mă interesează foarte mult.

- Dar nu e nimic important. M-am uitat la ea înainte, a spus Lestrade.

„Patru octombrie, camera 8 șilingi, micul dejun 2 șilingi și 6 pence, cocktail 1 șiling, prânz 2 șilingi și 6 pence, un pahar de sherry 8 pence.” Nu văd nimic în asta.

- Foarte probabil nu. Cu toate acestea este foarte important. În ceea ce privește biletul, și acesta este important, sau cel puțin inițialele sunt astfel, prin urmare te felicit încă o dată.

- Am pierdut destul timp, a spus Lestrade, ridicându-se. Cred în munca susținută și nu în a sta la gura focului și a urzi teorii sofisticate. Bună ziua, domnule Holmes, și o să vedem care îi dă primul de capăt.

A strâns hainele, le-a aruncat în geantă, și s-a îndreptat spre ușă.

- Numai încă o sugestie, Lestrade, a rostit târăgănat Holmes, înainte ca rivalul său să dispară; o să-ți spun soluția corectă a problemei: doamna St. Simon este un mit. Nu există și nu a existat vreodată o astfel de persoană.

Lestrade s-a uitat trist la tovarășul meu. Apoi s-a întors spre mine, și-a ciocănit fruntea de trei ori, a dat solemn din cap, și s-a îndepărtat grăbit.

De abia ce închisese ușa în spatele lui că Holmes s-a ridicat să-și ia mantaua.

- Există ceva în ce spune acest individ despre munca în aer liber, a remarcat el, deci cred, Watson, că trebuie să te las cu ziarele tale un timp.

Era trecut de cinci când Holmes a plecat, dar n-am rămas prea mult timp singur, căci după o oră a sosit trimisul unui bucătar cu o cutie mare și plată. A despachetat-o cu ajutorul unui tânăr pe care îl adusesse cu el și, spre marea mea uimire, au fost puse pe masa de

măhon a modestei noastre locuințe mâncărurile pentru un supeu rece cât se poate de epicureic. Erau două perechi de sitari, un fazan, o plăcintă cu pate de ficat și niște sticle vechi, acoperite de pânze de păianjen. După ce au înșirat toate aceste delicatese, cei doi vizitatori ai mei și-au luat tălpășița, ca și spiritele din o mie și una de nopți, fără să dea vreo explicație cu excepția faptului că totul fusese plătit și că mâncarea fusese comandată la această adresă.

Puțin înainte de ora nouă, Sherlock Holmes a pășit vioi în cameră. Trăsăturile sale erau serioase, dar avea o lumină în privire care m-a făcut să mă gândesc că a ajuns la niște concluzii deloc dezamăgitoare.

- Au pus, prin urmare, masa, a spus el, frecându-și mâinile.

- Se pare că aștepți companie. Au pus masa pentru cinci persoane.

- Da, cred că putem avea ceva vizitatori, a spus el. Sunt surprins că lordul St. Simon nu a sosit încă. Ha! Cred că îi aud acum pașii pe scări.

Era într-adevăr vizitatorul nostru din acea după-amiază, care s-a năpustit înăuntru, legănându-și ochelarii mai puternic decât niciodată, cu o expresie foarte agitată pe trăsăturile sale aristocrate.

- Mesagerul meu v-a găsit atunci?, l-a întrebat Holmes.

- Da, și mărturisesc că mesajul dumneavoastră m-a șocat peste măsură. Aveți dovezi solide pentru ceea ce afirmați?

- Cele mai solide posibil.

Lordul St. Simon s-a prăbușit pe un scaun, și și-a trecut mâna peste frunte.

- Ce va spune ducele, a murmurat el, când va auzi că un membru al familiei a fost supus unei astfel de umilințe.

- Este pur și simplu un accident. Nu pot susține că există vreo umilință.

- A, dumneavoastră priviți aceste lucruri din alt punct de vedere.

- Nu văd ca cineva să poarte vreo vină. Nu prea văd cum altcumva ar fi putut proceda doamna, deși metoda abruptă de a o face este fără îndoială regretabilă. Neavând mamă, n-a avut pe nimeni care s-o sfătuiască într-o astfel de criză.

- A fost o ofensă, domnule, o ofensă în public, a spus lordul St. Simon, bătând cu degetele în masă.

- Trebuie să fiți indulgent cu această biată fată, care s-a aflat într-o situație atât de fără precedent.

- N-o să fiu indulgent. Sunt realmente foarte furios și am fost tratat rușinos.

- Cred că am auzit sunetul clopoțelului, a spus Holmes. Da, se aud pași pe scări. Dacă nu vă pot convinge să priviți lucrurile cu mai multă îngăduință, lordule St. Simon, am adus cu mine un avocat care poate avea mai mult succes. A deschis ușa, și a poftit înăuntru o doamnă și un domn. Lordule St. Simon, a spus el, permiteți-mi să vă fac cunoștință cu domnul și doamna Francis HayMoulton. Cred că pe doamna o cunoașteți deja.

La vederea acestor noi veniți, clientul nostru a sărit de pe scaun, rămânând foarte drept, cu ochii lăsați și mâna la pieptul redingotei, întruchiparea vie a demnității jignite. Doamna a făcut rapid un pas înainte și i-a întins mâna, dar acesta a refuzat să-și ridice privirea. Era poate mai bine pentru hotărârea sa, căci fața ei rugătoare era una căreia îți era greu să-i rezisti.

- Ești mânios, Robert, a spus ea. Ei bine, bănuiesc că ai toate motivele.

- Te rog nu-ți cere scuze, i-a spus lordul St. Simon amar.

- O, da, știi că te-am tratat realmente rău și că ar fi trebuit să-ți vorbesc înainte de a pleca. Dar am fost extrem de speriată și din momentul în care l-am văzut pe Frank din nou aici pur și simplu n-am mai știut ce făceam sau spuneam. Mă mir că nu am căzut și leșinat chiar acolo în fața altarului.

- Doamnă Moulton, poate doriți ca prietenul meu și cu mine să plecăm din cameră până când explicați toate aceste lucruri?

- Dacă pot să-mi exprim părerea, a remarcat domnul necunoscut, am avut deja prea multe secrete în această poveste. În ceea ce mă privește, aș dori ca întreaga Europă și Americă să audă adevărul despre ceea ce s-a petrecut.

Era un bărbat scund, vânos, ars de soare, spân, cu o față ascuțită și o manieră energetică.

- Atunci o să vă spun povestea noastră chiar acum, a spus doamna. Frank și cu mine ne-am cunoscut în 1884 în tabăra lui Mequire, în apropiere de Munții Stâncoși, unde tata primise un lot în concesiune. Ne-am logodit, Frank și cu mine; dar apoi într-o bună zi tata a dat de un zăcământ bogat și a făcut o grămadă de bani, în timp ce bietul Frank a primit un lot cu un zăcământ epuizat și a rămas fără nimic. Cu cât tata devenea mai bogat, cu atât Frank sărăcea mai mult; prin urmare, în cele din urmă, tata nu a mai vrut să audă de logodnă și

m-a luat cu el la Frisco. Frank n-a vrut însă să renunțe la mâna mea, deci m-a urmat acolo, și ne-am întâlnit fără ca tata să știe ceva. Doar l-ar fi înfuriat să afle, prin urmare pur și simplu am aranjat singuri lucrurile. Frank spunea că o să meargă să facă și el bani și nu se va întoarce să mă ceară până când nu va avea tot atât de mulți bani ca și tata. Deci i-am promis să-l aștept până la capăt, și m-am angajat să nu mă mărit cu nimeni altcineva atâta vreme cât trăia. De ce să nu ne căsătorim imediat, a spus el, și astfel o să mă simt sigur în privința ta; și nu o să pretind să fiu soțul tău până nu mă întorc? Ei bine, am discutat despre asta și am aranjat lucrurile atât de frumos, având un preot care să ne cunune, așa că am făcut-o chiar atunci; iar apoi Frank a plecat să facă avere, iar eu m-am întors la tata.

Următoarea veste pe care am auzit-o despre Frank a fost că se afla în Montana, iar apoi că a mers să prospecteze în Arizona, iar apoi am auzit că era în New Mexico. După asta a apărut o lungă poveste în ziar cum tabăra prospectorilor a fost atacată de indienii apași, iar numele lui Frank se afla printre cei uciși. Am leșinat ca moartă, și am fost foarte bolnavă luni la rând. Tata a crezut că aveam vreo boală și m-a luat la jumătate din doctorii din Frisco. N-am auzit nici o știre vreun an sau mai mult, astfel încât nu m-am mai îndoit că Frank murise. Apoi lordul St. Simon a venit la Frisco și am plecat la Londra, și căsătoria a fost aranjată, iar tata era foarte mulțumit, însă eu am simțit tot timpul că nici un bărbat de pe acest pământ nu putea să-l înlocuiască vreodată în inima mea pe bietul meu Frank.

Totuși, dacă m-aș fi căsătorit cu lordul St. Simon, firește că mi-aș fi făcut datoria față de el. Nu putem iubi la comandă, dar putem să acționăm așa cum vrem. Am mers cu el la altar cu intenția de a-i deveni o soție pe cât de bună puteam. Dar vă puteți închipui ce am simțit când, exact când ajunsesem în dreptul altarului, m-am uitat înapoi și l-am văzut pe Frank stând și privindu-mă din primul rând de bănci. La început am crezut că era fantoma lui; dar când m-am uitat din nou, se afla încă acolo cu un fel de întrebare în ochi, ca și cum ar fi vrut să știe dacă eram bucuroasă sau tristă să-l văd. Mă mir că nu am căzut. Știu că totul se învârtea în jurul meu, și auzeam cuvintele preotului doar ca zumzăitul unei albine. Nu știam ce să fac. Trebuia să opresc slujba și să fac o scenă în biserică? M-am uitat din nou la el și părea să știe ce gândeam, căci a ridicat degetul la buze ca să-mi spună să tac. Apoi l-am văzut scriind ceva pe o bucățică de hârtie, și am știut că îmi scria un bilet. Pe când treceam pe lângă banca lui pe drumul spre ieșire mi-am

scăpat buchetul în dreptul lui, și atunci când mi-a returnat florile mi-a strecurat bilețelul în mână. Era doar un rând cerându-mi să-l întâlnesc când o să-mi facă semn s-o fac. Firește, nu m-am îndoit nici un singur moment că prima mea datorie era față de el, și mă hotărâsem să fac orice mi-ar fi cerut.

Când m-am întors, i-am spus de asta cameristei mele care îl știa din California și care i-a fost întotdeauna prietenă, i-am poruncit să nu spună nimic, ci să împacheteze câteva lucruri și să-mi pregătească mantaua. Știu că ar fi trebuit să-i vorbesc lordului St. Simon, dar îmi era îngrozitor de greu în fața mamei sale și a tuturor acelor fețe simandicoase. M-am hotărât să fug și să explic mai târziu. N-am stat nici zece minute la masă când l-am văzut pe Frank pe fereastră pe cealaltă parte a drumului. Mi-a făcut semn și apoi a început să se plimbe prin parc. M-am strecurat afară, m-am îmbrăcat și l-am urmat. A apărut o femeie spunându-mi ceva despre lordul St. Simon.

Din puținul pe care l-am auzit, mi s-a părut că acesta avea și el un secret dinainte de căsătorie, însă am reușit să scap de ea, și în curând l-am ajuns pe Frank. Ne-am urcat împreună într-o birjă și aceea a fost căsătoria mea adevărată, după toți acești ani de așteptare. Frank a fost prizonier la apași, a scăpat, a venit la Frisco, a aflat că îl credeam mort și am plecat în Anglia, m-a urmat acolo, și în cele din urmă m-a găsit, exact în dimineața celei de-a doua mele căsătorii.

- Am aflat dintr-un ziar, a explicat americanul, era menționat numele și biserica, dar nu și unde locuia doamna.

- Apoi am avut o discuție despre ceea ce trebuia să facem, iar Frank s-a pronunțat în favoarea mărturisirii, dar eu eram atât de rușinată de toate astea că simțeam că mi-ar fi plăcut să dispar și să nu-i mai văd pe nici unul din nou doar să-i trimit poate un rând lui tata să-i înștiințez că eram în viață. Mă îngrozea să mă gândesc la toți acei lorzi și doamne așezați în jurul mesei și așteptându-mă să mă întorc. Prin urmare, Frank a luat hainele și lucrurile mele de mireasă și a făcut o legăturică, și ca să nu pot fi descoperită, le-a aruncat undeva unde nimeni nu le putea găsi. Probabil am fi plecat mâine la Paris, dacă acest bun domn Holmes nu ne-arfi vizitat în această seară, deși nu pot să-mi închipui cum ne-a găsit, arătându-ne foarte clar și amabil că eu nu aveam dreptate și că Frank avea, și că am fi greșit rămânând atât de secreți. Apoi s-a oferit să ne dea o șansă să vorbim cu lordul St. Simon singur, prin urmare am venit imediat aici. Acuma, Robert, ai auzit totul

și regret foarte mult dacă te-am făcut să suferi, și sper că nu ai o părere foarte proastă despre mine.

Lordul St. Simon nu a renunțat nicidecum la atitudinea sa rigidă, ci a ascultat această lungă poveste cu sprâncenele încruntate și buzele strânse.

- Scuzați-mă, a spus el, dar nu-mi stă în obicei să-mi discut viața intimă în public.

- Atunci n-o să mă ierți? Nu o să-mi dai mâna înainte de plecare?

- O, firește, dacă asta vă poate face plăcere.

I-a întins mâna, strângând-o cu răceală pe a ei.

- Am sperat, a sugerat Holmes, că o să ni vă alăturați la o cină amicală.

- Cred că-mi cereți puțin prea mult, a răspuns lordul. Pot fi obligat să accept aceste evenimente recente, dar nu vă puteți aștepta să mă bucur de ele. Cred că, având permisiunea dumneavoastră, o să vă doresc tuturor noapte bună. Ne-a cuprins pe toți într-o plecăciune largă, și a ieșit mândru din cameră.

- Atunci sper că măcar dumneavoastră mă veți onora cu compania, a spus Sherlock Holmes. Este întotdeauna o plăcere să întâlnești un american, domnule Moulton, căci fac parte dintre aceia care cred că nebunia unui monarh și greșelile unui ministru din anii trecuți nu vor împiedica copiii noștri să devină într-o bună zi cetățeni ai aceleiași țări mari, sub un steag ce va fi un sfert din drapelul britanic cu stele și dungii.

- Cazul a fost unul interesant, a remarcat Holmes, după ce vizitatorii noștri au plecat, pentru că arată foarte clar cât de simplă poate fi explicația unei povești care la prima vedere pare a fi aproape inexplicabilă. Nimic nu poate fi mai firesc decât înșiruirea de evenimente povestite de această doamnă, și nimic mai ciudat decât rezultatul, atunci când este văzut, de exemplu, de Lestrade de la Scotland Yard.

- Deci tu nu ai greșit deloc?

- De la început, mi-au fost clare două lucruri, primul că doamna a fost cât se poate de dornică să participe la ceremonia de căsătorie, celălalt că s-a căit de asta la câteva minute după ce s-a întors acasă. Deci, evident se întâmplase ceva în timpul dimineții, care a făcut-o să-și schimbe părerea. Ce anume a putut fi? Nu putea să fi vorbit cu nimeni când ieșise, căci a fost însoțită de mire. Atunci văzuse pe cineva? Dacă da, trebuia să fi fost cineva din America, căci petrecuse un

timp atât de scurt în această țară că n-ar fi putut întâlni pe cineva care să exercite o influență atât de puternică asupra ei ca doar simpla lui vedere s-o fi făcut să-și schimbe complet planurile.

Vezi, prin urmare, că am ajuns deja, printr-un proces de excludere, la ideea că putea să fi văzut un american. Apoi cine putea fi acest american, și de ce avea o influență atât de mare asupra ei? Putea fi un iubit; putea fi un soț. Știam că și-a petrecut tinerețea în mijlocul unor scene violente și în condiții ciudate. Ajunsesem până în acest punct înainte de a auzi măcar povestea lordului St. Simon. Când ne-a povestit de bărbatul din primul rând, de schimbarea din atitudinea miresei, de o modalitate atât de simplă de a primi un bilet ca scăparea unui buchet, de recursul ei la camerista căreia îi împărtășea secretele, și de aluzia ei foarte semnificativă la obținerea ilegală a unui lot, care în limbajul prospectorilor înseamnă a intra în posesia unui lucru la care are dreptul o altă persoană, întreaga situație mi-a devenit absolut clară. A plecat cu un bărbat, iar acel bărbat era fie iubitul, fie soțul ei dinainte, șansele fiind în favoarea celei de-a doua posibilități.

- Și cum i-ai putut găsi?

- Ar fi putut fi dificil, dar amicul Lestrade dispunea de informații de valoare cărora nu era conștient. Inițialele erau firește de cea mai mare importanță, dar a fost și mai valoros de aflat că într-o săptămână acesta și-a plătit nota la unul dintre cele mai selecte hoteluri din Londra.

- Cum ți-ai dat seama că era select?

- Datorită prețurilor. Opt șilingi pentru un pat și opt pence pentru un pahar de sherry îmi indicau că era vorba de unul din cele mai scumpe hoteluri. Nu există multe în Londra care au asemenea prețuri. Într-al doilea pe care l-am vizitat pe aleea Northumberland am aflat, cercetând registrul, că Francis H. Moulton, un domn american, plecase doar cu o zi înainte și, uitându-mă la ce a consumat, am întâlnit lucrurile pe care le văzusem în nota de plată. Se menționa ca scrisorile sale să fie trimise în Piața Gordon, nr.226; prin urmare, am luat-o într-acolo și, fiind destul de norocos să găsesc cuplul de îndrăgostiți acasă, am îndrăznit să le dau niște sfaturi părintești și să subliniez faptul că ar fi fost mai bine din toate punctele de vedere să-și clarifice poziția în fața publicului, și în special a lordului St. Simon. I-am invitat să-l întâlnească aici și, precum vezi, l-am făcut să vină la întâlnire.

- Dar cu rezultate nu prea bune, am remarcat. Comportamentul său nu a fost, cu siguranță, prea amabil.

- A, Watson, a spus Holmes zâmbind, poate nici tu nu ai fi prea amabil dacă, după toate eforturile de a curta o femeie și a te căsători cu ea, te-ai trezi într-o clipă și fără ea și fără avere. Cred că trebuie să-l judecăm pe lordul St. Simon cu multă indulgență, și să mulțumim cerului că nu suntem în poziția lui. Trage-ți scaunul spre mine și dă-mi vioara, căci singura problemă pe care o avem încă de rezolvat este cum să facem să treacă aceste seri reci de toamnă.

AVENTURA DIADEMEI DE BERIL

- Holmes, am spus eu, într-o dimineață, în timp ce stăteam în fereastra noastră boltită uitându-mă jos în stradă, iată un nebun venind încoace. E destul de trist că rudele îl lasă să iasă singur.

Prietenul meu s-a ridicat leneș din fotoliu, stând cu mâinile în buzunarele halatului și privind peste umărul meu. Era o dimineață de februarie luminoasă și înviorătoare, iar zăpada din ziua dinainte zăcea încă într-un strat gros pe jos, lucind strălucitor sub soarele de iarnă. Spre mijlocul străzii Baker, aceasta fusese îngrămădită de trafic într-o fâșie cafenie și fărâmicioasă, dar pe fiecare parte și pe marginile cu grămezi de zăpadă ale aleilor era încă tot atât de albă ca atunci când ninsese. Trotuarul gri fusese curățat și răcâit, dar era încă periculos de alunecos, astfel încât existau mai puțini trecători decât de obicei. Într-adevăr, dinspre stația Metropolitan nu venea nimeni, cu excepția acestui domn al cărui comportament excentric îmi atrăsese atenția.

Era un bărbat de vreo cincizeci de ani, înalt, corpulent și impunător, cu o față masivă și trăsături pronunțate, și o siluetă impresionantă. Era îmbrăcat într-un stil sobru însă luxos, cu o redingotă neagră, o pălărie lucioasă, ghetre maro curate și pantaloni gri perlat bine croiți. Însă mișcările sale contrastau în mod absurd cu demnitatea ținutei și trăsăturilor, căci alerga repede, cu mici sărituri din când în când, cum face un om obosit care nu prea este obișnuit să-și solicite picioarele. În timp ce fugea, își arunca mâinile în sus și în jos, își bălăbănea capul și contorsiona fața în cele mai neobișnuite strâmbături.

- Ce Dumnezeu este cu el?, am întrebat. Se uită la numerele caselor.

- Cred că vine aici, a spus Holmes, frecându-și mâinile.

- Aici?

- Da; cred că mai degrabă vine să mă consulte din punct de vedere profesional. De obicei, recunosc simptomele. Ha! Ți-am spus?

În timp ce vorbea, gâfâind și respirând cu greu, omul s-a năpustit spre ușa noastră și a tras de clopoțel până când toată casa a răsunat de zângănit.

Câteva momente mai târziu se afla în camera noastră, încă gâfâind, încă gesticulând, dar cu o privire îndurerată și disperată, și atât de fixă că zâmbetele noastre s-au transformat într-o clipă în groază și milă. N-a putut scoate nici un cuvânt un timp, ci doar își balansa corpul și se trăgea de păr, ca și cum ar fi ajuns la hotarul ultim al rațiunii. Apoi, sărind pe neașteptate în picioare, a început să-și izbească capul de perete cu o asemenea putere că amândoi ne-am repezit la el și l-am tras de acolo în mijlocul camerei. Sherlock Holmes l-a împins pe balansoar și, așezându-se lângă el, l-a bătut ușor pe mână, vorbindu-i pe tonul degajat și calmant pe care știa atât de bine să-l folosească.

- Ați venit la mine să vă spuneți povestea, nu-i așa? a spus el. Sunteți oboseit din pricina grabei. Vă rog să așteptați până când vă reveniți, iar apoi voi fi cât se poate de fericit să examinez orice problemă pe care o să mi-o prezentați.

Omul a rămas unul sau câteva minute cu pieptul tresăltând, luptând să-și învingă emoția. Apoi și-a trecut batista peste frunte, și-a strâns buzele, și și-a întors fața spre noi.

- Fără îndoială, mă credeți nebun? a spus el.

- Observ că ați avut un mare necaz, i-a răspuns Holmes.

- Numai Dumnezeu știe ce necaz! Un necaz suficient să-mi zdruncine rațiunea din temelii, atât a fost de neașteptat și teribil. Aș fi putut înfrunta dizgrația publică, deși sunt un om al cărui caracter n-a fost pătat vreodată. Suferința personală este de asemenea ceva ce i se întâmplă oricărui om; dar ambele deodată și într-o formă atât de înspăimântătoare au fost îndeajuns să-mi zdruncine sufletul până în străfunduri. În plus, nu este vorba numai de mine. Cel mai nobil om de la noi poate suferi, dacă nu este găsită o modalitate de a rezolva această poveste oribilă.

- Vă rog liniștiți-vă, domnule, i-a spus Holmes, și spuneți-mi clar cine sunteți și ce vi s-a întâmplat.

- Numele meu, a răspuns vizitatorul nostru, vă este probabil familiar Sunt Alexander Holder, de la firma bancară Holder & Stevenson de pe strada Threadneedle.

Numele ne era într-adevăr binecunoscut, ca aparținând partenerului mai în vârstă al unui concern bancar privat, al doilea ca importanță în Londra. Ce s-a putut întâmpla atunci, care să-l aducă pe

unul din cei mai importanți cetățeni ai Londrei într-o situație atât de demnă de milă? Am așteptat plini de curiozitate până când, cu încă un efort, și-a strâns puterile să ne spună această poveste.

- Simt că timpul este foarte prețios, a spus el; de aceea m-am grăbit înapoi, atunci când inspectorul de poliție mi-a sugerat că ar trebui să vă cer colaborarea. Am ajuns pe strada Baker cu metrourile, și de acolo am venit în grabă pe jos, căci birjile merg încet pe zăpada asta. De aceea am ajuns cu răsufierea tăiată, căci sunt un om care face foarte puțină mișcare. Acum mă simt mai bine, și o să vă expun faptele pe cât de scurt și totuși clar îmi stă în putință.

Știți, firește, foarte bine că o afacere bancară de succes depinde atât de capacitatea de a găsi investiții profitabile pentru fondurile noastre, cât și de dezvoltarea conexiunilor noastre și creșterea numărului de depunători. Una dintre metodele noastre cele mai profitabile de a cheltui bani este prin intermediul împrumuturilor, atunci când garanția oferită este absolut sigură. Am făcut destule de acest fel în ultimii ani, și există multe familii nobile cărora le-am împrumutat sume mari pe baza garanției tablourilor, bibliotecilor sau veselelor lor.

Ieri dimineață, mă aflam în biroul meu de la bancă, când mi-a fost adusă de unul din funcționari o carte de vizită. Am tresărit când am văzut numele, căci aparținea nimănui altcuiva decât, ei bine, poate chiar și dumneavoastră ar fi bine să nu vă spun mai mult decât că era un nume care e pe toate buzele peste tot în lume, unul dintre numele cele mai sus puse, nobile și importante din Anglia. M-am simțit copleșit de o asemenea onoare și am încercat să-i spun asta când a intrat, dar a trecut imediat la afaceri, cu aerul unui om care dorește să se achite repede de o sarcină neplăcută.

- Domnule Holder, mi-a spus el, am fost informat că aveți obiceiul de a

împrumuta bani.

- Firma face asta atunci când garanția este bună, i-am răspuns.

- Este absolut esențial pentru mine, mi-a spus el, să dispun pe loc de 50.000 de lire. Aș putea firește împrumuta înzecit o sumă atât de neînsemnată de la prieteni, dar prefer să o tratez ca pe o afacere pe care s-o închei eu însumi. Dată fiind poziția mea, puteți înțelege cu ușurință că nu ar fi înțelept să-mi fac obligații.

- Pot să vă întreb pentru cât timp aveți nevoie de această sumă?, l-am întrebat.

- Aștept luna viitoare o sumă mare care mi se datorează, și atunci o să restitui cu siguranță banii pe care mi-i împrumutați, cu dobânda pe care o considerați potrivită. Dar este esențial pentru mine să-mi fie dați imediat acești bani.

- Așfi fericit să vi-i dau din propriu-mi buzunar fără alte discuții, i-am spus eu, dacă un asemenea efort n-ar fi peste puterile mele. Dacă, pe de altă parte, urmează s-o fac în numele firmei, atunci, ca să fiu corect față de partenerul meu, trebuie să insist ca, chiar și în cazul dumneavoastră, să fie luate toate precauțiile obișnuite.

- Aș prefera s-o tratăm în acest fel, a spus el, ridicând o cutiuță pătrată din marochin pe care o pusese lângă scaunul său. Ați auzit fără îndoială de Diadema de beril?

- Una din cele mai prețioase posesiuni publice ale imperiului, am spus eu.

- Exact. A deschis cutia în care, încastrată în catifea moale de culoarea pielii, se afla magnifica bijuterie pe care o pomenise. Sunt treizeci și nouă de beriluri imense, a spus el, iar prețul aurului gravat este incalculabil. Cea mai joasă evaluare ar plasa valoarea diademei la o sumă dublă față de aceea pe care am cerut-o. Sunt pregătit s-o las la dumneavoastră drept garanție pentru împrumut.

Am luat prețioasa cutie în mâini, uitându-mă oarecum perplex de la ea la ilustrul meu client.

- Vă îndoiiți de valoarea ei?

- Deloc, mă îndoiesc numai de...

- Cât de oportun este s-o las aici. Vă puteți liniști în această privință. Nici nu m-aș gândi s-o fac, dacă nu aș fi absolut sigur că voi fi capabil s-o cer înapoi în patru zile. Este doar o chestiune formală. Această garanție este suficientă?

- Este prea mult.

- Înțelegeți, domnule Holder, că aceasta este o dovadă puternică a încrederii mele, bazată pe tot ceea ce am auzit despre dumneavoastră. Mă bazez nu numai pe discreția dumneavoastră și pe abținerea de la orice clevetire privind această chestiune, dar mai ales pe faptul că veți păstra această diademă cu toate precauțiile posibile, deoarece e inutil să vă spun că dacă i s-ar întâmpla ceva, ar izbucni un mare scandal public. Orice deteriorare a ei ar fi aproape la fel de gravă ca pierderea ei definitivă, căci nu există în lume beriluri asemănătoare acestora, și ar fi imposibil de înlocuit. V-o las însă cu toată încrederea, și o să vin după ea în persoană luni dimineața.

Văzând că clientul meu era nerăbdător să plece, n-am mai spus nimic, ci chemându-l pe casierul meu i-am ordonat să-i plătească cincizeci de bancnote de 1.000 de lire. Când am rămas din nou singur, însă, cu prețioasa cutie pe masă în fața mea, n-am putut să nu mă gândesc cu teamă la responsabilitatea imensă ce îmi revenea. Nu exista nici o îndoială că, întrucât era o posesiune națională, ar fi izbucnit un scandal oribil dacă i s-ar fi întâmplat vreo nenorocire. Regretam deja că am consimțit să am grijă de ea. Cu toate acestea, era prea târziu pentru a schimba ceva, prin urmare am încuiat-o în seiful meu personal și m-am întors la muncă.

Când s-a lăsat seara, m-am gândit că ar fi fost imprudent să las un lucru atât de prețios la birou când plecam. Seifurile bancherilor fuseseră nu o dată forțate, și de ce nu i s-ar fi întâmplat asta și seifului meu? Iar într-o asemenea eventualitate, cât de îngrozitoare ar fi poziția în care m-aș afla! M-am hotărât, prin urmare, ca în următoarele câteva zile să port cutia cu mine acasă și la birou, astfel încât să nu fie niciodată departe de mine. Cu această intenție, am chemat o birjă și m-am dus acasă la Streatham, luând bijuteria cu mine. N-am respirat în voie până când nu am luat-o sus și am închis-o în biroul din camera mea de toaletă.

Și acum câteva cuvinte referitoare la ocupanții casei mele, domnule Holmes, căci vreau să înțelegeți pe deplin situația. Grăjdarul și servitorul meu nu dorm în casă și pot fi scoși din discuție. Am trei servitoare care au stat la mine un număr de ani și a căror absolută onestitate este deasupra oricărei bănuieli. O alta, Lucy Parr, a doua cameristă lucrează pentru mine numai de câteva luni. A venit însă cu niște recomandări excelente, și întotdeauna m-a mulțumit. Este o fată foarte drăguță și a atras admiratori care s-au învârtii ocazional prin jurul casei. Acesta este singurul defect pe care l-am găsit, dar credem că este o fată bună din toate punctele de vedere.

Atât în ceea ce privește servitorii. Familia mea propriu-zisă este atât de mică că nu îmi va lua mult timp să v-o descriu. Sunt văduv și am un singur fiu, Arthur. A fost o dezamăgire pentru mine, domnule Holmes o dezamăgire dureroasă. Nu am nici o îndoială că vina îmi aparține. Oamenii îmi spun că l-am răsfățat. Foarte probabil așa stau lucrurile. Când scumpa mea soție a murit, am simțit că el era tot ceea ce îmi mai rămăsese să iubesc. Nu puteam suporta să văd zâmbetul dispărându-i, fie și pentru o clipă, de pe față. Nu i-am refuzat niciodată

nici o dorință. Poate ar fi fost mai bine pentru amândoi să fi fost mai sever cu el, dar am avut cele mai bune intenții.

Firește, a fost intenția mea să-mi urmeze în afaceri, dar nu avea nici o aplecare în acest sens. Era sălbatic, încăpățânat și, ca să vă spun adevărul, nu puteam avea încredere în el în ceea ce privește mânuirea unor sume mari de bani. Când era mai tânăr, a devenit membru al unui club aristocratic, iar acolo, datorită manierelor sale fermecătoare, a devenit în curând intim cu un număr de bărbați cu pungi încăpătoare și obiceiuri costisitoare. A învățat să joace cărți din greu și să risipească bani pe cursele de cai până când a ajuns să vină iar și iar la mine, implorându-mă să-l împrumut în contul rentei sale, pentru a putea să-și plătească datoriile de onoare. A încercat, nu o dată, să scape de compania periculoasă în care se afla, dar de fiecare dată influența prietenului său, sir George Bumwell, era suficientă să-l întoarcă înapoi.

Și realmente nu mă mir că un astfel de om ca și, George Bumwell putea avea influență asupra lui, căci îl aducea frecvent în casă, și eu însumi puteam cu greu rezista fascinației exercitate de comportamentul său. Este mai în vârstă decât Arthur, un om de lume până în vârful degetelor, unul care a fost pretutindeni, a văzut totul, un orator strălucit, și un bărbat de o mare frumusețe. Totuși când mă gândesc la el cu sânge rece, departe de farmecul prezenței sale, sunt convins, dat fiind cinismul vorbelor și privirilor sale, că este o persoană în care n-ar trebui să aibă încredere deloc. Așa cred, și așa crede și micuța mea Mary, care intuiește rapid caracterul cuiva, lucru caracteristic femeilor.

Și acum mai îmi rămâne de descris numai ea. Este nepoata mea; dar când fratele meu a murit acum cinci ani lăsând-o singură pe lume, am adoptat-o și am considerat-o întotdeauna ca pe o fiică. Este o rază de soare în casa mea, dulce, afectuoasă, frumoasă, un manager și o menajeră minunată, o femeie extrem de tandră, liniștită și delicată. Este mâna mea dreaptă. Nu știu ce m-aș face fără ea. Doar într-o singură privință mi-a încălcat dorințele. Băiatul meu a cerut-o de două ori în căsătorie, căci o iubește devotat, dar de fiecare dată l-a refuzat. Cred că dacă există vreo persoană care să-l aducă pe calea cea dreaptă ea ar fi fost aceea, iar căsătoria aceasta ar fi putut să-i schimbe întreaga viață; dar acum, vai! Este prea târziu, pentru totdeauna prea târziu!

Acum, domnule Holmes, cunoașteți persoanele care locuiesc sub acoperișul meu și o să-mi continui mizerabila poveste.

În acea seară după cină, când ne luam cafeaua în salon, le-am povestit lui Arthur și lui Mary despre experiența mea și prețioasa comoară pe care o aveam sub acoperișul nostru, suprimând doar numele clientului meu. Lucy Parr care adusese cafeaua, părăsise, sunt sigur, camera, dar nu pot jura că ușa era închisă. Mary și Arthur s-au dovedit foarte interesați, și au dorit să vadă faimoasa diademă, dar m-am gândit că era mai bine să nu le-o arăt.

- Unde ai pus-o?, m-a întrebat Arthur.

- În propriul meu birou.

- Ei bine, sper din tot sufletul ca nimeni să nu jefuiască casa în timpul nopții, a spus el.

- Este încuiat, i-am răspuns.

- O, orice cheie veche se potrivește la acel birou. Când eram mic, l-am deschis eu însumi cu cheia dulapului din debara.

Avea adesea o manieră ciudată de a vorbi, astfel încât nu m-am prea gândit la ce a spus. Însă în acea noapte m-a urmat în camera mea, cu o față foarte gravă.

- Uite aici, tată, a spus el cu privirea lăsată în jos poți să-mi dai 200 de lire?

- Nu, nu pot!, i-am răspuns cu asprime. Am fost mult prea generos cu tine din punct de vedere financiar.

- Ai fost foarte bun, a spus el, dar îmi trebuie acești bani sau, altminteri, nu pot să mă mai întorc din nou la club.

- Acesta ar fi un lucru foarte bun, i-am strigat.

- Da, dar nu ai dori să-l părăsesc ca un om dezonorat, mi-a spus el. N-aș putea suporta dizgrația. Trebuie să fac rost de bani într-un fel sau altul, și dacă tu nu o să mi-i dai, atunci trebuie să încerc să-i obțin prin alte mijloace.

Am fost foarte furios, căci aceasta era a trei cerere din această lună. Nu o să vezi un bănuț de la mine am strigat, iar el a făcut o plecăciune și a părăsit camere fără vreun alt cuvânt.

După ce a plecat, am descuiat biroul, m-am asigurat că diadema era în siguranță și l-am încuiat din nou. Apoi am început să mă mișc prin casă să verific dac totul era încuiat, o sarcină pe care o lăsam de obicei în grija lui Mary, dar pe care m-am gândit că e mai bine să îndeplinesc eu însumi în acea noapte. Pe când cobora scările, am văzut-o pe Mary la fereastra laterală de pe hol, pe care a închis-o și încuiat-o pe când mă apropiam.

- Spune-mi, tată, a spus ea, părând, m-am gândit, un pic tulburată, i-ai dat lui Lucy, servitoarea, permisiunea de a ieși în noaptea asta?

- Cu siguranță, nu.

- A intrat chiar acum prin ușa din spate. Nu am nici o îndoială că a fost numai până la poarta laterală să se întâlnească cu cineva, însă cred că un astfel de lucru nu este prea sigur și ar trebui interzis.

- Trebuie să-i vorbești dimineață ori o s-o fac eu, dacă vrei. Ești sigură că totul este încuiat?

- Cât se poate de sigură, tată.

- Atunci, noapte bună. Am sărutat-o, și am urcat din nou în dormitorul meu, unde în curând am adormit.

Încerc să vă spun, domnule Holmes, tot ce poate avea vreo legătură cu cazul, dar vă rog să-mi puneți întrebări în privința oricărui aspect pe care nu l-am prezentat destul de clar.

- Din contră, prezentarea dumneavoastră este extrem de clară.

- Ajung acum la o parte din povestea mea în care aș vrea să fiu clar în special. Nu dorm foarte adânc, iar neliniștea minții mele m-a făcut fără îndoială să dorm și mai ușor decât de obicei. Cam pe la două dimineața, deci, am fost trezit de un zgomot în casă. A încetat înainte de a mă trezi de-a binelea, dar a lăsat o impresie în urma lui, ca și cum o fereastră ar fi fost închisă ușor undeva. Am rămas ascultând din toate puterile. Brusc, spre groaza mea, s-a auzit un zgomot distinct de pași mișcându-se încet în camera de alături. M-am strecurat afară din pat palpând de frică, și m-am uitat prin ușa camerei mele de toaletă.

- Arthur, am țipat, ticălosule! Hoțule! Cum îndrăznești să atingi diadema aceea?

Lumina de gaz era pe jumătate aprinsă, așa cum o lăsasem, iar nefericitul meu băiat, îmbrăcat numai în cămașă și pantaloni, stătea lângă lampă, ținând diadema în mâini. Părea s-o răsucească sau s-o îndoiaie cu toată puterea. La strigătul meu a scăpat-o din strânsoare, și s-a făcut palid ca moartea. I-am luat-o și am examinat-o. Unul din colțurile de aur cu trei beriluri încrustate lipsea.

- Ticălosule!, am țipat nebun de furie. Ai distrus-o! M-ai dezonorat pe veci! Unde sunt pietrele pe care le-ai furat?

- Furat!, a strigat el.

- Da, hoțule!, am urlat, zgâlțâindu-l de umăr.

- Nu lipsește nici unul. Nu poate lipsi nici unul, a spus el.

Lipsesc trei. Și știi unde se află. Trebuie să te numesc și mincinos, nu numai hoț? Nu te-am văzut cu ochii mei încercând să mai rupi o bucată?

- M-ai jignit destul, a spus el, nu o să mai rabd așa ceva. Nu o să mai spun nici un cuvânt despre asta, întrucât ai preferat să mă insulti. Dimineață o să plec din această casă și o să mă descurc singur.

- O să pleci cu poliția!, i-am strigat, pe jumătate nebun de durere și furie. O să cer ca această poveste să fie investigată în amănunțime.

- Nu o să afli nimic de la mine, mi-a spus el, cu o pasiune de care nu l-aș fi bănuț capabil. Dacă preferi să chemi poliția, lasă-i să afle ce pot.

La vremea asta toată casa era în picioare, căci ridicasem vocea datorită furiei. Mary a fost prima care s-a repezit în camera mea și, la vederea diademei și a feței lui Arthur, a înțeles întreaga poveste, căzând cu un țipăt, inconștientă pe podea. Am trimis camerista la poliție și le-am încredințat imediat investigarea cazului. Când inspectorul și polițistul au intrat în casă, Arthur, care stătea ursuz cu mâinile încrucișate, m-a întrebat dacă intenționez să-l acuz de furt. I-am răspuns că nu mai este o chestiune personală ci devenise una publică, întrucât diadema stricată era proprietate națională. Eram hotărât ca legea să hotărască totul.

- Cel puțin, mi-a spus el, nu le cere să mă aresteze imediat. Ar fi în avantajul tău ca și în al meu să părăsesc casa pentru cinci minute.

- Ca să fugi sau poate să ascunzi ceea ce ai furat, i-am spus eu.

Iar apoi, realizând în ce poziție îngrozitoare mă aflam, l-am implorat să-și amintească că era în joc nu numai onoarea mea dar și a unuia mult superior; și că amenința să provoace un scandal care urma să zdruncine națiunea. Putea să-l evite, dacă mi-ar fi spus ce făcuse cu cele trei pietre care lipseau.

- Poți la fel de bine recunoaște totul, i-am spus; ai fost prins în flagrant și nici o mărturisire n-ar putea să-ți facă vina mai odioasă. Dacă poți repara lucrurile pe cât îți stă în puteri, spunându-ne unde se află berilurile, totul va fi iertat și uitat.

- Ține-ți iertarea pentru aceia care ți-o cer, mi-a răspuns el, întorcându-mi spatele cu un surâs disprețuitor.

Mi-am dat seama că era prea înverșunat ca să-l mai influențeze vreo vorbă de-a mea. Exista doar o singură cale, deci. L-am chemat pe inspector și i l-am încredințat. L-au percheziționat imediat și pe el și camera sa, și fiecare porțiune din casă unde ar fi putut ascunde

pietrele; dar nu s-a putut găsi nici urmă de ele, și nici nenorocitul de băiat nu și-a deschis gura, cu toate insistențele și amenințările noastre. În dimineața asta a fost dus într-o celulă, iar eu, după ce am îndeplinit toate formalitățile cerute de poliție, m-am repezit înapoi ca să vă implor să vă folosiți îndemânarea pentru a rezolva această afacere. Poliția a recunoscut deschis că în momentul de față nu poate să rezolve. Puteți cheltui cât considerați necesar. Am oferit deja o recompensă de 1.000 de lire. Dumnezeuule, ce o să mă fac! Mi-am pierdut onoarea, pietrele și fiul într-o singură noapte. O, ce o să mă fac!

Și-a dus mâinile la cap, legănându-se înapoi și încolo, și vorbind singur încet și monoton, ca un copil a cărui suferință a ajuns de neexprimat.

Sherlock Holmes a rămas tăcut timp de câteva minute, cu sprâncenele încruntate și ochii fixați asupra focului.

- Primiți mulți vizitatori? l-a întrebat.

- Pe nimeni, cu excepția partenerului meu cu familia sa și a câte unui prieten de-al lui Arthur. Sir George Bumwell a fost de câteva ori în vremea din urmă. Nimeni altcineva, cred.

- Dumneavoastră ieșiți des în lume?

- Numai Arthur, doar Mary și cu mine stăm acasă. Nici unul dintre noi nu se sinchisește de asta.

- Este ceva neobișnuit pentru o fată.

- Este o fată liniștită. În plus, nu este foarte tânără. Are douăzeci și patru de ani.

- Această poveste, pare, din câte spuneți, să fi fost un șoc și pentru ea.

- Teribil! Este chiar mai afectată decât mine.

- Nici unul dintre dumneavoastră nu se îndoiește în privința vinovăției fiului dumneavoastră?

- Cum am putea să-o facem când l-am văzut cu proprii mei ochi cu diadema în mâini?

- Nu prea o consider o dovadă concludentă. Restul diademei era deteriorat?

- Da, era îndoită.

- Nu credeți atunci că ar fi putut încerca să-o îndrepte?

- Dumnezeu să vă binecuvânteze! Faceți tot ce puteți pentru el și pentru mine. Dar este o sarcină prea dificilă. Ce făcea acolo, în primul rând?

Dacă scopul său nu era unul vinovat, de ce nu a spus-o?

- Exact. Și dacă era vinovat, de ce nu a inventat o minciună? Tăcerea sa îmi pare a fi un argument atât pro cât și contra. Există câteva aspecte ciudate în privința acestui caz. Ce părere a avut poliția despre zgomotul care v-a trezit din somn?

- Au considerat că ar fi putut fi provocat de Arthur când a închis ușa dormitorului său.

- O presupuziție veridică! Ca și cum un om care comite un delict ar trânti ușa ca să trezească toată casa. Ce au spus atunci de dispariția acestor pietre?

- Încă mai bat în pereți și examinează mobila în speranța de a le găsi.

- S-au gândit să se uite în afara casei?

- Da, au dat dovadă de o energie ieșită din comun. Toată grădina a fost deja examinată în amănunțime.

- Acuma, dragul meu domn, a spus Holmes, nu vă este clar că această poveste are implicații mult mai profunde decât dumneavoastră sau poliția ați fost înclinați să vă gândiți la început? Dumneavoastră vă pare a fi un caz simplu; mie îmi pare a fi unul extrem de complex. Gândiți-vă la ce presupune teoria dumneavoastră. Presupuneți că fiul dumneavoastră a ieșit din pat, a mers, riscând imens, în camera dumneavoastră de toaletă, a deschis biroul, a luat diadema, a rupt folosindu-se doar de mâini o mică porțiune din ea, a plecat într-un alt loc, a ascuns trei pietre din cele treizeci și nouă cu o astfel de iscusință că nimeni nu le poate găsi, iar apoi s-a întors cu celelalte treizeci și șase în cameră, expunându-se pericolului imens de a fi descoperit. Vă întreb acum, vi se pare veridică o astfel de teorie?

- Dar ce altceva ar putea fi?, a strigat bancherul cu un gest de disperare. Dacă motivele sale au fost nevinovate, de ce nu le explică?

- Este sarcina noastră să aflăm asta, a replicat Holmes; deci acum, domnule Holder, vom porni împreună spre Streatham, dacă doriți, și vom petrece o oră examinând mai îndeaproape detaliile.

Prietenul meu a insistat să-i acompaniez în incursiunea lor, ceea ce eram foarte dornic să fac, căci curiozitatea și simpatia mea au fost intens suscitade de povestea pe care o auzisem. Mărturisesc că vina fiului bancherului îmi părea și mie la fel de evidentă ca și nefericitului său tată, dar totuși aveam o asemenea încredere în judecata lui Holmes, că simțeam că trebuia să existe niște motive de speranță atâta vreme cât acesta era nesatisfăcut de explicația acceptată. N-a prea scos un cuvânt pe drumul spre suburbia sudică, ci a stat cu bărbie în piept și

pălăria trasă pe ochi, căzut pe gânduri. Clientul nostru părea să fi prins ceva suflet la raza de speranță care îi fusese oferită, și chiar a început și vorbească fără șir cu mine despre afacerile sale. O scurta călătorie cu trenul și o și mai scurtă plimbare ne-au dus la Fairbank, locuința modestă a marelui bancher Fairbank era o casă pătrată din piatră albă, de mărime potrivită, la o mică distanță de drum. În față se întindea o alee cu două sensuri pentru trăsuri și un gazon acoperit de zăpadă, întinzându-se până la cele două mari porți de fier de la intrare. Pe partea dreaptă era un mic desiș, care dădea într-o cărare îngustă între două garduri îngrijite, mergând de la drum până la ușa bucătăriei formând intrarea de serviciu. Pe stânga se întindea o alee care ducea la grajduri și nu străbătea deloc domeniul, fiind o cale de trecere publică, dar puțin folosită. Holmes ne-a lăsat în fața ușii și se plimba încet în jurul casei, prin față, pe aleea furnizorilor, roată prin grădina din spate pe aleea spre grajduri. A zăbovit atât de mult că domnul Holder și cu mine am mers în sufragerie, așteptându-l la gura focului să se întoarcă. Ședeam acolo tăcuți când ușa s-a deschis, și a intrat înăuntru o tânără domnișoară. Era mai degrabă mai înaltă decât media, slabă, cu părul și ochii închiși la culoare, care păreau și mai întunecați datorită palorii depline a pielii ei. Nu cred să mai fi văzut vreodată o față de femeie mai palidă decât a ei. Buzele ei erau de asemenea livide, însă ochii îi erau roșii de plâns. Pe când pășea încet prin cameră, m-a impresionat cu suferința ei, care părea și mai mare decât cea a bancherului dimineată, și era mai izbitoare în cazul ei, întrucât era evident o femeie puternică, cu o imensă capacitate de abținere. Ignorându-mi prezența, a mers drept la unchiul ei trecându-și mâna peste capul lui, într-o mângâiere dulce, tipic feminină.

- Ai dat ordine ca Arthur să fie eliberat, nu-i așa, tată? a întrebat ea.

- Nu, nu, fata mea, chestiunea trebuie examinată în amănunt.

- Dar sunt atât de sigură că este nevinovat. Cunoști instinctele feminine. Știu că nu a făcut nici un rău, și că vei regreta faptul de a fi acționat cu atâta asprime.

- Dacă este nevinovat, de ce tace, atunci?

- Cine știe? Poate pentru că s-a înfuriat că l-ai suspectat.

- Cum să nu-l fi suspectat, când realmente l-am văzut cu diadema în mână?

- O, dar a luat-o doar pentru a se uita la ea. O, crede-mă, crede-mă pe cuvânt că este nevinovat. Las-o baltă și nu mai spune nimic. Este

atât de îngrozitor să te gândești că dragul nostru Arthur este la închisoare!

- N-o s-o las baltă până când nu sunt găsite pietrele. Niciodată, Mary! Afețiunea ta pentru Arthur te face oarbă la consecințele teribile pe care le voi suporta. Departe de a mușamaliza lucrurile, am adus un domn de la Londra pentru a investiga cazul în profunzime.

- Acest domn?, a întrebat ea, întorcându-se spre mine.

- Nu, prietenul dumnealui. A dorit să-l lăsăm singur. Este pe aleea spre grajduri acum.

- Aleea spre grajduri? Și-a ridicat sprâncenele întunecate. Ce speră să găsească acolo? Ah! Presupun ce el este. Sper, domnule, că veți reuși să dovediti ceea ce sunt sigură că este adevărat, și anume că vârul meu Arthur, nu este vinovat de această crimă.

- Vă împărtășesc întru totul părerea, și sper, ca și dumneavoastră, să putem s-o dovedim, i-a replicat Holmes, întorcându-se la ștergător pentru a-și scutura zăpada de pe pantofi. Cred că am onoarea de a mă adresa domnișoarei Mary Holder. Pot să vă pun una sau două întrebări?

- Vă rog, domnule, dacă asta vă poate ajuta să elucidați această poveste îngrozitoare.

- Dumneavoastră n-ați auzit nimic astă-noapte?

- Nimic, până când unchiul meu a început vorbească tare. L-am auzit și am coborât.

- Ați închis ferestrele și ușile în noaptea dinainte. Ați zăvorât toate ferestrele?

- Da.

- Dimineața erau toate încă zăvorâte?

- Da.

- Aveți o servitoare care are un iubit? Cred că i-ați pomenit unchiului dumneavoastră noaptea trecută că ieșise să-l întâlnească?

- Da, și ea a fost cea care ne-a servit în salon și care ar fi putut auzi remarcile unchiului meu despre diademă.

- Înțeleg. Inferați că ar fi putut să iasă să-i spună iubitului ei, și că cei doi ar fi putut pune la cale jaful.

- Dar ce rost au toate aceste teorii vagi, a strigat bancherul nerăbdător, când v-am spus că l-am văzut pe Arthur cu diadema în mâini?

- Așteptați, puțin, domnule Holder. Ne vom întoarce la asta. Referitor la această fată, domnișoară Holder, ați văzut-o întorcându-se pe ușa de la bucătărie, presupun?

- Da; când m-am dus ca să văd dacă ușa era zăvorâtă pentru noapte, am întâlnit-o strecurându-se înăuntru. L-am văzut și pe bărbat în întuneric.

- Îl cunoașteți?

- O, da! Este zarzavagiul care ne aduce legumele. Numele său este Francis Prosper.

- Stătea, a spus Holmes, în stânga ușii, adică puțin mai încolo pe cărare decât era necesar pentru a ajunge la ușă?

- Da, așa este.

- Și are un picior de lemn?

Ceva de genul fricii s-a ivit în ochii negri și expresivi ai tinerei domnișoare.

- Păi, sunteți un adevărat magician, a spus ea. Cum de știți asta? A zâmbit, dar pe fața slabă și alertă a lui Holmes nu era nici urmă de zâmbet.

- Acuma aș dori să merg sus, a spus el. Iar apoi probabil din nou în jurul casei. Poate ar fi mai bine să arunc o privire la ferestrele de aici înainte de a urca. A mers cu repeziciune de la una la alta, oprindu-se doar la cea mare care dădea din hol în aleea spre grajduri. A deschis-o, și i-a examinat cu multă atenție pervazul, cu ajutorul lupei sale. Acuma o să mergem sus, a spus el în final.

Camera de toaletă a bancherului era o odaie mică, mobilată simplu, cu un covor gri, un birou mare și o oglindă înaltă. Holmes s-a dus mai întâi la birou și s-a uitat intens la încuietoare.

- Ce cheie a fost folosită pentru a-l deschide?, a întrebat el.

- Cea pe care însuși fiul meu a menționat-o, cea de la dulapul din debara.

- O aveți aici?

- Este cea de pe măsuța de toaletă.

Sherlock Holmes a luat-o și a deschis biroul.

- Este o încuietoare care nu face zgomot, a spus el. Nu e de mirare că nu v-a trezit. Această cutie, presupun, conținea diadema. Trebuie să ne uităm la ea.

A deschis cutia, și, scoțând diadema, a așezat-o pe masă. Era un exemplu magnific de orfevrerie, iar cele treizeci și șase de pietre erau

cele mai frumoase pe care le-am văzut vreodată. Pe o parte a diademei, de unde fusese smuls colțul cu cele trei pietre, marginea era crăpată.

- Acuma, domnule Holder, i-a spus Holmes, iată colțul care corespunde celui care a fost din nefericire pierdut. Pot să vă rog să-l rupeți?

Bancherul s-a dat îngrozit înapoi.

- Nici nu mă gândesc să încerc așa ceva, a spus el.

- Atunci o voi face eu. Brusc, Holmes a încercat din toate puterile s-o facă, dar fără nici un rezultat. Simt că cedează puțin, a spus el, dar deși am multă putere în degete, mi-ar trebui foarte mult timp s-o rup. Un om obișnuit n-ar putea s-o facă. Acuma ce credeți că s-ar întâmpla dacă aș reuși s-o rup, domnule Holder? S-ar auzi un zgomot ca acela făcut de o împușcătură. Vreți să spuneți că toate astea s-au întâmplat la câțiva metri de patul dumneavoastră, și că dumneavoastră nu ați auzit nimic?

- Nu știu ce să mai cred. Totul îmi este de neînțeles.

- Dar poate se poate clarifica pe parcurs. Ce credeți, domnișoară Holder?

- Mărturisesc că și eu împărtășesc perplexitatea unchiului meu.

- Fiul dumneavoastră nu purta pantofi sau papuci când l-ați văzut?

- Nimic cu excepția pantalonilor și a cămășii.

- Mulțumesc. Cu certitudine ne-am bucurat de un noroc extraordinar

în timpul acestei investigații și va fi în întregime vina noastră dacă nu reușim să clarificăm povestea. Cu permisiunea dumneavoastră, domnule Holder, voi continua acum cercetările mele afară.

A mers singur, după propria-i dorință, întrucât a explicat că orice urme de pași nenecesare i-ar fi făcut sarcina mai dificilă. A muncit o oră sau mai mult, întorcându-se în cele din urmă cu picioarele pline de zăpadă și trăsăturile la fel de impenetrabile ca întotdeauna.

- Cred că am văzut tot ceea ce era de văzut, domnule Holder, a spus el. Vă pot fi de cel mai mare folos, dacă mă întorc la mine.

- Dar pietrele, domnule Holmes. Unde se află ele?

- Nu știu.

Bancherul și-a frânt mâinile.

- Nu o să le mai văd niciodată!, a strigat. Și fiul meu? Îmi dați vreo speranță?

- Părerea mea nu s-a schimbat întru nimic.

- Atunci, pentru numele lui Dumnezeu, ce a fost această poveste întunecată care a avut loc în casa mea noaptea trecută?

- Dacă mă puteți vizita pe strada Baker mâine dimineață între nouă și zece, o să fiu fericit să fac tot ce pot să clarific situația. Înțeleg că îmi dați mână liberă să acționez în numele dumneavoastră, cu singura condiție să vă aduc înapoi pietrele, și că nu există nici o limită în privința sumei pe care o pot folosi?

- Mi-aș da întreaga avere să le recuperez.

- Foarte bine. O să examinez lucrurile până mâine La revedere; este posibil să mă întorc aici înainte delăsarea serii.

Îmi era clar că tovarășul meu se decisese în privința cazului, deși la ce concluzii ajunsese, era mai mult decât îmi puteam cât de cât imagina. În timpul călătorie noastre spre casă, am încercat să-l trag de câteva ori de limbă, dar sărea întotdeauna la un alt subiect, până când în cele din urmă am renunțat disperat. Nu era încă trei când ajunsesem acasă. S-a grăbit în camera lui, de unde e coborât câteva minute mai târziu, îmbrăcat ca o haimana de rând. Cu gulerul ridicat, cu haina lucioasă și tocită fularul roșu și cizmele sale uzate arăta ca un exemplar perfect al categoriei respective.

- Cred că arăt cum trebuie, a spus el, uitându-se în oglinda de deasupra căminului. Aș vrea să poți veni cu mine, Watson, dar mi-e teamă că e imposibil. E posibil să fiu pe calea cea bună sau dimpotrivă să urmăresc o fată Morgana, dar o să știu în curând care din ele. Sper să mă întorc în câteva ore. A tăiat o felie de carne de vită din halca de pe bufet, a pus-o între două felii de pâine șibăgându-și gustarea grosolană în buzunar, a pornit expediție.

Tocmai ce-mi terminasem ceaiul când s-a întors, vădit într-o dispoziție excelentă, bălăbănind în mână o gheată veche cu elastic. A aruncat-o într-un colț și și-a turnat o ceașcă de ceai.

- Am intrat numai în trecere, a spus el. Plec din nou.

- Unde?

- O, în celălalt capăt din West End. Poate să treacă ceva timp până mă întorc. Nu mă aștepta în caz că întârzii.

- Cum te descurci?

- O, așa și așa. N-am de ce mă plânge. Am fost la Streatham de când ne-am văzut ultima oară, dar nu am intrat în casă. Este o problemă foarte incitantă și nu aș fi ratat-o pentru nimic în lume. Totuși, nu pot sta la taclale căci trebuie să-mi dau jos hainele astea îndoielnice și să revin la sinele meu respectabil.

Era vădit din atitudinea lui că avea motive mai puternice de satisfacție decât lăsa să se vadă cuvintele lui. Ochii îi luceau și exista chiar și o urmă de culoare în obrajii săi gălbejiți. S-a grăbit sus și câteva minute mai târziu am auzit pocnetul ușii din hol, care m-a înștiințat că plecase din nou la vânătoria care-i plăcea pentru că i se potrivea atât de bine.

Am așteptat până la miezul nopții, dar nu s-a întors, prin urmare m-am retras în camera mea. Nu era ceva neobișnuit în cazul lui să lipsească zile și nopți în șir atunci când era pe pista cea bună, deci faptul că întârzia nu m-a surprins deloc. Nu știu la ce oră s-a întors, dar când am coborât dimineața la micul dejun se afla acolo, cu o ceașcă de cafea într-o mână și cu ziarul în cealaltă, pe cât de proaspăt și îngrijit posibil.

- Scuză-mă că am început fără tine, Watson, mi-a spus el, dar îți amintești că clientul nostru are o întâlnire mai degrabă devreme în această dimineață.

- Ce, este trecut de nouă, i-am răspuns. N-aș fi surprins să fie el. Cred că am auzit clopoțelul.

Era într-adevăr prietenul nostru, bancherul. Am fost șocat de schimbarea care se petrecuse cu el, căci fața lui, de la o natură mare și masivă, era acum trasă și lăsată, în timp ce părul mi-a părut cel puțin mai albit. A intrat cu o expresie de oboseală și letargie pe chip, care era chiar mai dureroasă decât violența lui din dimineața dinainte, și s-a prăbușit în fotoliul pe care i-l împinsesem.

- Nu știu ce am făcut să merit să fiu atât de greu încercat, a spus el. Doar cu două zile mai devreme eram un om fericit și prosper fără nici o grijă. Acum mă așteaptă o bătrânețe singuratică și dezonorată. O durere îi urmează îndeaproape alteia. Nepoata mea, Mary, m-a părăsit.

- V-a părăsit?

- Da. În această dimineață patul ei era neatins, camera era goală, iar un bilet pentru mine se afla pe masa din hol. Îi spusese noaptea trecută, îndurerat, nu mâniat, că dacă s-ar fi căsătorit cu băiatul meu, lucrurile ar fi mers bine cu el. Poate a fost o dovadă de egoism din partea mea. Se referă la această remarcă în biletul ei:

„DRAGUL MEU UNCHI: Simt că ți-am făcut necazuri, și că, dacă aș fi acționat diferit, această nenorocire teribilă nu s-ar fi întâmplat vreodată. Nu pot, având acest gând în minte, să fiu din nou fericită sub acoperișul dumitale, și simt că trebuie să te părăsesc pentru totdeauna.

Nu-ți face griji pentru viitorul meu, căci este asigurat; și, mai ales, nu mă căuta, căci va fi o muncă inutilă și îmi va face un deserviciu. În viață sau în moarte, rămân pentru totdeauna iubitoarea ta MARY.”

- Ce vrea să spună cu biletul acesta, domnule Holmes? Credeți că are intenția să se sinucidă?

- Nu, nu, nimic de acest fel. Este poate cea mai bună soluție posibilă. Cred, domnule Holder, că vă apropiați de sfârșitul necazurilor dumneavoastră.

- Ha! Așa credeți! Ați auzit ceva, domnule Holmes; ați aflat ceva! Unde sunt pietrele?

- Nu considerați că 1.000 de lire de bucată este o sumă prea mare?

- Aș plăti zece.

- Nu e necesar. Trei mii sunt suficiente. Și îmi închipui că există o mică recompensă. Aveți cecurile la dumneavoastră? Iată un stilou. Mai bine scrieți 4.000 de lire.

Cu fața uimită, bancherul a scris cecul cerut. Holmes s-a dus la biroul lui, a scos din el o bucățică triunghiulară de aur cu trei pietre încrustate, și a aruncat-o pe masă.

Clientul nostru a înșfăcat-o cu un țipăt de bucurie.

- O aveți!, a spus găfâit. Sunt salvat! Sunt salvat!

Reacția sa de bucurie era la fel de pasionată cum fusese cea de suferință, și a strâns la piept pietrele recuperate.

- Mai există un lucru pe care îl datorăți, domnule Holder, i-a spus Sherlock Holmes mai degrabă grav.

- Datorez! A luat un stilou. Spuneți-mi suma și o s-o plătesc.

- Nu, datoria nu este față de mine. Datorați niște scuze foarte umile aceluși băiat nobil, fiul dumneavoastră, care s-a comportat în această poveste într-un fel în care mi-ar plăcea s-o facă propriul meu fiu, dacă aș avea vreodată unul.

- Atunci nu Arthur a fost cel care le-a luat?

- V-am spus ieri și v-o repet astăzi că nu el.

- Sunteți sigur? Atunci hai să ne ducem imediat la el și să-i spunem că se știe adevărul.

- O știe deja. Când am elucidat totul, am avut o discuție cu el și, văzând că nu vrea să-mi spună povestea, i-am spus-o eu, și a trebuit să recunoască că aveam dreptate, adăugând câteva detalii care nu-mi erau

încă clare. Vestea dumneavoastră din această dimineață poate însă să-l facă să vorbească.

- Pentru Dumnezeu, spuneți-mi atunci, ce înseamnă acest mister neobișnuit!

- O s-o fac, și o să vă arăt pașii prin care am ajuns să-l dezleg. Și dați-mi voie să vă spun mai întâi ceea ce este cel mai greu pentru mine să spun și pentru dumneavoastră să auziți, a existat o înțelegere între Sir George Bumwell și nepoata dumneavoastră, Mary. Au fugit împreună.

- Mary a mea? Este imposibil!

- Este din nefericire mai mult decât posibil; este sigur. Nici dumneavoastră nici fiul dumneavoastră n-ați cunoscut adevăratul caracter al acestui om, atunci când l-ați admis în cercul familiei dumneavoastră. Este unul dintre cei mai periculoși oameni din Anglia – un jucător ruinat, un ticălos absolut disperat, un om fără inimă sau conștiință. Nepoata dumneavoastră n-a cunoscut astfel de oameni. Când i-a făcut jurăminte, cum le-a făcut la o sută altele înaintea ei, s-a amăgit că numai ea a putut să-i miște inima. Numai dracu știe ce i-a spus, dar cel puțin e sigur că aceasta a devenii unealta lui și că obișnuia să-l întâlnească aproape în fiecare seară.

- Nu pot și nu o voi crede!, a strigat bancherul cu fața palidă ca moartea.

- O să vă spun ce s-a întâmplat în casa dumneavoastră noaptea trecută. Nepoata dumneavoastră, când a crezut că v-ați dus în camera dumneavoastră, s-a strecurat jos și a vorbit cu iubitul său prin fereastra care dă spre aleea ce duce spre grajduri. Urmele pașilor lui era întipărite în zăpadă, atât de mult a stat acolo. Ea i-a spus de diademă. Pofta lui nelegiuită de aur s-a aprins la această știre, și a făcut-o să-i urmeze voința. Nu am nici o îndoială că vă iubea, dar există femei în cazul cărora dragostea pentru un iubit anihilează toate celelalte afecțiuni, și cred că era și cazul ei. Tocmai ce asculta instrucțiunile acestuia, când v-a văzut coborând scările, și a închis rapid fereastra, povestindu-vă despre escapada uneia din servitoare cu iubitul ei cu piciorul de lemn, ceea ce era perfect adevărat.

Fiul dumneavoastră, Arthur, a mers la culcare după conversația cu dumneavoastră, dar a dormit prost datorită neliniștii iscate de datoriile sale la club. În mijlocul nopții a auzit niște pași ușori trecând pe lângă ușa lui, prin urmare s-a sculat și, uitându-se afară, a fost surprins s-o vadă pe verișoara sa mergând pe furiș pe coridor și

dispărând în camera dumneavoastră de toaletă. Împietrit de uimire, băiatul și-a pus niște haine și a așteptat acolo în întuneric să vadă ce avea să se întâmple mai departe. Ea a ieșit din cameră și la lumina lămpii de pe hol fiul dumneavoastră a văzut-o ducând în mână prețioasa diademă. A coborât scările, iar el, cuprins de groază, a fugit și s-a strecurat în spatele draperiei din apropierea ușii dumneavoastră, de unde putea observa ce se petrecea în holul de dedesubt. A văzut-o cum a deschis pe furiș ușa, dându-i diadema cuiva aflat în întuneric, iar apoi cum a închis-o, grăbindu-se iar spre camera ei, trecând destul de aproape de locul în care stătea ascuns el în spatele draperiei.

Atâta vreme cât era de față, nu putea face nici o acțiune fără s-o expună teribil pe femeia pe care o iubea. Dar în clipa în care a dispărut, el a realizat ce nenorocire zdrobitoare era pentru dumneavoastră și cât de important era să pună lucrurile la punct. S-a repezit jos așa cum era, cu picioarele desculțe, a deschis fereastra, a sărit în zăpadă și a fugit pe alee unde a putut vedea o figură întunecată în lumina lunii. Sir George Bumwell a încercat să scape, dar Arthur l-a prins și s-au luptat, băiatul dumitale trăgând de un capăt al diademei, iar dușmanul său de celălalt. În încăierare, fiul dumneavoastră l-a lovit pe Sir George și l-a tăiat la ochi. Apoi ceva a pocnit brusc, iar fiul dumitale, văzând că diadema este în mâinile lui, s-a năpustit înapoi, a închis fereastra, s-a urcat în camera dumneavoastră, și tocmai ce observase că diadema fusese îndoită în timpul luptei încercând s-o îndrepte, când ați apărut la fața locului.

- Este posibil?, a spus găfâit bancherul.

- Apoi l-ați înfuriat jignindu-l exact într-un moment în care simțea că merita mulțumirile dumneavoastră cele mai călduroase. Nu putea să vă explice cum stăteau lucrurile fără s-o dea de gol pe cea care cu siguranță nu îi prea merita atenția. Însă el a adoptat o atitudine cavaleriească și i-a păstrat secretul.

- De aceea a țipat și a leșinat ea atunci când a văzut diadema, a strigat domnul Holder. O, Dumnezeule! Ce nebun orb am fost! Și el care mi-a cerut să-l las să meargă afară cinci minute! Dragul de el, voia să vadă dacă bucațica pierdută se afla la locul luptei. Cât de crud l-am nedreptățit!

- Când am ajuns la casa dumneavoastră, a continuat Holmes, am înconjurat-o imediat cu mare atenție pentru a observa dacă exista vreo urmă pe zăpadă, care mi-ar fi putut fi de ajutor. Știam că nu ninsese deloc din seara dinainte și de asemenea că înghețul puternic conservase

urmele. Am parcurs alea furnizorilor, dar aceasta era în întregime călcată în picioare și urmele nu se puteau distinge unele de altele. Însă chiar dincolo de ea, la capătul opus ușii de la bucătărie, a stat o femeie și a vorbit cu un bărbat, ale cărui urme rotunde pe o parte indicau că acesta avea un picior de lemn. Am putut observa chiar că aceștia fuseseră deranjați, căci femeia a alergat repede înapoi spre ușă, după cum arătau urmele puțin adânci lăsate de călcăie și cele adânci lăsate de degete, în timp ce omul cu piciorul de lemn a așteptat un timp, iar apoi a plecat. La vremea respectivă, m-am gândit că aceste urme puteau aparține servitoarei și iubitului ei, de care îmi vorbiseți deja, iar cercetările au arătat că așa a fost. Am traversat grădina fără să mai văd nimic altceva decât urme întâmplătoare, pe care le-am luat ca aparținând poliției; însă când am ajuns pe alea spre grajduri, am putut observa o poveste foarte lungă și complicată scrisă pe zăpada din fața mea.

Exista un șir dublu de urme aparținând unui bărbat în cizme și un al doilea șir dublu pe care l-am observat încântat ca aparținând unui bărbat desculț. Am fost imediat convins din ceea ce îmi spuseseți că ultimele aparțineau fiului dumneavoastră. Primul a mers și înainte și înapoi, însă celălalt a alergat repede, și întrucât pașii săi erau pe alocuri întipăriți peste adâncitura lăsată de cizme, era vădit că trecuse după celălalt, l-am urmat și am descoperit că duceau spre fereastra din hol, unde cei lăsați de cizme îndepărtaseră toată zăpada în timp ce așteptau. Apoi m-am deplasat spre celălalt capăt, care se afla la o sută de metri sau mai mult pe alee. Am văzut locul în care cel în cizme s-a întors, unde zăpada era întretăiată ca și cum avusese loc o luptă și în final unde căzuseră câțiva stropi de sânge, arătându-mi că nu mă înșelam. Cel în cizme a fugit apoi pe cărare, iar o altă pată mică de sânge îmi arăta că el fusese cel rănit. Când a ajuns la drumul mare la celălalt capăt, am observat că pavajul fusese curățat, prin urmare indiciul meu se oprea acolo.

Însă intrând în casă am examinat cu lupa, după cum vă amintiți, pervazul și rama ferestrei din hol, și am putut imediat observa că cineva ieșise pe ea. Am putut distinge conturul unde fusese pus piciorul umed când a intrat. Am fost capabil atunci să-mi formez o părere referitoare la ceea ce s-a întâmplat. Un bărbat a așteptat afară în dreptul ferestrei; cineva a adus pietrele prețioase; fapta a fost văzută de fiul dumneavoastră; acesta s-a luat după hoț; a luptat cu el; au tras fiecare de diademă, puterea lor unită provocând stricăciuni pe care nici

unul singur nu le-ar fi putut înfăptui. S-a întors cu premiul, dar a lăsat un fragment în mâna dușmanului său. Până aici lucrurile îmi erau clare. Acum întrebarea era cine era bărbatul și cine îi adusese diadema.

Este o veche maximă de-a mea că atunci când ai exclus imposibilul, ceea ce rămâne, indiferent cât de improbabil, trebuie să fie adevărul. Acuma, știam că nu dumneavoastră ați adus-o, prin urmare rămânea numai nepoata dumneavoastră și servitoarele. Dar dacă ar fi fost servitoarele, de ce ar îngădui fiul dumneavoastră să fie învinuit în locul lor? N-ar putea exista nici un motiv posibil. Însă dat fiind că își iubea verișoara, exista o explicație excelentă de ce vroia să păstreze secretul – cu atât mai mult cu cât secretul era unul rușinos. Când mi-am adus aminte că ați văzut-o la acea fereastră, și cum a leșinat văzând din nou diadema, presupunerea mea a devenit o certitudine.

Și cine a putut fi complicele ei? Evident un iubit, căci cine altcineva ar fi putut fi mai important decât dragostea și recunoștința pe care trebuia să le simtă față de dumneavoastră? Știam că ieșeați rar și că cercul dumneavoastră de prieteni era foarte restrâns. Dar printre aceștia se număra Sir George Bumwell. Auzisem de el înainte, ca fiind un om cu o reputație proastă în ceea ce privește femeile. El trebuie să fi fost cel care purtase acele cizme și luase pietrele care lipseau. Chiar dacă știa că Arthur îl descoperise, s-ar fi putut încă considera în siguranță, căci băiatul nu putea scoate nici un cuvânt fără să-și compromită propria-i familie.

Ei bine, vă puteți și singur închipui ce măsuri am luat după aceea. M-am dus deghizat în haimana la casa lui Sir George, am reușit să mă împrietenesc cu valetul acestuia, am aflat că stăpânul său se tăiasse la cap în noaptea dinainte, și în cele din urmă în schimbul a șase șilingi m-am asigurat cum stăteau lucrurile, cumpărând o pereche de pantofi pe care nu îi mai purta. Cu aceștia m-am întors la Streatham și am văzut că se potriveau perfect cu urmele respective.

- Am văzut un vagabond prost îmbrăcat pe alee ieri seară, a spus domnul Holder.

- Exact. Eu eram acela. Am realizat că găsisem omul, deci m-am întors acasă și mi-am schimbat hainele. Aveam un rol delicat de jucat apoi, căci mi-am dat seama că trebuia evitată urmărirea penală pentru a împiedica un scandal, și știam că un ticălos atât de șiret își dădea seama că aveam mâinile legate. M-am dus să-l văd. La început, firește, a negat totul. Dar când i-am spus fiecare detaliu ce avusese loc, a încercat să mă amenințe și a luat o bătă de pe un perete. Știam însă cu

cine aveam de-a face, și i-am pus un pistol la cap înainte de a mă putea lovi. Apoi a devenit puțin mai rezonabil. I-am spus că-i oferim un preț de o mie de lire pentru fiecare piatră pe care o avea. Asta a provocat primele semne de suferință pe care le-a arătat. Păi, la dracul, a spus el, le-am dat cu șase sute de lire pe toate trei! Am reușit în curând să obțin adresa celui care le cumpărase, după ce i-am promis că n-o să fie nici o urmărire penală. M-am dus la acesta și după multă târguială am obținut pietrele cu 1.000 de lire bucata. Apoi l-am vizitat pe fiul dumneavoastră, i-am spus că totul era în regulă, și în final m-am dus la culcare pe la două dimineața, după ceea ce aș putea numi o zi de muncă realmente dificilă.

- O zi care a salvat Anglia de un mare scandal public, a spus bancherul, ridicându-se. Domnule, nu-mi găsesc cuvintele să vă mulțumesc, dar nu mă voi dovedi nerecunoscător pentru ceea ce ați făcut. Îndemânarea dumneavoastră a întrecut realmente tot ceea ce auzisem despre ea. Și acum trebuie să zbor la dragul meu băiat pentru a-i cere scuze pentru răul pe care i l-am făcut. Referitor la ceea ce îmi spuneți despre biata mea Mary, mă afectează profund. Nici măcar îndemânarea dumneavoastră nu-mi poate spune unde se află acum?

- Cred că putem afirma cu toată siguranța, i-a replicat Holmes, că aceasta se află unde se află Sir George Bumwell. Este tot atât de sigur că, indiferent ce greșeli a făcut, acestea vor primi în curând o pedeapsă mai mult decât suficientă.

AVENTURA FAGILOR ARĂMII

- Acela care iubește arta pentru sine însăși, a remarcat Sherlock

Holmes, punând deoparte pagina cu reclame a lui *Daily Telegraph*, simte cea mai vie plăcere pe marginea celor mai puțin importante și celor mai joase manifestări ale acesteia. Îmi face plăcere să observ, Watson, că ai înțeles într-atâta acest adevăr că în aceste scurte povestiri ale cazurilor noastre pe care ai fost atât de bun să le zugrăvești și, trebuie s-o spun, să le înfrumusețezi pe alocuri, nu ai scos în evidență multele cazuri faimoase și procese de senzație în care am fost implicat, ci mai degrabă acele incidente care poate au fost neînsemnate în sine, însă care mi-au dat prilejul să folosesc acele aptitudini ale deducției și sintezei logice care sunt specialitatea mea.

- Și totuși, i-am spus eu zâmbind, nu am fost absolvit de învinuirea că relatările mele indică un gust pentru senzațional.

- Ai greșit poate, a observat el, luând cu cleștele un tăciune aprins și aprinzându-și cu el lunga pipă din lemn de cireș, care obișnuia s-o înlocuiască pe cea de lut atunci când era într-o dispoziție mai degrabă combativă decât meditativă, ai greșit poate încercând să adaugi culoare și viață fiecăreia din afirmațiile tale, în loc de a te limita la sarcina de a relata acel mod de raționare strict de la cauză la efect, care este realmente singura trăsătură remarcabilă a poveștii.

- Mi se pare că te-am tratat cât se poate de corect, am remarcat întrucâtva cu răceală, căci eram dezgustat de egotismul pe care îl observasem nu o dată ca fiind un element important al caracterului ciudat al prietenului meu.

- Nu, nu este vorba de egoism sau înfumurare, mi-a spus el, răspunzând, așa cum îi era obiceiul, mai degrabă gândurilor decât cuvintelor mele. Dacă cer să i se facă dreptate absolută artei mele, o fac pentru că aceasta este un lucru impersonal un lucru dincolo de mine însumi. Crima este ceva obișnuit. Logica în schimb este un lucru rar. Prin urmare trebuie să insiști mai degrabă asupra logicii decât asupra crimei. Ai coborât ceea ce ar fi trebuit să fie un șir de prelegeri la o serie de povești.

Era o dimineață rece de început de primăvară și stăteam după micul dejun în fața unui foc vesel în vechea cameră de pe strada Baker. O ceață deasă se lăsa în jos între șirurile de case cenușii, iar, prin densele rotocoale gălbui, ferestrele de pe partea cealaltă păreau pete vagi, întunecate și informe. Lumina de gaz era aprinsă și strălucea deasupra feței albe de masă și a porțelanului și metalului lucios, căci masa nu fusese încă strânsă. Sherlock Holmes fusese tăcut întreaga dimineață, adâncindu-se în continuu în rubricile de anunțuri ale unei serii de ziare până când în final, părând a renunța la căutările sale, s-a apucat, într-o dispoziție nu tocmai bună, să-mi țină o prelegere referitoare la defectele mele literare.

- În același timp, a remarcat el după o pauză, în timpul căreia a continuat să pufăie din lunga sa pipă și să privească focul, nu prea poți fi învinuit de insistarea pe senzational, întrucât din aceste cazuri față de care ai fost atât de amabil să te arăți interesat, o mare parte nu tratează deloc crima, în sensul ei legal. Mica chestiune în care am încercat să-l ajut pe regele Boemiei, experiența ciudată a domnișoarei Mary Sutherland problema referitoare la bărbatul cu buza răsfrântă și incidentul celibatarului nobil au fost toate chestiuni care nu puteau fi

pedepsite prin lege. Dar mi-e teamă că, evitând senzaționalul, ai înclinat spre neînsemnat.

- Poate că rezultatul a fost astfel, i-am răspuns, dar susțin că metodele au fost noi și interesante.

- Știu, dragul meu. Ce-i pasă publicului, care nu este capabil să observe nimic, care nu poate identifica nici cele mai evidente lucruri, de nuanțele mai fine ale analizei și deducției? Dar realmente nu te pot învinui că ești minor, căci vremea cazurilor importante a apus. Omul sau cel puțin omul criminal și-a pierdut toată îndrăzneala și originalitatea. În ceea ce privește propria-mi meserie, pare a degenera într-o agenție de găsimă a creioanelor pierdute și de consultanță pentru tinerele domnișoare din pensioane. Cred că am ajuns la fund în cele din urmă. Îmi închipui că biletul pe care l-am primit în această dimineață marchează punctul zero în ceea ce mă privește. Citește-l! Mi-a aruncat o scrisoare mototolită.

Fusese trimisă din Montague Place în seara dinainte și suna astfel:

„DRAGĂ DOMNULE HOLMES: Sunt nerăbdătoare să vă consult dacă ar trebui sau nu să accept o poziție care mi-a fost oferită ca guvernantă. Vă voi vizita mâine la zece și jumătate dacă vă convine.

Cu stimă a dumneavoastră,
VIOLET HUNTER”

- O cunoști pe tânăra domnișoară? l-am întrebat.

- Nu eu.

- Este zece și jumătate acum.

- Da, și nu mă îndoiesc că ea sună.

- Se poate dovedi a fi mai interesant decât crezi. Îți aduci aminte că povestea carbuncului albastru, care a părut a fi doar o fantezie la început, s-a transformat într-o investigație serioasă. Asta se poate întâmpla și în acest caz.

- Ei bine, să sperăm. Dar îndoielile noastre vor fi foarte curând clarificate, căci iată dacă nu mă înșel persoana în chestiune.

În timp ce vorbea, ușa s-a deschis, și o tânără doamnă a intrat în cameră. Era îmbrăcată simplu dar îngrijit, avea o față luminoasă și ageră, pistruiată ca un ou de fluierar, și atitudinea vioaie a unei femei care se descurcă singură în lume.

- Sunt sigură că mă veți scuza că vă deranjez, a spus ea, când tovarășul meu s-a ridicat s-o întâmpine, dar am trecut printr-o

experiență foarte ciudată și, întrucât nu am părinți sau rude cărora să le pot cere sfatul, m-am gândit că poate ați fi atât de amabil să-mi spuneți ce să fac.

- Vă rog luați loc, domnișoară Hunter. Aș fi fericit să fac tot ce pot pentru a vă ajuta.

Am putut observa că Holmes a fost impresionat favorabil de atitudinea și felul de a vorbi ale noii cliente. A examinat-o în maniera lui cercetătoare, iar apoi s-a relaxat, cu pleoapele lăsate și vârfurile degetelor împreunate, pentru a-i asculta povestea.

- Am fost guvernantă timp de cinci ani, a spus ea, în familia colonelului SpenceMunro, dar acum două luni colonelul a fost trimis la Halifax, în Noua Scoție, și și-a luat copiii cu el în America, astfel încât m-am trezit fără slujbă. Am dat anunțuri la ziar, și am răspuns la anunțuri, fără succes însă. În cele din urmă, puținii bani pe care îi strânsesem au început să se termine și nu mai știam ce să fac.

În West End există o binecunoscută agenție pentru guvernante, numită Westaway 's, și obișnuiam s-o vizitez o dată pe săptămână pentru a vedea dacă nu a apărut ceva nou, care să mi se potrivească. Westaway este numele fondatorului afacerii, dar aceasta este condusă în realitate de domnișoara Stoper, stă în micul ei birou, iar doamnele care caută de lucru așteaptă în anticameră și sunt apoi invitate înăuntru una câte una, iar aceasta consultă registrele sale să vadă dacă are ceva care să li se potrivească.

Ei bine, când am fost acolo săptămâna trecută, am fost invitată în micul birou ca de obicei, însă domnișoara Stoper nu era singură. Un bărbat extrem de corpulent cu o față foarte zâmbitoare și o bărbie imensă, care i se lăsa în straturi pe gât, ședea lângă ea, cu o pereche de ochelari pe nas, uitându-se foarte atent la doamnele care intrau. Când am intrat, a tresărit puternic și s-a întors repede spre domnișoara Stoper.

- Exact ceea ce-mi trebuie, a spus el; nu se putea ceva mai potrivit. Excelent! Excelent!

Părea plin de entuziasm și își freca mâinile foarte satisfăcut. Arăta atât de în largul său că era o plăcere să te uiți la el.

- Căutați o slujbă, domnișoară?, m-a întrebat.

- Da, domnule.

- Ca guvernantă?

- Da, domnule.

- Și ce salariu cereți?

- Aveam patru lire pe lună în ultimul loc, la colonelul SpenceMunro.

- O, nu mai spuneți! Ce corvoadă, clar o corvoadă!, a strigat el, ridicându-și mâinile grase în aer ca unul care era pradă pasiunii. Cum e posibil ca cineva să ofere unei doamne atât de atrăgătoare și plină de talente o sumă atât de mică?

- Talentele mele, domnule, pot fi mai puține decât vă închipuiți, am spus eu. Puțină franceză, puțină germană, muzică și desen.

- Nu mai spuneți!, a exclamat el. Asta nu contează câtuși de puțin. Întrebarea este, aveți sau nu înfățișarea și manierele unei doamne? Aceasta este pe scurt ceea ce contează. Dacă nu le aveți, nu sunteți potrivită pentru educația unui copil care poate juca într-o bună zi un rol important în istoria țării. Dar dacă le aveți, păi atunci cum vă poate cere un domn să acceptați un salariu mai mic de trei cifre? Salariul dumneavoastră la mine, doamnă, ar începe de la 100 de lire pe an.

Vă puteți imagina, domnule Holmes, că pentru mine, săracă cum eram, o asemenea ofertă părea prea bună să fie adevărată. Însă domnul văzând poate expresia de neîncredere de pe fața mea a deschis un portvizit din care a scos o bancnotă.

- Este de asemenea obiceiul meu, a spus el, zâmbind în cel mai plăcut mod până când ochii săi au devenit doar două mici crăpături strălucitoare printre faldurile albe ale feței sale, să le dau tinerelor mele domnișoare un avans constând din jumătate din salariul lor, astfel încât să poată să-și acopere micile cheltuieli legate de călătorie și garderobă.

Îmi părea că nu întâlnisem vreodată un bărbat atât de fascinant și atent.

Întrucât aveam deja datorii la furnizori, acest avans era foarte convenabil, și totuși exista ceva nefiresc în privința întregii tranzacții, ce m-a făcut să doresc să știu puțin mai multe înainte de a mă angaja.

- Pot să vă întreb unde locuiți, domnule?, am spus eu.

- În Hampshire. O încântătoare casă la țară. „Fagii arămii”, la cinci mile distanță de ieșirea din Winchester. Este cel mai frumos peisaj rural, draga mea domnișoară, și cel mai dulce conac de țară.

- Și care sunt îndatoririle mele, domnule? Aș fi încântată să aflu în ce constau.

- Un copil, un drag de zburdalnic de numai șase ani. O, dacă l-ați

vedea omorând gândacii de bucătărie cu papucul! Poc! Poc! Poc! Trei morți înainte de a avea timp să clipești! S-a lăsat pe spate pe scaun și a râs iar cu poftă.

Am fost întrucâtva șocată de felul în care se amuza copilul, însă râsul tatălui m-a făcut să mă gândesc că poate glumea.

- Unica mea îndatorire atunci, am întrebat eu, este să am grijă de un singur copil?

- Nu, nu, nu unica, draga mea domnișoară, a strigat el. Îndatorirea dumitale va fi, așa cum sunt sigur că vă va spune bunul dumneavoastră simț, să vă supuneți oricărui ordin pe care vi-l dă soția mea, cu condiția să fie un ordin pe care o doamnă să-l poată urma. Vedeti vreo dificultate în a face asta, ei?

- Așfi încântată să fiu de folos.

- Chiar așa. În ceea ce privește îmbrăcămintea, de exemplu. Suntem niște persoane excentrice, știți excentrice, dar bune la inimă. Dacă vi s-ar cere să îmbrăcați o rochie pe care să v-o dăm noi, n-ați obiecta micii noastre fantezii? Ei?

- Nu, am spus eu, extrem de uimită de aceste cuvinte.

- Sau să stați aici sau acolo, asta nu v-ar deranja?

- O, nu.

- Sau să vă tăiați părul scurt înainte de a veni la noi?

Nu puteam să-mi cred urechilor. Așa cum puteți observa, domnule Holmes, părul meu este destul de bogat și are o nuanță castanie mai degrabă ciudată. A fost considerat artistic. Nici nu mă puteam gândi să-l sacrific așa, pe nepusă masă.

- Mi-e teamă că aceasta este imposibil, am spus eu. Mă privea cu atenție cu ochisorii săi, și am putut vedea cum fața i s-a umbrit când am rostit aceste cuvinte.

- Mi-e teamă că este ceva esențial, a spus el. Este un mic capriciu de-al soției mele, iar capriciile doamnelor, știți și dumneavoastră, trebuie să fie luate în considerare. Și deci nu o să vă tăiați părul?

- Nu, domnule, realmente nu o pot face, i-am răspuns hotărâtă.

- Ah, foarte bine; atunci lucrurile sunt clare. E păcat, deoarece din alte puncte de vedere ați fi fost realmente foarte potrivită. În acest caz, domnișoară Stoper, ar fi cel mai bine să examinez încă câteva din tinerele dumneavoastră domnișoare.

Managera s-a ocupat în tot acest timp cu hârtiile sale, fără să ne adreseze vreun cuvânt, dar acum mi-a aruncat o privire atât de

supărată că nu am putut să mă abțin să bănuiesc că pierduse un comision frumos datorită refuzului meu.

- Doriți ca numele dumneavoastră să rămână în registru?, a întrebat ea.

- Vă rog, domnișoară Stoper.

- Păi realmente pare mai degrabă inutil, atâta vreme cât refuzați cele mai bune oferte în această manieră, a spus ea cu asprime. Nu vă puteți aștepta să facem eforturi să vă găsim o altă asemenea poziție. La revedere, domnișoară Hunter. A mișcat clopoțelul de pe masă și valetul m-a condus afară.

Ei bine, domnule Holmes, când m-am întors în locuința mea, negăsind prea multe în dulapul din bucătărie și având două sau trei note de plată pe masă, am început să mă întreb dacă nu făcusem o prostie. La urma urmei, dacă acești oameni aveau preferințe ciudate și se așteptau la supunere în cele mai neobișnuite privințe, erau cel puțin gata să plătească pentru excentricitatea lor. Foarte puține guvernante din Anglia primesc 100 de lire pe an. În plus, la ce-mi folosea părul? Multor persoane le stă mai bine cu el scurt, și poate că aveam să mă număr printre ele. În ziua următoare înclinam a crede că făcusem o greșală, iar o zi mai târziu eram sigură de asta. Renunșasem într-atâta la mândria mea încât eram gata să mă duc înapoi la agenție să mă interesez dacă slujba mai era încă disponibilă; când am primit această scrisoare de la domnul respectiv. O am aici și o să v-o citesc:

„Fagii Arămii, în apropiere de Winchester.

DRAGĂ DOMNIȘOARĂ HUNTER: Domnișoara Stoper a fost atât de amabilă să-mi dea adresa dumneavoastră și vă scriu de aici ca să vă întreb dacă v-ați schimbat decizia. Soția mea este foarte nerăbdătoare să veniți, căci a fost foarte atrasă de descrierea pe care v-am făcut-o. Suntem gata să vă oferim 30 de lire pe trei luni sau 120 de lire pe an ca să vă recompensăm pentru orice inconvenient provocat de excentricitățile noastre. La urma urmei, nu sunt atât de exagerate. Soția mea adoră o anumită nuanță de albastru electric și ar dori să purtați o rochie de o astfel de culoare înăuntru dimineața. Nu e necesar însă să cheltuiți bani pentru a vă cumpăra una, întrucât dispunem de una aparținând dragii mele fiice Alice (care se află acum la Philadelphia), care cred că vi s-ar potrivi de minune. Apoi, referitor la a sta aici sau acolo sau a vă amuza în orice fel care vi se cere, aceasta nu vă va provoca nici un inconvenient. În privința părului dumneavoastră,

este fără îndoială păcat, mai ales că am observat în timpul scurtei noastre conversații cât de frumos este, dar mi-e teamă că trebuie să rămân ferm pe poziție, și sper numai că salariul crescut vă poate recompensa pentru o astfel de pierdere. Îndatoririle dumneavoastră în privința copilului sunt foarte ușoare, încercați să veniți vă rog și o să vă aștept cu careta la Winchester. Anunțați-mă cu ce tren sosiți. Al dumneavoastră cu stimă, JEPHRO RUCASTLE”.

Aceasta este scrisoarea pe care tocmai am primit-o, domnule Holmes, și sunt hotărâtă să accept slujba. Însă m-am gândit ca înainte de a face pasul hotărâtor să prezint întreaga poveste atenției dumneavoastră.

- Păi, domnișoară Hunter, dacă v-ați hotărât, asta decide lucrurile, a spus Holmes, zâmbind.

- Dar nu mă sfătuiți să refuz?

- Mărturisesc că nu aș dori ca sora mea să aplice pentru o astfel de poziție.

- Ce pot însemna toate astea, domnule Holmes?

- Ah, nu am nici o informație. Nu pot spune. Poate v-ați făcut o părere?

- Ei bine, îmi pare că există numai un răspuns posibil. Domnul Rucastle a părut a fi un om foarte drăguț și bun. Nu e posibil oare ca soția lui să fie nebună, iar el să dorească să ascundă asta, de teamă că ar fi dusă la azil, și să-i îndeplinească toate capriciile pentru a împiedica o izbucnire?

- Acesta este un răspuns posibil, de fapt, după cum stau lucrurile, este cel mai probabil să fie așa. Dar în orice caz, nu pare a fi o familie potrivită pentru o tânără domnișoară.

- Dar banii, domnule Holmes, banii!

- Păi, firește plata este bună, prea bună. Asta este ceea ce mă neliniștește. De ce să vă dea 120 de lire pe an, când ar putea să aleagă pentru 40 de lire? Trebuie să existe un motiv puternic pentru asta.

- M-am gândit că dacă vă prezint acum circumstanțele, o să puteți înțelege lucrurile mai târziu, în caz că o să am nevoie de ajutorul dumneavoastră. M-aș simți mult mai puternică dacă aș ști că am sprijinul dumneavoastră.

- O, puteți să vă bazați pe asta. Vă asigur că mica dumneavoastră problemă promite să fie cel mai interesant caz pe care l-am întâlnit în

ultimele luni. Există ceva complet nou în privința unor trăsături de-ale sale. Dacă o să aveți îndoieli sau o să fiți în pericol...

- Pericol! Ce pericol prevedeți?

Holmes a dat grav din cap. Ea s-a ridicat vioi de pe scaun, cu fața pe deplin liniștită.

- O să mă duc acum la Hampshire cu inima ușoară. O să-i scriu imediat domnului Rucastle, o să-mi sacrific bietul păr în seara aceasta, și o să pornesc spre Winchester mâine. Cu câteva cuvinte de recunoștință pentru Holmes, ne-a urat la amândoi noapte bună, grăbindu-se afară.

- Cel puțin, am spus eu, auzind pașii ei repezi și fermi coborând scările, pare a fi o tânără care poate foarte bine să-și poarte de grijă.

- Și are nevoie de asta, a spus Holmes cu gravitate. Dacă nu mă înșel, cred că o să auzim vești de la ea înainte de a trece multe zile.

N-a trecut multă vreme până când profeția prietenului meu s-a împlinit. Au trecut două săptămâni, în timpul cărora gândurile mele se întorceau frecvent la ea, minunându-mă în ce ciudată alee lăturalnică a experienței omenеști se rătăcise această femeie singură. Salariul neobișnuit, condițiile ciudate, îndatoririle ușoare, toate trimiteau la ceva anormal, deși mă depășea dacă era vorba de o excentricitate sau o intrigă, sau dacă omul era un filantrop sau un ticălos. În ceea ce-l privea pe Holmes, am observat că ședea frecvent câte o jumătate de oră cu sprâncenele încruntate și un aer absent, dar refuza să vorbească de această problemă, făcând un gest larg cu mâna, atunci când o menționam. Date! date! date!, striga nerăbdător. Nu pot face cărămizi fără lut. Și totuși sfârșea întotdeauna prin a mormăi că o soră de-a lui n-ar fi acceptat niciodată o astfel de poziție.

Telegrama pe care am primit-o în cele din urmă a sosit într-o seară târziu, exact când mă gândeam să mă duc la culcare, iar Holmes se pregătea pentru unul din acele experimente chimice ținând toată noaptea în care se adâncea frecvent, când îl lăsam aplecat asupra unei retorte și a unei eprubete noaptea, și îl găseam în aceeași poziție când coboram la micul dejun dimineața. A deschis plicul galben, iar apoi, uitându-se peste mesaj, mi l-a aruncat mie.

- Uită-te la mersul trenurilor în Bradshaw, a spus el, și s-a întors la studiile sale chimice.

Invitația era una scurtă și urgentă.

„Vă rog să fiți la hanul Lebăda neagră din Winchester mâine la amiază, spunea. Vă rog să veniți! Nu mai știu ce să fac. HUNTER”

- Vii cu mine?, m-a întrebat Holmes privind-mă.

- Bineînțeles.

- Atunci, uită-te la trenuri.

- Este un tren la nouă și jumătate, am spus eu, uitându-mă în Bradshaw. Ajunge în Winchester la 11,30.

- Este cum nu se poate mai bun. Atunci poate ar fi mai bine să-mi amân analiza acetonelor, întrucât poate fi necesar să fim în cea mai bună formă mâine dimineată.

În ziua următoare la ora unsprezece ne aflam departe pe drumul nostru spre vechea capitală engleză. Tot drumul Holmes s-a adâncit în zăpezile de dimineată, dar, după ce am trecut de hotarul cu Hampshire, le-a aruncat și a început să admire peisajul. Era o zi perfectă de primăvară, cu un cer albastru deschis, cu norișori albi și pufoși mișcându-se dinspre vest spre est. Soarele strălucea foarte puternic, însă adierea tăioasă și puternică din aer ne reducea din energie. Peste tot până la dealurile din jurul lui Aldershot, acoperișurile mici, roșii și cenușii ale fermelor se iveau din verdele deschis al frunzișului proaspăt.

- Nu-i așa că sunt proaspete și frumoase?, am strigat cu tot entuziasmul unui om recent scăpat de cețurile de pe strada Baker.

Dar Holmes a dat grav din cap.

- Știi, Watson, mi-a spus el, este unul din blestemele unei minți cu o preocupare ca a mea să perceapă totul în raport cu propriu-i subiect. Tu te uiți la aceste case împrăștiate și ești impresionat de frumusețea lor. Eu le privesc, și singurul gând care-mi trece prin minte este senzația izolării lor și a faptului că acolo crima poate fi comisă nepedepsit.

- Dumnezeule!, am exclamat. Poți asocia crima cu aceste vechi gospodării țărănești?

- Acestea mă umplu întotdeauna de o anume groază. Cred, Watson, pe baza experienței mele, că cele mai joase și abjecte alei din Londra nu prezintă o istorie mai îngrozitoare a păcatului decât așezările rurale atât de zâmbitoare și frumoase.

- Mă îngrozești!

- Dar motivul este foarte clar. Presiunea exercitată de opinia publică poate face la oraș ceea ce legea nu poate realiza. Nu există nici o alee atât de abjectă încât țipătul unui copil torturat sau bufnitura loviturii unui bețiv să nu trezească simpatia și indignarea vecinilor, iar apoi întreaga mașinărie a justiției este atât de aproape că o plângere o

poate pune în mișcare, și există doar un pas între crimă și boxa acuzatului. Dar uită-te la aceste case singuratiche, fiecare înconjurată de câmpurile sale, locuite în mare majoritate de bieți oameni ignoranți, care nu prea știu multe despre lege. Gândește-te la faptele de o cruzime diavolească, la răutatea ascunsă ce poate continua an de an în astfel de locuri, fără să se diminueze vreodată. Dacă această domnișoară care ne-a cerut ajutorul s-ar fi dus să locuiască în Winchester, nu mi-ar fi fost deloc teamă pentru ea. Cei opt kilometri de țară sunt aceia care aduc pericolul. Totuși este clar că nu este personal amenințată.

- Nu. Dacă poate veni la Winchester să ne întâlnească, poate pleca.

- Exact. Este liberă.

- Atunci despre ce POATE fi vorba? Nu te poți gândi la vreo explicație?

- M-am gândit la șapte explicații distincte, fiecare dintre ele corespunzând faptelor atâta cât le cunoaștem. Dar care din ele este corectă, poate fi hotărât de informația nouă pe care o vom găsi fără îndoială așteptându-ne. Ei, iată turnul catedralei și o să aflăm în curând tot ceea ce are de spus domnișoara Hunter.

„Lebăda neagră” era un han faimos pe strada principală, nu departe de gară, și acolo am găsit-o așteptându-ne pe tânăra domnișoară. Rezervase salonul, iar prânzul se afla pe masă.

- Sunt atât de încântată că ați venit, ne-a spus serioasă. Este atât de amabil din partea amândurora; dar realmente nu știu ce să fac. Sfatul dumneavoastră mi-ar fi de neprețuit.

- Vă rog spuneți-ne ce vi s-a întâmplat.

- O s-o fac și trebuie s-o fac repede, căci i-am promis domnului Rucastle să mă întorc înainte de trei. Am obținut permisiunea sa de a veni în oraș în această dimineață, deși nici nu bănuia cu ce scop.

- Spuneți-ne totul în ordinea în care s-a întâmplat. Holmes și-a întins picioarele-i lungi și subțiri spre foc și s-a relaxat pentru a asculta.

- În primul rând, pot să afirm că pe ansamblu nu am fost prost tratată de către domnul și doamna Rucastle. Este corect față de ei să spun asta. Dar nu pot să-i înțeleg și mă apasă o greutate în ceea ce-i privește.

- Ce nu puteți înțelege?

- Motivele comportamentului lor. Dar o să vă prezint faptele exact așa cum s-au întâmplat. Când am sosit, domnul Rucastle m-a întâlnit aici și m-a luat cu careta sa la „Fagii arămii”. Este, așa cum a

spus, în niște împrejurimi frumoase, dar casa nu este frumoasă, căci este un bloc pătrat, văruiat dar pătat și brăzdat tot de vremea umedă și rea. Este înconjurat de terenuri, împădurit pe trei laturi, iar pe a patra se află un câmp ce coboară până la drumul spre Southampton, care șerpuiește la vreo sută de metri de ușa de la intrare. Terenul din față aparține casei, dar pădurile din jur fac parte din domeniul lordului Southerton. Un pâlci de fagi arămii imediat în fața intrării i-a dat acest nume.

Am fost condusă de angajatorul meu, care era la fel de amabil ca întotdeauna, și am fost prezentată în acea seară soției și copilului său. Presupunerea care ne-a părut probabilă în locuința dumneavoastră de pe strada Baker s-a dovedit a fi complet lipsită de adevăr, domnule Holmes. Doamna Rucastle nu este ne bună. E o femeie tăcută, cu fața palidă, mult mai tânără decât soțul ei, nu are mai mult de treizeci de ani, cred, în timp ce el nu poate avea mai puțin de patruzeci și cinci. Din conversația lor am înțeles că sunt căsătoriți de vreo șapte ani, că el fusese văduv și că unicul copil de la prima soție era fata care plecase la Philadelphia. Domnul Rucastle mi-a spus între patru ochi că motivul pentru care aceasta plecase era că simțea o aversiune irațională față de mama ei vitregă. Întrucât fata nu putea avea mai puțin de douăzeci de ani, îmi pot imagina că poziția ei față de tânără soție a tatălui său trebuie să fi fost una incomodă.

Doamna Rucastle mi-a părut a fi searbădă atât în privința minții cât și a expresiei. Nu m-a impresionat nici în favoarea, nici împotriva sa. Era ca și nonexistentă. Era ușor de observat că era devotată cu pasiune atât soțului cât și micului ei fiu. Ochii săi gri deschiși se mișcau în continuu de la unul la celălalt, observându-le cea mai mică dorință și anticipând-o când se putea. El era de asemenea drăguț cu ea, în maniera sa abruptă și zgomotoasă, și pe ansamblu păreau a fi un cuplu fericit. Și totuși avea o durere ascunsă, această femeie. Rămânea adesea pierdută pe gânduri, cu o expresie din cele mai triste pe față. Am surprins-o, nu o dată, cu lacrimi în ochi. Uneori am crezut că ceea ce îi apăsa mintea era dispoziția copilului său, căci n-am întâlnit vreodată un copil atât de răsfățat și atât de iritabil. Este mic pentru vârsta lui, cu un cap disproporționat de mare. Pare să-și petreacă întreaga viață într-o alternare de crize sălbatice de furie și intervale întunecate de îmbufnare. Ideea sa de amuzament pare a fi să producă suferință oricărei creaturi mai slabe decât el, și dovedește un talent remarcabil în capturarea șoarecilor, a păsărilor mici și a insectelor. Dar aș prefera să

nu vorbesc despre această creatură, domnule Holmes, și realmente el are puține de-a face cu povestea mea.

- Mă bucură orice detaliu, a remarcat prietenul meu, fie că vă par relevante sau nu.

- O să încerc să nu sar peste nimic important. Un lucru neplăcut în privința casei, ce m-a izbit imediat, era felul în care arătau și se comportau servitorii. Sunt numai doi, un bărbat și soția sa. Toller, căci acesta este numele său, este un bărbat aspru și grosolan, cu păr și favoriți cărunți și mirosind în continuu a băutură. De două ori de când mă aflu acolo s-a îmbătut foarte tare, și totuși domnul Rucastle n-a părut să observe. Soția acestuia este o femeie foarte înaltă și puternică, cu o expresie acră pe față, la fel de tăcută ca și doamna Rucastle și mult mai puțin amabilă. Sunt un cuplu extrem de neplăcut, dar din fericire îmi petrec cea mai mare parte din timp în camera copilului și în propria-mi cameră, care se află alături, într-un colț al clădirii.

În primele două zile viața mea a fost foarte liniștită; într-a treia, doamna Rucastle a venit jos imediat după micul dejun și i-a șoptit ceva soțului său.

- O, da, a spus el, întorcându-se spre mine, vă suntem foarte îndatorați, domnișoară Hunter, că ne-ați urmat fanteziile până la a vă tăia părul. Vă asigur că aceasta nu v-a scăzut deloc din frumusețe. Vom vedea acum cum vă va sta cu rochia albastră. O s-o găsiți întinsă pe patul din camera dumneavoastră și v-am fi extrem de recunoscători dacă ați fi atât de bună s-o îmbrăcați.

Rochia care mă aștepta avea o nuanță albastră ciudată. Era făcută dintr-un material excelent, un fel de lână, dar se vedea clar că fusese purtată înainte. Nu mi s-ar fi putut potrivi mai bine nici dacă mi s-ar fi luat măsurile. Atât domnul cât și doamna Rucastle și-au exprimat încântarea în privința felului în care arătam, care părea exagerat de impetuoasă. Mă așteptau în salon, care este o cameră foarte mare, întinzându-se de-a lungul părții din față a casei, cu trei ferestre înalte ajungând până la podea. Un scaun fusese pus aproape de fereastra din mijloc, cu spătarul către ea. Mi s-a cerut să mă așez pe el, iar apoi domnul Rucastle, plimbându-se încoace și încolo în partea cealaltă a camerei, a început să-mi spună o serie din cele mai amuzante povești pe care le-am auzit vreodată. Nu vă puteți imagina cât de comic era: am râs până când obosisem. Doamna Rucastle însă, care e evident că nu are simțul umorului, nu a zâmbit nici măcar o dată, ci ședea cu mâinile în poală și cu o expresie tristă și neliniștită pe față. După vreo oră,

domnul Rucastle a remarcat brusc că era vremea să mă ocup de îndatoririle de peste zi, și că-mi pot schimba rochia și mă pot duce la micul Edward în camera copiilor.

Două zile mai târziu a avut loc același spectacol, în circumstanțe identice. Din nou mi-am schimbat rochia, din nou am stat la fereastră și din nou am râs cu multă poftă de poveștile amuzante care făceau parte din repertoriul imens al angajatorului meu, și pe care le spunea într-un fel de neimitat. Apoi mi-a dat un roman în învelitoare galbenă și, mișcându-mi scaunul puțin într-o parte, ca umbra mea să nu se reflecte pe pagină, m-a rugat să-i citesc cu voce tare din el. I-am citit vreo zece minute, începând de la mijlocul unui capitol, iar apoi dintr-odată, în mijlocul unei propoziții, mi-a ordonat să mă opresc și să-mi schimb rochia.

Vă puteți cu ușurință imagina, domnule Holmes, cât de curioasă am devenit privind semnificația acestui spectacol neobișnuit. Erau întotdeauna foarte atenți, am observat, să-mi întorc fața dinspre fereastră, astfel încât ardeam de dorința de a ști ce se petrecea în spatele meu. La început părea imposibil să mi-o satisfac, dar în curând am găsit o metodă. Oglinjoara mea se spărsese, prin urmare mi-a venit ideea fericită de a ascunde o bucățică din ea în batistă. Cu următoarea ocazie, pe când râdeam, mi-am ridicat batista la ochi și am reușit cu ceva efort să văd tot ceea ce se afla în spatele meu. Mărturisesc că am fost dezamăgită. Nu exista nimic. Cel puțin aceasta a fost prima mea impresie. La o a doua privire, însă, am observat un bărbat stând pe drumul spre Southampton, un bărbat scund cu barbă, într-un costum gri, care părea să se uite la mine. Drumul este unul important și de obicei se află oameni pe el. Acest om însă se sprijinea de gardul ce împrejmuiește domeniul nostru și se uita intens în sus. Mi-am coborât batista și am privit-o pe doamna Rucastle, care avea ochii fixați asupra mea cu o expresie cercetătoare. Nu a spus nimic, dar sunt convinsă că ghicise că aveam o oglindă în mână și că văzusem ce se afla în spatele meu. S-a ridicat imediat.

- Jephro, a spus ea, este un individ impertinent pe drum, care se holbează la domnișoara Hunter.

- Nu este prietenul dumitale, domnișoară Hunter? m-a întrebat.

- Nu, nu cunosc pe nimeni pe aici.

- O, doamne! Cât de impertinent! Vă rog să fiți atât de amabilă să vă întoarceți și să-i faceți semn să plece.

- Cu siguranță ar fi mai bine să mă fac că nu-l observ.

- Nu, nu, o să zăbovească întotdeauna pe aici. Fiți atât de amabilă să vă întoarceți și să-i faceți un semn cu mâna în acest sens.

Am făcut ceea ce mi se ceruse, și în aceeași clipă doamna Rucastle a lăsat jaluzelele. Asta s-a întâmplat acum o săptămână, iar din acel moment nu m-am așezat din nou la fereastră, nici n-am mai purtat rochia albastră, și nici n-am mai văzut bărbatul de pe drum.

- Vă rog continuați, a spus Holmes. Povestea dumneavoastră promite a fi una foarte interesantă.

- O s-o găsiți mai degrabă incoerentă, mă tem, și se poate dovedi că nu prea există legătură între incidentele diferite despre care vorbesc. Chiar în prima zi în care mă aflam la „Fagii arămii” domnul Rucastle m-a luat la o mică dependență care se afla în apropiere de ușa de la bucătărie. Pe când ne apropiam, am auzit zăngănitul ascuțit al unui lanț și zgomotul făcut de un animal mare care se mișca.

- Uitați-vă înăuntru!, a spus domnul Rucastle, arătându-mi o crăpătură între două scânduri. Nu-i așa că-i frumos?

M-am uitat printre ele și am observat niște ochi strălucitori și o arătare îngrămădită în întuneric.

- Nu vă fie frică, mi-a spus angajatorul meu, râzând la tresărirea pe care am avut-o. Este doar Carlo, buldogul meu. Îl numesc al meu, dar realmente bătrânul Toller, grăjdarul meu, este singura persoană de care ascultă. Îl hrănim o dată pe zi și nu prea mult nici atunci, astfel încât este întotdeauna extrem de alert. Toller îi dă drumul în fiecare noapte, și Dumnezeu să-l ferească pe cel care încearcă să intre și pe care o să-l prindă în colți. Fiți atentă să nu treceți vreodată pragul în timpul nopții, căci vă puteți pierde viața.

Avertismentul a fost unul serios, căci două nopți mai târziu s-a întâmplat să mă uit afară pe fereastra camerei mele cam la două dimineața. Era o noapte frumoasă, luminată de lună, iar gazonul din fața casei strălucea argintiu, fiind aproape la fel de luminat ca ziua. Stăteam fermecată de frumusețea liniștită a locului, când am realizat că în umbra fagilor arămii se mișca ceva. Când a apărut în lumina lunii, am văzut ce era. Era un câine uriaș, cât un vițel, cafeniu-roșcat, cu fălcile lăstate, botul negru și niște oase imense ce-i ieșeau în afară. A luat-o încet pe gazon, dispărând în umbra din partea opusă. Acea santinelă înspăimântătoare mi-a făcut inima să se înfioare, cum n-ar fi putut-o face vreun spărgător.

Și acum trebuie să vă povestesc o experiență foarte ciudată. Mi-am tăiat, așa cum știți, părul la Londra și l-am pus colac pe fundul

cufărului. Într-o seară, după ce am dus copilul la culcare, am început să mă amuz examinând mobila camere mele și rearanjându-mi puținele lucruri. În odaie se afla un vechi dulap cu sertare, cele două de sus fiind goale și deschise, iar cel de jos încuiat. Le-am umplut pe primele două cu lenjerie și, întrucât încă mai aveam multe de pus, am fost firește deranjată că nu puteam să mă folosesc de cel de-al treilea sertar. M-am gândit că poate a fost încuiat doar din nebagare de seamă, prin urmare mi-am scos legătura de chei și am încercat să-l deschid. Prima cheie s-a potrivit perfect și am deschis sertarul. Înăuntru se afla un singur lucru, dar sunt sigură că nu ați putea ghici vreodată ce era. Era colacul meu de păr.

L-am ridicat și l-am examinat. Avea aceeași nuanță ciudată și aceeași grosime. Dar apoi imposibilitatea unui astfel de lucru mi-a părut clară. Cum ar fi putut părul meu să fie încuiat în sertar? Cu mâinile tremurânde mi-am desfăcut cufărul, am scos ce se afla în el, și am luat de pe fund propriu-mi păr. Am pus alături pletele respective, și vă asigur că erau identice. Nu e extraordinar? Oricât îmi storceam creierii, nu puteam să înțeleg ce însemna asta. Am pus părul celălalt la loc în sertar, și nu le-am spus nimic despre asta doamnei și domnului Rucastle, căci am simțit că am procedat greșit deschizând un sertar pe care ei îl încuiaseră.

Am mult spirit de observație de la natură așa cum poate ați remarcat, domnule Holmes și în curând îmi făcusem în cap o schiță destul de exactă a întregii case. Exista însă o aripă care părea a fi nelocuită. O ușă aflatăvis-a-vis de cea care ducea în partea locuită de familie Toller dădea spre acele camere, dar era tot timpul încuiată. Într-o zi însă, pe când urcam scara, l-am întâlnit pe domnul Rucastle ieșind pe această ușă, cu cheile în mână și cu o expresie în întregime deosebită de aceea a bărbatului gras și jovial cu care eram obișnuită. Obrajii îi erau roșii, fruntea încrețită toată de furie, iar venele de pe tâmplă îi ieșeau în afară de enervare. A încuiat ușa, și s-a năpustit pe lângă mine fără un cuvânt sau privire.

Asta mi-a trezit curiozitatea, prin urmare, când am ieșit să mă plimb afară cu copilul, am luat-o înspre partea de unde puteam vedea ferestrele acestei părți a casei. Erau patru în șir, trei dintre ele erau pur și simplu murdare, în timp ce a patra avea obloanele lăsate. Evident toate erau goale.

În timp ce mă plimbam înapoi și încolo, aruncându-le din când în când câte o privire, domnul Rucastle a venit spre mine, arătând la fel de vesel și jovial ca întotdeauna.

- Ah!, mi-a spus el, nu trebuie să mă considerați nepoliticos pentru că am trecut pe lângă dumneavoastră fără un cuvânt, draga mea domnișoară. Eram preocupat de niște probleme de afaceri.

L-am asigurat că nu mă simțisem jignită. Apropo, i-am spus eu, păreți a avea un întreg șir de camere goale acolo sus, iar una din ele are obloanele lăsate.

A părut a fi surprins și, după cât mi s-a părut, puțin șocat de remarcă mea.

- Fotografiatul se numără printre pasiunile mele. Acea este camera mea obscură. Dar, Doamne! Ce domnișoară pătrunzătoare avem aici. Cine ar fi crezut? Cine ar fi crezut-o vreodată? Vorbea pe un ton glumeț, dar nu exista nici urmă de glumă în privirea sa, atunci când s-a uitat la mine. Am văzut acolo suspiciune și enervare, dar nici urmă de glumă.

Ei bine, domnule Holmes, din momentul în care am înțeles că în șirul acela de camere se întâmpla ceva despre care nu trebuia să știu, ardeam de nerăbdare să le cercetez. Nu numai din curiozitate, deși sunt întrucâtva curioasă. Mai mult dintr-un sentiment de datorie, senzația că dacă pătrundeam în acel loc, putea să rezulte ceva bun. Se vorbește de instinctul feminin; poate acel instinct feminin îmi dădea acea senzație. Oricum, o simțeam și stăteam la pândă să găsesc un prilej pentru a trece pragul ușii interzise. De abia ieri am avut ocazia. Vă pot spune că, în afară de domnul Rucastle, atât Toller cât și soția lui găsesc ceva de făcut în aceste camere pustii, și l-am văzut odată cărând un sac mare și negru de in pe ușă. În vremea din urmă acesta bea mult, iar ieri seară era foarte beat; și când am urcat cheia era în ușă. Nu am nici cea mai mică îndoială că el o lăsase acolo. Domnul și doamna Rucastle se aflau ambii jos, iar copilul era cu ei, astfel încât am avut o ocazie excelentă. Am întors ușor cheia în broască, am deschis ușa și m-am strecurat înăuntru.

În fața mea se deschidea un mic pasaj, fără tapet și fără covor, care o cotea la capătul îndepărtat. După colț se aflau trei uși în șir, dintre care prima și a treia erau deschise. Fiecare ducea în câte o cameră goală, prăfuită și tristă, una cu două ferestre și cealaltă, cu una, pe care murdăria era atât de groasă că lumina serii de abia trecea prin ele. Ușa din mijloc era închisă, și de-a curmezișul ei pe exterior fusese

prinsă una din barele late ale unui pat de fier, încuiată la unul din capete cu un lacăt ce trecea printr-un inel prins în perete, și prinsă la celălalt cu o funie rezistentă. Ușa era și ea încuiată, iar cheia nu se afla acolo. Această ușă baricadată corespundea clar ferestrei cu obloanele lăsate, și totuși am putut observa, datorită luminii care se strecura pe sub ea, că odaia nu era în întuneric. Evident exista o lucarnă care lăsa să treacă lumina de deasupra. În timp ce stăteam pe coridor, uitându-mă la ușa sinistră și întrebându-mă ce secret putea ascunde, am auzit pe neașteptate sunet de pași în cameră, și am văzut o umbră mergând înainte și înapoi pe fundalul micii dungi de lumină difuză ce strălucea de sub ușă. La vederea acesteia, m-a invadat o groază nebună, irațională, domnule Holmes. Nervii mei încordați au cedat brusc, și m-am întors luând-o la fugă și am fugit ca și cum o mână înspăimântătoare se afla în spatele meu prinzându-mă de poalele rochiei. M-am repezit prin coridor, am trecut prin ușă și m-am trezit drept în brațele domnului Rucastle, care aștepta afară.

- Deci, a spus el zâmbind, dumneata erai. M-am gândit că așa stau lucrurile, când am văzut ușa deschisă.

- O, sunt atât de înspăimântată!, am găfâit eu.

- Draga mea domnișoară! Draga mea domnișoară!, nu vă puteți imagina cât de mângâietoare și calmantă era maniera sa, și ce anume v-a înspăimântat, draga mea domnișoară?

Dar vocea sa era un pic prea lingușitoare. Exagera grija față de mine. Eram extrem de precaută în ceea ce-l privea.

- Am fost îndeajuns de nebună să mă duc în aripa nelocuită, i-am răspuns. Dar este atât de singuratică și stranie în această lumină slabă că m-am speriat și am fugit iar afară. O, este atât de groaznic de liniște acolo!

- Numai atât?, a spus ei, uitându-se intens la mine.

- De ce, ce ați crezut?, l-am întrebat.

- De ce credeți că încui această ușă?

- Sunt sigură că nu știu.

- Pentru a ține afară persoanele care n-au nici o treabă înăuntru. Înțelegeți? Încă mai zâmbea în cel mai plăcut mod.

- Sunt sigură că dacă aș fi știut...

- Ei bine, acum știți. Și dacă mai treceți vreodată acel prag, în acest moment, zâmbetul său a devenit într-o clipită un rânjet furios, și s-a holbat la mine cu o față de demon, o să vă arunc la buldog.

Am fost atât de îngrozită că nu știu ce-am făcut. Presupun că m-am năpustit pe lângă el, intrând în camera mea. Nu-mi amintesc nimic până în momentul în care m-am trezit întinsă pe pat, tremurând din tot corpul. Apoi m-am gândit la dumneavoastră, domnule Holmes. Nu mai puteam locui acolo fără sfatul cuiva. Eram înfricoșată de casă, de bărbat, de femeie, de servitori, chiar și de copil. Toți mă îngrozeau. Dacă aș fi putut numai să vă aduc aici, totul ar fi fost bine. Firește aș fi putut să fug din casă, însă curiozitatea mea era aproape la fel de puternică ca frica. În curând m-am decis. O să vă trimit o telegramă. Mi-am pus pălăria și pelerina, m-am dus la poștă, care este cam la un kilometru de casă, iar apoi m-am întors simțindu-mă mult mai relaxată. Când m-am apropiat de ușă, m-a cuprins o frică groaznică că bulldogul ar fi putut fi dezlegat, dar mi-am amintit că Toller băuse în acea seară până își pierduse cunoștința, și știam că el era singurul din casă care avea vreo influență asupra sălbaticii creaturi, ori care ar fi îndrăznit s-o dezlege. M-am strecurat înăuntru în siguranță, și am rămas trează jumătate din noapte, bucurându-mă la ideea de a vă vedea. N-am întâmpinat nici o dificultate în a obține permisiunea de a veni la Winchester în această dimineață, dar trebuie să mă întorc înainte de ora trei, căci domnul și doamna Rucastle merg într-o vizită și vor lipsi toată seara, astfel încât trebuie să am grijă de copil. Acum v-am povestit toate aventurile mele, domnule Holmes, și aș fi foarte fericită dacă mi-ați putea spune ce înseamnă toate astea, și mai ales ce trebuie să fac.

Holmes și cu mine am ascultat fermecați această poveste neobișnuită. Prietenul meu se ridicase acum, și pășea încolo și înapoi prin cameră, cu mâinile în buzunare și cu o expresie de cea mai adâncă seriozitate pe față.

- Toller este încă beat?, a întrebat-o.

- Da. Am auzit-o pe soția sa spunându-i doamnei Rucastle că nu putea face nimic cu el.

- Asta-i bine. Iar cei doi Rucastle ies în seara asta?

- Da.

- Există o pivniță cu o încuietorie solidă?

- Da, pivnița cu vinuri.

- Mă se pare că pe tot parcursul acestei povești ați acționat ca o fată curajoasă și rațională, domnișoară Hunter. Credeți că mai puteți face un act de curaj? Nu vi l-aș cere, dacă nu v-aș considera o femeie de excepție.

- O să încerc. Despre ce este vorba?

- O să ajungem la „Fagii Arămii” la ora șapte, prietenul meu și cu mine. Familia Rucastle va fi plecat până la ora aceea, iar Toller va fi, să sperăm, neputincios. Rămâne numai doamna Toller, care ar putea da alarma. Dacă ați putea s-o trimiteți în pivniță cu vreo treabă și apoi s-o încuiați acolo, ați facilita imens lucrurile.

- O voi face.

- Excelent! Vom examina apoi în detaliu întreaga poveste. Firește există numai o singură explicație veridică. Ați fost adusă acolo să jucați rolul cuiva, iar persoana reală este ținută prizonieră în această odaie. Aceasta este evident. În ceea ce privește identitatea acestei prizoniere, nu am nici o îndoială că este fiica, domnișoara Alice Rucastle, dacă-mi amintesc bine, despre care vi s-a spus că a plecat în America. Desigur, ați fost aleasă deoarece semănați cu ea la înălțime, siluetă și culoarea părului. Al ei a fost tăiat, foarte probabil datorită vreunei boli pe care a avut-o, și astfel firește și al dumneavoastră a trebuit să fie sacrificat. Printr-o șansă neobișnuită, ați dat de pletele ei. Bărbatul de pe drum era fără îndoială un prieten de-al ei, posibil logodnicul ei și desigur, întrucât ați purtat rochia fetei și semănați atât de mult cu ea, a fost convins datorită râsului dumneavoastră, ori de câte ori v-a văzut, și mai târziu de gesturile dumneavoastră, că domnișoara Rucastle era pe deplin fericită și că nu mai dorea atenția lui. Câinele este dezlegat noaptea pentru a-l împiedica să comunice cu ea. Până aici este clar. Cel mai serios aspect al cazului este starea copilului.

- Ce, Dumnezeu, are asta de-a face cu el?, am exclamat.

- Dragul meu, Watson, dumneata ca medic te lămurești în continuu în privința propensiunilor unui copil studiindu-i părinții. Nu vezi că reciproca este la fel de valabilă? Am înțeles frecvent caracterul adevărat al părinților studiindu-le copiii. Dispoziția copilului este anormal de crudă, doar de dragul cruzimii în sine, iar dacă moștenește asta de la tatăl său zâmbitor, după cum presupun, sau de la mama lui, aceasta prevestește numai rău pentru biata fată care se află în puterea lor.

- Sunt sigură că aveți dreptate, domnule Holmes, a strigat clienta noastră. Îmi vin în minte o mie de lucruri care mă asigură că aveți dreptate. O, haideti să nu pierdem o clipă în a ajuta această biată creatură.

- Trebuie să fim circumspecți, căci avem de-a face cu un om foarte viclan. Nu putem face nimic până la ora șapte. La ora respectivă

o să venim la dumneavoastră, și nu va dura mult până vom dezlega misterul.

Ne-am ținut de cuvânt, căci era exact șapte când am ajuns la „Fagii Arămii” lăsându-ne cabrioleta la cârciuma de lângă drum. Pâlcul de copaci cu frunzele lor întunecate, lucind ca metalul șlefuit în lumina soarelui care apunea, ar fi fost suficient să ne permită să identificăm casa, chiar dacă domnișoara Hunter n-ar fi stat zâmbind în prag.

- Ați reușit?, a întrebat-o Holmes.

Un zgomot puternic de bufnituri venea de undeva de jos.

- Aceasta este doamna Toller din pivniță, a spus ea. Soțul ei zace sforăind pe covorul din bucătărie. Iată cheile lui, care sunt copii după cele ale domnului Rucastle.

- V-ați descurcat realmente bine!, a strigat Holmes entuziasmat. Acuma luați-o înainte, și vom vedea în curând sfârșitul acestei afaceri întunecate.

Am urcat scara, am descuiat ușa, am trecut printr-un coridor și am ajuns în fața baricadei pe care ne-o descriesese domnișoara Hunter. Holmes a tăiat frânghia și a ridicat bara transversală. Apoi a încercat diferite chei în încuietore, dar fără succes. Dinăuntru nu răzbătea nici un sunet, iar fața lui Holmes s-a întunecat din pricina liniștii.

- Sper că nu am ajuns prea târziu, a spus el. Cred, domnișoară Hunter, că ar fi mai bine să intrăm fără dumneata. Acuma, Watson, pune-ți umărul în ea și vom vedea dacă nu putem pătrunde înăuntru.

Era o ușă veche și șubredă care a cedat imediat în fața forțelor noastre unite. Ne-am năpustit împreună în cameră. Era goală. Nu exista nici o mobilă cu excepția unui pat de scânduri, a unei măsuțe și a unei grămezi de lenjerie. Lucarna de deasupra era deschisă, iar prizoniera dispăruse.

- Aici a avut loc o ticăloșie, a spus Holmes; frumosul ăsta a bănuit intențiile domnișoarei Hunter și a scos victima de aici.

- Dar cum?

- Prin lucarnă. Vom vedea în curând cum a făcut-o. S-a catapultat pe acoperiș. A, da, a strigat el, iată capătul unei scări lungi și ușoare sprijinit de streșini. Așa a făcut-o.

- Dar este imposibil, a spus domnișoara Hunter. Scara nu se afla acolo când familia a plecat.

- El s-a întors și a făcut-o. Vă spun că este un om deștept și periculos. Nu aș fi foarte surprins dacă el ar fi acela al cărui pas îl aud acum pe scări. Cred, Watson, că ar trebui să-ți pregătești pistolul.

De abia ce rostise aceste cuvinte când a apărut în ușa camerei un bărbat foarte gras și mătăhălos, cu un baston solid în mână. La vederea lui, domnișoara Hunter a țipat și s-a retras spre perete, dar Sherlock Holmes a țâșnit înainte, înfruntându-l.

- Ticălosule!, a spus el. Unde îți este fiica?

Bărbatul cel gras a aruncat o privire în jur, iar apoi în sus la lucarna deschisă.

- Eu trebuie să vă întreb asta, a țipat el ascuțit, hoților! Spioni și hoți! V-am prins, nu-i așa? Sunteți în puterea mea. O să vă arăt eu vouă! S-a întors tropăind în jos pe scări cât de repede putea.

- A mers să aducă câinele!, a strigat domnișoara Hunter.

- Am revolverul, am spus eu.

- Mai bine să închidem ușa din față, a strigat Holmes, și ne-am repezit cu toții împreună pe scări. De abia ce ajunsese în hol când am auzit lătratul unui câine, iar apoi un țipăt de durere și zgomotul îngrozitor al mușcăturilor, oribil de ascultat. Un bărbat în vârstă, cu fața roșie și membrele tremurătoare, a apărut clătănându-se printr-o ușă laterală.

- Dumnezeule!, a strigat el. Cineva a dat drumul câinelui. Nu i-am dat de mâncare de două zile. Repede, repede sau va fi prea târziu!

Holmes și cu mine ne-am năpustit afară, după colțul casei, Toller grăbindu-se în spatele nostru. Acolo se afla imensa brută înfometată, cu botu-i negru îngropat în gâtul lui Rucastle, în timp ce acesta se zvârcolea și țipa pe jos. Alergând, i-am zburat creierii, și s-a prăbușit cu dinții săi albi și ascuțiți încă înfipti în imensele straturi ale gâtului acestuia. Cu mult efort, i-am separat și l-am cărat pe acesta în casă, încă viu dar teribil de mutilat. L-am întins pe sofaua din salon și, trimițându-l pe Toller care se trezise să-i dea de veste soției acestuia, am făcut tot ce-am putut să-i calmez durerea. Eram strânși cu toții în jurul lui, când ușa s-a deschis și o femeie înaltă și uscățivă a intrat în odaie.

- Doamnă Toller!, a exclamat domnișoara Hunter.

- Da, domnișoară. Domnul Rucastle mi-a dat drumul afară când s-a întors, înainte de a urca la dumneavoastră. Ah, domnișoară, este păcat că nu m-ați informat ce-ați pus la cale, căci v-aș fi spus că eforturile dumneavoastră erau inutile.

- Ha!, a spus Holmes, uitându-se intens la ea. Este clar că doamna Toller știe mai multe decât oricine altcineva despre această poveste.

- Da, domnule, știu și sunt gata să vă spun ce știu.

- Atunci, vă rog, luați loc și spuneți-ne, căci există câteva puncte în privința cărora trebuie să mărturisesc că sunt încă în întuneric.

- O să vă clarific curând, a spus ea; și așa fi făcut-o înainte, dacă aș fi putut să ies din pivniță. Dacă se va ajunge la tribunalul de poliție, vă veți aduce aminte că eu am fost cea care a sprijinit-o pe prietena dumneavoastră și că am fost și prietena domnișoarei Alice. N-a fost niciodată fericită acasă, domnișoara Alice, niciodată din momentul în care tatăl ei s-a recăsătorit. Nu era deloc respectată și nu avea nici un cuvânt de spus în nici o privință, dar lucrurile n-au devenit realmente rele decât când l-a întâlnit pe domnul Fowler în casa unei prietene. După câte am putut afla, domnișoara Alice avea anumite drepturi potrivit testamentului, dar era atât de liniștită și răbdătoare că nu a scos niciodată vreun cuvânt în această privință, lăsând totul în mâinile domnului Rucastle. Acesta știa că nu avea de ce să se teamă în privința ei; dar când s-a ivit ocazia unui soț, care ar fi cerut tot ceea ce-i acorda legea, atunci tatăl ei s-a gândit că era momentul să oprească lucrurile. A dorit ca ea să semneze o hârtie, astfel încât, fie că se căsătorea sau nu, acesta să-i poată folosi banii. Deoarece aceasta n-a vrut s-o facă, a continuat s-o sâcăie până când a făcut congestie cerebrală și timp de șase săptămâni a fost pe moarte. Într-un final, s-a însănătoșit, dar ajunsese o umbră și frumosu-i păr îi fusese tăiat; însă aceasta n-a provocat nici o schimbare în cazul tânărului, și a rămas alături de ea cu toată sinceritatea.

- Ah, a spus Holmes, cred că ceea ce ați fost atât de bună să ne povestiți clarifică cât se poate de mult lucrurile, și că pot deduce tot ceea ce mai rămâne. Atunci domnul Rucastle, bănuiesc, a început să o țină închisă?

- Da, domnule.

- Și a adus-o pe domnișoara Hunter de la Londra pentru a scăpa de insistența dezagreabilă a domnului Fowler.

- Chiar așa, domnule.

- Dar domnul Fowler, fiind un om perseverent cum trebuie să fie un bun marinar a făcut o blocadă și, întâlnindu-vă reușit cu anumite argumente, metalice sau de altă natură, să vă convingă că interesele dumneavoastră coincid cu ale sale.

- Domnul Fowler a fost un domn foarte amabil și generos, a spus doamna Toller cu seninătate.

- Și în acest fel s-a asigurat ca bunului dumitale soț să nu-i lipsească băutura și ca o scară să fie pregătită deîndată ce stăpânul dumitale pleca.

- Este exact ceea ce s-a întâmplat, domnule.

- Sunt sigur că vă datorăm scuze, doamnă Toller, i-a spus Holmes, căci cu certitudine ați clarificat tot ceea ce ne-a pus în încurcătură. Dar iată că vine medicul de țară și doamna Rucastle, prin urmare, Watson, cred că ar fi cel mai bine s-o însoțim pe domnișoara Hunter înapoi la Winchester, căci mi se pare că poziția în care ne aflăm acum este mai degrabă discutabilă.

Și astfel a fost dezlegat misterul casei sinistre cu fagii arămii în față. Domnul Rucastle a supraviețuit, dar a rămas pentru totdeauna zdruncinat, fiind ținut în viață numai datorită grijii devotatei sale soții. Încă mai locuiesc cu bătrânii lor servitori, care știu probabil atât de multe despre trecutul lui Rucastle că acesta găsește dificil să se despartă de ei. Domnul Fowler și domnișoara Rucastle s-au căsătorit în Southampton, în ziua de după fugă, iar acesta are acum o slujbă guvernamentală în insula Mauritius. În ceea ce o privește pe domnișoara Violet Hunter, prietenul meu Holmes, mai degrabă spre dezamăgirea mea, n-a mai manifestat nici un interes față de ea, odată ce aceasta a încetat a fi centrul uneia din problemele sale; ea este acum directoarea unei școli private din Walsall, unde cred că se bucură de un succes deosebit.

SFARSIT